

Orun Ndi-Ozi Ahun Pu-ichen

Jesu A Lashi Elu-igwee Id'anya Ndi E Sọn N'ẹ

¹ Tiofilosị-o, ime ẹkukwo nke ibuzo, m de ihien ile Jesu run le ihien ile o kuzi—gha ogen o gi bidon orun a ² d'e ru uhuhin hu we weri e si elu-igwee, ogen o gi gigu iken Mmon-nsọ gwa Ndi-ozì hu pu-ichen o hophu ihien we jenkọ d'e me.

³ Ogen o gi taguu afunfun, nwunhunguu, o hu a bia d'e kunrun ndi-ozì hu pu-ichen orogbo akp'ohin ogunnaì, e gi uzọ ri ichen-ichen a ghoşì we n'ọ ghaguo onwun lihi. Ogen hu o gi ri a bia, o hu a gwa we oku Alì-eze Osolobue. ⁴ O nwe ogen o gi bia k'o don a bia. Ebe ya le we ri e ri ihien-oriri, o no si we, “Aghakwole ni Jerusalem pu; ka cheri ni onye ahun Nedi m kwe nkwa n'o k'e zihẹ, hun m gwa onu oku e. ⁵ Jonu gi mirin me mirin-Chuku; kanì, o gini d'e me akp'ohin ole, we k'e gi Mmon-nsọ me unu mirin-Chuku.”

Jesu E Si Elu-igwee

⁶ Ogen we gi zuzi, we no ju a, si, “Di-nwonnì-enyi, ogenni ke y'e gi nwan gbafuha enyi ndi Izrelu eka ndi ri a kinì enyi kenì enyi kima enwen enyi?”

⁷ Jizosì no shari we, si, “Ele hun onu e gi marin ogen mobu mgbe Chuku-Nedi gi eka a tume.

⁸ Kama, unu jenkọ d'e nwonhen iken ogen Mmon-nsọ k'e gi biakwasiguu onu, onu a wuru ndi-osheri m ime Jerusalem le ime Judia ile le ime Sameria lezi ime uwa ile—d'e ru ebe uwa ru.” ⁹ Ogen o gi kuguu ihienni, we hu e lee e, o no buli elu, orukpu

nọ kpume ẹ, ahunzini w'a. ¹⁰ Ebe wẹ rikwo e lee enu-igwere moo k'ọ lako, ikennyẹ ebuo yi ewuru ochan tueni nọ nwonpuha idenmizi, turuyeni wẹ, ¹¹ si wẹ, “Ikennyẹ Galili, ki unu turuni ebeni e lee elu-igwere moo? Jesuni wẹ gha ebe onu ri wesi elu-igwee jenkọ d'e kinhen-azuun ke unu don hun a k'ọ nako enu-igwee.”

Onye Nokin Enya Judasi

¹² Ya umu-azuun Jesu nọ gha ugu hu w'a kpo Oliveti hun nokunme Jerusalem lakin Jerusalem. (Gha Oliveti d'e ru Jerusalem tehan ke ijen Uhuohin Izu-iken hun wu nkirishi maili ohu.) ¹³ Ogen wẹ gi banye obodo hu, wẹ nọ si mmughe hu ri ibe enu hun w'a nodi. Wẹ wu ndini: Pita, Jonu, Jemisi, Anduru; Filipu le Tamosi, Batolomi le Matiu, Jemisi nwa Alifiosi le Saimonu le Judasi nwa Jemisi. Saimonu te wu onye ohu ime ndi hun gi eka iken a nwan ni wẹ chufu ndi Rom ri a ki ali wẹ. ¹⁴ Ndinile hu e gi obi ohu e me ekpere, e we enwen wẹ che ime ẹ—uwe le ikpoho ndi ozo le Meri nne Jizosi lezikwo umune Jizos' ikennyẹ.

¹⁵ Ogen hu, Pita nọ lihi oto ime igunrun ndi kwerini; (ihiẹn rike madu ogun-isin gbakikome ebehu); ¹⁶ o nọ si, “Umune m, Ekukwo-nsọ jenkọ d'e mezuriri. O meguo nwan ebe Judasi ri nọke ke Mmon-nsọ don ku ghahani Defidi—Judasi hun duhe ndi nwunrun Jesu. ¹⁷ Make ni, o te wu onye ohu ime enyi; o te nwonzikwo ogbo ẹ ime orunni.” Ya ke Pita ku.

¹⁸ (Make ni, okennyẹ ahun wu Judasi gi eghe eje-ihien hu o me nonrin ani: o dan, gi isi zu ali, etintin ẹ nọ gbawa, aku-efo a nọ yofuha. ¹⁹ Ndi ile bi ime

Jerusalem nọ nū ihienī, wẹ nọ gi asusu wẹ kpọ ali hụ, “Hakedama” ya wu “Ogige edeke.”)

²⁰ Ya Pita nọ kusunme, si, “Makeni wẹ de ẹ ime Ekukwo Ebu-oma, si, ‘Wẹ la ulo a to okpokoro, onye owule ebile ẹ; onye ozo ya weri okwa a.’

²¹ Ya wu nwan ni onye ozo jenkọ d'e son enyi wuru osheri. O k'a wuriri onye ohu ime ikennyen ndi hu sonni enyi ogen hu ile Di-nwonni-enyi wu Jesu gi ri ime igunrun enyi— ²² ghakwori ogen Jonu gi ri e me mirin-Chuku d'e ru uhuhin wẹ gha ime igunrun enyi weri Jesu si elu-igwee. Onye hu siko d'e son enyi a shia eri ni Jesu a ghagwo onwun lihi.”

²³ Ya wẹ nọ hophu madu ebuo—Josefu le Matiasị. W'a kpọ Josefu Basabasị, a kpozikwo a Jostusu. ²⁴ Ya wẹ nọ me ekpere, si, “Di-nwonni-enyi, iyu marin obi ihian ile; dodo, ghosi enyi onye i hori ime madu ebuoni, ²⁵ keni o weri okwa le orun onye-ozī pu-ichen hun Judasi lato jenne ebeku furu n'e.” ²⁶ Wẹ nọ tu mkpo, o nọ hanrin Matiasị; wẹ nọ we ẹ cheni ndi-ozī pu-ichen mmanai hu.

Isi Nke Ebuo

*Mmon-nsọ A Bia Uhuohin Mmemme-Pentikosu**

¹ Ogen o gi ru uhuhin Mmemme ahun w'a kpọ Pentikosu, ndi ile kwerini ri uzo ohu. ² Idenmizi,

* **Isi Nke Ebuo:** Pentikosu wu memme ndi Ju e me ahua-ahua (Livitikosi 23.16). Gha uhuhin Jesu gi nwunhun d'e ru uhuhin o gi lashi elu-igwee wu ihien noka akp'ohin ogunna (1.3). Gha ogen Jesu gi nwunhun d'e ru uhuhin Mmemme-Pentikosu wu akp'ohin iri kwasi ogunna.

uzun no gha elu-igwee bia: uzunni noke oken ufere ri a kponi. O no jun ime ulo ebe we nodisonme ani. ³ Ya we no hun ihien risonme ke ire k'ọ puha, e nwun ke okun, nokwasisonme onye-onye ime we. ⁴ Mmon-nsọ no jun ime we ile, we no suma asusu ndi ozọ ri ichen-ichen, noke ke Mmon-nsọ don ye we iken we gi e ku.

⁵ Ogen hu, ndi Ju hun a tu egun Osolobue, hun bisonme ali ile ri enu-uwa, ri ime Jerusalem. ⁶ Ogen we gi nu uzunni, igunrun ihian no gbakikome. O tu we enya, makeni onye-onye ime we hu a nu ke we ri a su asusu a. ⁷ O gba we nghari-nya oda-oda; we no si, “Ndinile ile ri e ku oku ele ndi Galili?” ⁸ Nani k'ọ don nwan me ni onye-onye ime enyi hu a nu ke we ri a su asusu ali we no mu a? ⁹ Ke ndi Patia ke ndi Media ke ndi Elamu; ke ndi bi Mesopotemia le Judia le Kapadosia le Pontusu le Eshia ¹⁰ le Frigia le Pamfilia le Ijptu le azuun Libia ndi hu nochime Sairin, le ndi obia gha Rom bia, ¹¹ (ke ndi Ju ke ndi gha ofufe ozọ sonme ofufe ndi Ju); lezi ndi gha Kriti bia le ndi Arabu—enyi ile hu a nu ke we gi asusu enyi e ku oken orun a tu enya Osolobue runsonme.” ¹² O tuchenme we ile enya, gba we nghari-nya; we hu a ju ibe we, “Ki wu onwan?”

¹³ Kani ndi ozọ hu a mu emu, a si, “E giguọ we manya ohun ragbu enwen we!”

*Ozi Pita Zi Ogen Mmon-nsọ Gi Biakwasiguu We
(Juelu 2.28-32; Ebu-oma 16.8-11; 110.1)*

¹⁴ Kani Pita le ndi-ozu pu-ichen mmanai ndi ozọ no lihi otọ, Pita no wesi olu elu gwa ndi hu gbazuni oku, si, “Ndi Ju ibe m le ndi ile bi Jerusalem, ni m kowa ni onu ihienri ri e meni; gonkenme ni m

ntin. ¹⁵ Manya ari a tu ndini ke onu don ri e ro, kaka—makeni okuloku itenei nke utuntun rihu a ku. ¹⁶ Mba, manya a ri a tu we. Kani, ihienri ri e meni wu ihien hu Osolobue gi Juelu onye-amuma ku, si,

¹⁷ ‘Osolobue si,
“Ogen ikpazuun,
m jenkọ d'e hu Mmon-nsọ m kpu ihian ile.
Umụ unu ikennyẹ lẹ umụ onu ikpoho
k'e bu amuma;
ikorobia onu k'a hun ohun;
ikennyẹ-oba unu k'a ro nro.

¹⁸ Eghẹ, ogen hu,
m k'e hude Mmon-nsọ m kpu ndi idibo m—
ke ikennyẹ ke ikpoho,
e bu we amuma.

¹⁹ M k'a ghosisonmezikwo ihien a tu enya elu-
igwere,
ghosisonme ahima elu-owa—
ke edeke ke okun ke enwunrun.

²⁰ Enya-anwun jenkọ d'a gba ishi,
ifon e nwunme edeke-edeke,
Uhuohin Di-nwonna-enyi kebe ru—
oken uhuhin hu nwe ogho.

²¹ Ogen hu,
onye owule hun k'a kpoku efan Di-nwonna-enyi
k'e nwon nzuopuha.” ’

²² Ndi Izrelu, gon ni m ntin! Osolobue wu onye hun zihẹ okennyẹ hu wu Jizos' onye Nazareti. Ono gi e run orun-atumenya lẹ ahunlele lẹ ihien ahima bu oda ebe onu ri, gi e ghosi unu ni 'ya zihẹ e. Unu lẹ enwen onu a maringuo ihien ndini ohunma-ohunma. ²³ Kani, nọke ke Osolobue hun marin ihien

k'e mē ihun dōn kwademe, wē nō wē ẹ che ẹka unu, ọnụ nō wē ẹ ye ndị anị ndị ọzọ hụn marịnlēni Osolobue—wē nō kpoma elu-obe, kpogbuni unu 'ya. ²⁴ Kanị Osolobue nō gha ọnwun weli ẹ, gha ikēn ọnwun gbafuha a, makeṅi ọnwun asako ẹka kwondon ẹ. ²⁵ Makeṅi Defidi ku oku ẹ, si,

'M'a hūn Di-nwōnni-ēnyi oḡen ile ebe ọ nōyeni m;

makeṅi ọ rị ẹka-nni m,
emehunmeko m.

²⁶ Ya haịn obi gi a sūo m usūo;

ya haịn m gi a bu ẹbu.

Ẹhū m enwēkodē nsongbu,

makeṅi m nwe olile-ēnya.

²⁷ Makeṅi, y'a lakō m tō ime ili;

y'a nīkō Onyē-nsọ i rehi.

²⁸ Y'e meḡuọ m marịn ụzọ ndun;

i k'e mē m ḡhōgho ebe i rị.'

²⁹ Umunē m, o furu nī m ḡwapu ọnụ nī nēdi ẹnyi kanị wū Defidi a nwunhūngho, e li wē ẹ—ili ẹ rīkwō nwan ebeni d'e ru tannī. ³⁰ Kanị, makeṅi ọ wū onyē-amūma, makeṅi ọ marīngūọ nī Osolobue kwe ẹ nkwa, kun enwēn ẹ, n'o jenkō d'e tumē nwa Defidi ohu eze n'ọ nōdī ukpo ya lē enwēn ẹ wū Defidi, ³¹ Defidi hūn ihīenni n'o d'e mē. Ọ nō ku ẹ nī Kraistī, Onyē Hū Osolobue Tumē, jenkō d'a gha ọnwun lihi, nī ananī w'a tō ime ili lēni ẹhū a eretōnī ime ili. ³² Osolobue a ḡhagūọ nwan ọnwun weli Jesuni: ẹnyi ile wū osheri. ³³ E wesigūọ w'a ọnōdī ogho ẹka-nni Osolobue; ọ nahanguo Chuku-Nēdi Mmōn-nsọ hū Nēdi kwe nkwa a. Ọ nō nwan hupūha ihīenni unu rī a hūn, a nū. ³⁴ Makeṅi Defidi lē enwēn ẹ aghanī ọnwun lihi lashi elu-igwee, kanị 'ya lē enwēn ẹ ku, si,

'Di-nwɔnni-ɛnyi si Di-nwɔnni-m,

“Nɔdi ali ɛka-nni m,

³⁵ d'e ru

mgbe m gigu ndi-inenren i

meme ihien i gi a zoma uku.” ’

³⁶ Unu ndi Izrelu ile, marin ni nwan ohunma-ohunma ni Osolobue e meole Jesuni unu kpogbu elu obe wuru Nna le Onye-nzuopuha hu unu ri e lee enya a, hun wu Kraisti.”

Ndi Kwerini

³⁷ Ogen we gi nu ihienni, o gbu we mgbu obi oda-oda. We no si Pita le ndi-ozu pu-ichen ndi ozo, “Umune, kini ke enyi k'e me?” ³⁸ Pita no za we, si, “Onye owule ime onu ya roghari, keni we gi efan Jizos' Kraisti me e mirin-Chuku, keni Osolobue gbaghari a njo, o k'e nwonhen oyiye hu wu Mmon-nso. ³⁹ Makeni unu ke Osolobue kwe nkwan ni'o k'e zihwe Mmon-nso—onu le umu unu le ndi ri ebe teni—onye owule Di-nwɔnni-ɛnyi wu Osolobue enyi k'a kpori.”

⁴⁰ Pita no gwazi we ihien ndi ozo bu oda, gi e do we ɛka-ntin, a rjo we, si, “Zuopuha ni enwen onu ime agboni zinleni!” ⁴¹ We no me ndi ile nabanhan ozi e mirin-Chuku. Ihien noke madu ogun-iri kwasi nnu-esa† no banye ni we uhuhin hu. ⁴² Ndinj ile no bu enwen we che nkuzi ndi-ozu hu pu-ichen, imegbama ihien ile, iri Oriri-nso le ime ekpere.

Obibi Ndi Kwerini

⁴³ Egun-Osolobue hu a tu onye owule; Osolobue hu e gi ndi-ozu hu pu-ichen a runsonme orun-atumanya le ihien-nghosi bu oda. ⁴⁴ Ndi ile kwerini

† **Isi Nke Ebuo:41** madu nnu-uku eto

hụ a nọgbama; o nwonzini onye weri e nị ihien o nwe wu nke 'ya suo. ⁴⁵ W'e resomme ihien we nwon, e keyesomme onye owule k'o don nwe mkpa. ⁴⁶ We hu e gi obi ohu e zu ime Ulo-nsọ uhuhin-uhuhin; e ri Oriri-nsọ ulo-ulo; a shiapu efọ e gi ighoghọ e rigbama ihien-oriri iwe we, ⁴⁷ a ja Osolobue mma. Ihien we hu a suo ihian ile. Uhuhin-uhuhin, Di-nwonnienyi hu e bucheni we ndi hun o ri a zuofuha.

Isi Nke Eto

Pita A Zuọ Onye-nguro

¹ Uhuhin ohu, Pita le Jonu jenkọ Ulo-nsọ oge ekpere, ihien nọke okulokụ eto nke efinnai. ² O nwe okennyehu dan nguro kete w'a mul'a, hun w'e buhe ebegu. Uhuhin ile ke we gi e buto a onu-mgbon ri Ulo-nsọ hun w'a kpo "Onu-mgbon Ma mma," keni o hun uzọ a rịo ndi ri a banye ime Ulo-nsọ ihien. ³ Oge o gi hun Pita le Jonu ke we banyeko Ulo-nsọ, o nọ rịoma we ihien. ⁴ Pita nọ bu enya tuma a. (Eriira ke Jonu buzikwo enya tuma a.) Pita nọ si a, "Bu enya zinme enyi!" ⁵ Okennyehu nọ bu enya tuma we, a tu enya n'o nwe ihien we k'e ye e. ⁶ Kani Pita nọ si a, "Enwon m egbo owule, kani, m jenkọ d'e ye i ihien m nwon: ghahani efan Jesu Kristi onye Nazareti lihi oto n'i jenne ijen!" ⁷ O nọ kwondon e eka-nni, weli e. Ozigbo, ukụ-alị a le olukụ a nọ kenren. ⁸ Okennyehu nọ tusi elu, turu oto, jenne ijen. O nọ son we banye ime Ulo-nsọ, e jenne ijen, a wusi elu, a ja Osolobue mma. ⁹ Ihian ile a hun a k'o ri e jenhunme, a ja Osolobue mma, ¹⁰ we

nọ lepụha a nị iya wụ onyẹ hụn te a nọdị anị Onụ-mgbon Ma-mma a riọ urịọ. Ihienni me n'ẹ nọ tu wẹ ẹnya, gba wẹ nghari-ẹnya.

Ozi Pita Zi Ime Ulo-nsọ

¹¹ Ebehu ọ nyankunma Pita le Jonu ime ebehu w'a kpọ Etu-ulo Solomonu, ihian ile nọ gbaha d'e fihunme wẹ make ni ihienni meni tu wẹ ile ẹnya o da-oda. ¹² Ogen Pita gi hụn ihienni, ọ nọ si ndi hu, “Ndi Izrelu, ki ihienni ri a tuni unu ẹnya? Ki onu gbanị ẹni ilee nọkẹ si iken ẹni mọbu ezi-omume ẹni ke ẹni gi me okennyeni jenme ijen? ¹³ Osolobue Ebrahim le Aziki le Jekopu, Osolobue ndi nedi ẹni wẹ kanị, e yegu odibo e wu Jizos' ogho—Jizosi, hụn unu we ye wẹ, hụn unu ju id'ẹnya Paileti—osun'a ni Paileti e te kuguo n'ọ k'a hafu a. ¹⁴ Unu a ju Onye-nsọ hu, Onye ahun ri ochan—si wẹ hapu ni unu izighe. ¹⁵ Unu nọ gbu onye hụn e ye ndun, kanị Osolobue nọ gha onwun weli e. Ẹnyi wu osheri ihienni. ¹⁶ Make ni wẹ gi okukwe gi efan a don ẹnya, efan a e meguo okennyeni kenren—okennyeni unu a hụn, okennyeni unu marin. Eghẹe, itukwasị Jesu obi ke okennyeni gi nwan dnhin idenya unu ile.

¹⁷ Umune m, a maringho m ni amarin hain unu gi me ihienni—ke unu ke ndi-isi unu. ¹⁸ Kanị enina ke Osolobue gi nwan mezu ihien ndi ọ gha onu ndi-amuma ile ku mbu-mbu—ni Kraisti a, Onye-nzuopuha hu o tume, k'a ta afunfun. ¹⁹ Roghari ni nwan, unu e kinhen d'e kunrun Osolobue. Unu me e, o jenko d'a fichanpu unu njo, ²⁰ keni ogen igba-ume ihien gi a ri mma hụn uzọ gha ebe Dinwonni-ẹni ri bia, o zihelikwo ni onu Kraisti, Onye Nzuopuha hu o tume ni unu, hụn wu Jizosi.

21 Kani, Jizosi k'a rigude elu-igwee d'e ru ogen Osolobue k'e gi donzichanrin ihien ile, noke ke Osolobue don ku mbu-mbu ghahani onu ndi-amuma a ri nsọ. 22 Mozizi si, 'Di-nwonni-enyi wu Osolobue onu jenkọ d'a gha ime ndi nke unu wepuha ni unu onye-amuma—k'o don wepuha m. Unu k'e gonriri ntin ihien ile onye-amuma hu k'a gwa onu. 23 Onye owule gileni ihien o ku don, e gbupu w'a ime ndi Izrelu.' 24 Ndi-amuma ndi ozọ ile e kughosi oku ihien ndini ri e me ogenni—ghakwori Samuelu d'e ru ndi amuma ndi ozọ ile sonne'e. 25 Unu ke ihien ndi-amuma ndi ahun ku ru nwan eka; unu ke Osolobue kwetoni nkwa o gi tume nkwerigbama hu o tume egbata 'ya le ndi nedi onu kani. O si Ebrahim nedi unu, 'Eka onye hu k'a gha ehụ i puha ke ndi ali ile ri elu-uwa k'a gha nwe ngozi.' 26 Ogen Osolobue gi wepuha odibo e, o no bu uzọ zihę ni onu ya, n'o gozi unu—ghahani ime onye-onye ime onu gha ime njo a puha."

Isi Nke Eto

E Wehe We Pita Le Jonu Ogwa Ndi-isi Nkikwama

1 Ogen Pita le Jonu gi ri a gwa ndi hu oku, ndi nchu-egan le onye hun a ki ndi unakpa Ulo-nsọ le ndi hu ime ndi itu-Sadusi no bia d'e kunrun we. 2 Ize hu e ze we oda-oda makeni ndi-ozii ahun puichen ri e gi ihien we ri a kuzi banyeni Jesu a gwa ndi ahun ni ndi nwunni jenkọ d'a gha onwun lihi. 3 We no nwunrun Pita le Jonu. Kani, makeni eki e gigo, we no bu we to ime unu-ngan d'e ru mgbe eki fon. 4 Kani ndi bu oda ime ndi nu oku hu kwere-ekweri; we no me ndi hun kwereini ihien

nọkẹ ikennyẹ ọgụn-iri kwasi nnu mmẹbuo, ya wu nnu uku isen.

⁵ Eki e fon, Ndi-isi Nkikwama ile: ke ndi-isi nchu-
 ejan ri a kini ke ndi-isi ke ndi nkuzi-Iwu no zu
 ime Jerusalem. ⁶ Anasi wu onye-isi nchu-ejan le
 Kayafasi le Jonu le Alezanda le ndi ozo hun wu
 ndi ikpun-ulo onye-isi nchu-ejan—ndini ile ri ndi
 zuni. ⁷ We no wefuha Pita le Jonu ihun we, juma
 we, si, “Elee iken mobu efan ke unu gi me ihienni?”
⁸ Ya Pita, hun Mmon-nsọ jun ime e no za we, si,
 “Ndi-ndu le Ndi-isi, ⁹ omeni orun ri mma we runni
 onye-nguro ke we ri a juni enyi utaa tanni, a ju ke
 nani k'o don dinhin, ¹⁰ marin ni nwan, onu le ndi
 Izrelu ile, ni efan Jesu Kristi onye Nazareti, hun
 unu kpogbu enu-obe, hun Osolobue ghaguu nwan
 onwun weli, ke ehụ okennyeni wuzo ihun onu gi
 kenren. ¹¹ Jesuni wu

‘Omuma hu’ unu ‘ndi ri a tun ulo ju’,
 hun ‘wuruuu nwan omuma gi ulo.’

¹² O nwonni onye ozo nzuopuha ri ime e, makeni
 o nwonni efan ozo ri okpuru elu-igwee we ye ihian
 hun enyi k'e gi nwon nzuopuha kari efan Jesu.”

¹³ Ogen we gi hun ke Pita le Jonu gi ri e ku e
 kushi iken, bu a maringuo we ni we wu ndi mmaka
 jenleni ozunzun, o tu we enya; o no ban we enya ni
 we le Jesu a wiote. ¹⁴ Kani ebe o me ni okennyẹ
 hu dinhinni turuyeni we ebeku, asazini we eka ku
 ihien owule hun w'e gi pa oku we. ¹⁵ Ya we no si
 Pita le Jonu ye ni we efe ekere. We no tugbama
 iroro, si, ¹⁶ “Kini ke enyi jenkọ d'e gi ndini me? O
 wegwo ihian ile bi Jerusalem enya ni ndini run orun
 a tu enya pu-ichen. Enyi a s'eka si n'o men. ¹⁷ Kani,

amamgbe okuni a kpokari enina, ni enyi do we ekanthin, si we agwazile onye owule oku efanni.”¹⁸ Ya we no kpobanhanzi we, gbakenme we mkpinsin aka, si we ekuzile oku efan Jesu, w'e gizile efan a kuzi onye owule!¹⁹ Kani Pita le Jonu no shiarị we, si, “Omēni o hugho mma enya Osolobue ni enyi gononu ntin kari Osolobue, unu k'e ku;²⁰ kani, enyi le enwen enyi e kubehiko ihien enyi hun le ihien enyi nu.”²¹ Ogen we gi ronguzi Pita le Jonu egun, we no hafu we ni we lama. Ahunzini we ke w'a don ye we afunfun, makeni ihian ile ri a ja Osolobue mma make ihien hu meni—²² makeni okennyeni we gi orun-atumenyani zuo kari nwa ahua ogunna.

Ndi Kwerini A Rio Osolobue N'o Wepu We Egun Enya

²³ Ogen we gi hatuguu we, we no laburu ndi itu-Kraisti ibe we. We no gwa we ihien ile ndi-isi nchuejan le ndi-isi gwa we.²⁴ Ogen we gi nu ihienni, we ile no gi obi ohu wesi olu we enu, me ekpere, kpoku Osolobue, si, “Di-nwonna-enyi, Onye ihien ile ri aka a, Onye hun ke elu-igwee le uwa le ohimin le ihien ile ri ime we,²⁵ iyu gi Mmon-nsọ ku oku ghahani onu nedi enyi kani wu Defidi, hun wu odibo i*, si, ‘Kini ke ndi ali ndi ozọ ri e buni olulu? Kini ke ihian ri a tuni iroro na iwi?’

²⁶ Ndi-nze uwa e konrinsonmegu agha; ndi ri a kini e zugbamagu

d'e bulumanị Di-nwonna-enyi le Kraisti a—Onye hun o tume.’

²⁷ Ezioku-ezioku, Herodu le Pontus' Paileti le ndi ani ndi ozọ le ndi Izrelu zugbama ime obodoni,

* **Isi Nke Enọ:25** mọbu: nwa i

bulumanị odibo-nsọ ị wụ Jizọsị hun ị tume. ²⁸ Ihien ile wẹ mẹ danye k'i dọn chọ lẹ k'i dọn kwademe ẹ. ²⁹ Di-nwọnni-enyi, lee nwan egun wẹ rị e rọn ndi idibo i; dodo wepu ndi-idibo i egun enya, y'e yeni wẹ ẹka ku oku i; ³⁰ y'a tinfu ẹka zuo ndi emu rị a ku, runsonme orun ahima lẹ orun-atumenya ghahani ẹfan odibo-nsọ ị wụ Jesu.” ³¹ Ogen wẹ gi meguu ekpere, ebẹhu wẹ nọdị nọ mehunme, Mmọn-nsọ nọ jun ime wẹ ile, egun nọ pu wẹ enya; wẹ nọ kume oku Osolobue, e kushi ẹ iken.

Ndi Ile Kwerini Nwe Obi Ohu

³² Ndi ile kwerini hu e gi obi ohu e bi, e ro ihien ohu; o nwọnni onye weri ẹ ni ihien o nwon wu nke 'ya suo, kama, w'e weri ẹ ni ihien onye nwe wu nke wẹ ile. ³³ Ndi-ozu hu pu-ichen hu a kpa oken iken wẹ gi ghosichanrin ni Di-nwọnni-enyi wu Jesu a ghaguo onwun lihi nke-esi; Osolobue hu e yeni wẹ ẹka ohunma-ohunma. ³⁴ O nwọnni onye ihien a ko ime wẹ. Makeni, ndi nwon ali mobu ulo hu e re ẹ, e wehe egbo wẹ re ẹ, ³⁵ e bu ẹ a to ni ndi-ozu ahun pu-ichen. Ndi-ozu ahun pu-ichen e keyesonme onye-onye ke mkpa a han.

³⁶ Erira ke Josefụ me. Josefụ wu onye ebon Livai lẹ onye ali Saiprosi. Ndi-ozu ahun pu-ichen tu ẹ “Banabasi” (ali ẹfanni wu, “Onye akasi obi”). Erira ³⁷ k'o dọn re ani a, wehe ni Ndi-ozu ahun pu-ichen egbo ẹ.

Isi Nke Isen

Ananayasi Lẹ Nwunye E Wụ Safaira

¹ Ya okennyẹ ohu ẹfan a wu Ananayasi lẹ nwunye ẹ w'a kpo Safaira nozi re ali. ² O nọ bu mgbube egbo

ę to, weęę ni Ndi-ozı ahun pu-ıchen hun hodunı. Nwunye ę kweye n'ę me ihıenni o me. ³ Kanı Pita no sı, "Ananayası, kı Ekwensu nu n'i tu Mmon-nsotu, me i bu mgbube eghe i re alı hu to? ⁴ N'i d'e re ę, ele nke i ro? Ogen i gıde reguu a, eghe ę ele nke i? Nani k'i don ro eje-ihien no enina? Elekwọ ihian k'i tu ntunı, Osolobue k'i tu a!" ⁵ Ogen Ananayası gi nu ihıenni, o no dan, nwunhun. Oken egun no tuma ndı nu ihien meni. ⁶ Ikorobia no puha, kwama a, buru ę pu, d'e li.

⁷ Ihien no ke mgbahunme okuloku eto a ghafegu, nwunye ę no banhan, kanı o marin ihien meni. ⁸ Pita no ju a, sı, "Onu-eghoni ke yu le di i re alı hu?" O no sı, "Eghee, 'ya ro." ⁹ Ya Pita no sı a, "Kı hain unu gi kwerıgbama ni onu lele Mmon-nsotu Di-nwonni-enyi? Le'e, ikorobia li di i lala, e ruguode we onumuzo; we jenko d'e bupuzi i!" ¹⁰ O no danto ehı ukı Pita ozigbo, nwunhun. Ikorobia ndı ahun a banhan, a hun w'a n'o nwunhunguo, we no buru ę pu d'e li ę nokunme di ę. ¹¹ Oken egun no tuma ndı uka Kraıstı ile le ndı ile nu ihien ndini meni.

Ndi-ozı Pu-ıchen A Zuo Ndi Bu Oda Emu Ri A Ku

¹² Ogen hu, Ndi-ozı ahun pu-ıchen hu a runsomme orun-atumenya le ahıma ıchen-ıchen hun ihian ile ri a hun. Ndi ile kwerini hu e gi obi ohu a no ebegu w'a kpo Etu-ulo Solomonu e zu. ¹³ O nwonni onye kwerılenı egun ni tu kporokporo banni we—bu ihian ile hu e ku oku we ohunma. ¹⁴ Kama, ndı bukenme oda hu e kweri ni Di-nwonni-enyi nke-esi, a banni we, ke ikennyę ke ikpoho. ¹⁵ We e bufuhade ndı emu ri a ku okp'uzo, e bu we a to elu ute le ihien ndı ozo we gi e dine, keni onyinyon Pita hun uzo

kunrunde ndi hu ime we o ghafekoni. ¹⁶ Igunrun ihian hu a gha obodo ndi nohunme Jerusalem a bia, e wehe ndi emu ri a ku le ndi eje-mmom ri e ye nsongbu. We ile hu a dnhin.

E Kpokpo We Ndi-ozu Pu-ichen

¹⁷ Ya ke onye-isi nchu-egan no cho ke w'e me e, ya le ndi ile ri e son n'e (ya wu, ndi we ile gba ri itu ndi Sadusi)—we no gi eje enya-ufu ¹⁸ nwunrun ndi-ozu ahun pu-ichen tuye ime ngan ihian ile.

¹⁹ Kanj, ime uhinhin hu, mmom-ozu Di-nwonnienyi no kpopu uzọ ulo-ngan, dufuha we, si we, ²⁰ “Jenme ni d'e wuzo ime Ulo-nsọ; gwachanrin ni we oku ndun ohun ni.” ²¹ Anugwu we ihienni, eki e fon, we no banye Ulo-nsọ d'a kuzime.

Ogen onye-isi nchu-egan le ndi ya le we wi gi bia, we no kpopbama ndi ile e zu Ogwa Sahedrini—ya wu ndi ile ri Ndi-isi Nkikwama ani Izrelu. We no zi ihian jen unogangan d'e wehe Ndi-ozu hu pu-ichen. ²² Kanj, ogen ndi unakpa Ulo-nsọ hu we zijen gi ru ebegu, ahunni we ndi-ozu hu pu-ichen ime ulo-ngan, we no kinhen d'a gwa ndi-isi, si, ²³ “We kpojin ulo-ngan ohunma-ohunma; ndi nche turuhu onumuzo, kanj ogen enyi gi kpopu uzọ, o nwonni onye ri ime e.” ²⁴ Ogen onye hun a ki ndi unakpa Ulo-nsọ le Ndi-isi nchu-egan gi nu ihienni, o gba we nghari-enya, we hu a ju enwen we ihien ri e meni. ²⁵ Ya onye ohu no bia d'a gwa we, si, “Lee n'e, ndi hu unu buche ime unogangan turuhu ime Ulo-nsọ, a kuzi we!” ²⁶ Ya ke onye hun a ki ndi unakpa Ulo-nsọ le ndi unakpa a no jenme d'e wehe we—kanj, egun ndi ri ebegu anini we gi eka-iken me e, amamgbe w'e gi omuma magbu we.

²⁷ A ghaguu we Ulo-nso wehe we, we no bu we tumé ihun ndi ri Ogwa Ndi-isi Nkikwama ahun. Ya Onye-isi nchu-egan no juma we utaa, ²⁸ si, “Enyi a gbaguo ni unu mkpinsin-eka, si onu e gizile efan onyeni a kuzi? Kani unu a kuzigbamaguo Jerusalem ile ihienni, a chozi ni onu bu edeke okennyeni che enyi isi.”

²⁹ Pita le Ndi-ozii ahun pu-ichen hoduni no shiaré we, si, “Osolobue ke enyi jenkó d'e humeni isi, ele ihian. ³⁰ Osolobue ndi nedi enyi kani weli Jesu hun unu gbu ghahani ihogbu e elu obe we gi osisi memé. ³¹ Osolobue e wesiguó a nwan elu, bu e che éka-nni e, ebéhu ogho ri, memé e Onye-ndu le Onye-nzuopuha, keni o ye ndi Izrelu oghere w'e gi roghari, keni o gbaghari we njo we. ³² Enyi wu ndi ri a shia eri ihien ndini, enyi le Mmon-nso hun Osolobue ye ndi e humen'e isi.”

³³ Ogen we gi nu ihien ndini, ize no zeme we oda-oda, we no cho ni we gbu we. ³⁴ Kani, onye ohu ime we, hun ri Itu-Farisi no lihi otó: efan a wu Gamalielu; onye-nkuzi Iwu Mozizi k'ó wu. Ihian ile a gbaye okennyeni. O no si we wefuguu ndi-ozii ahun pu-ichen ezi ekere.

³⁵ Ya o no si Ndi-isi Nkikwama ibe e, “Ikennyé Izrelu, lebankwo ni ihien onu cho ni unu me ikennyé ndini enya ohunma. ³⁶ Ogen mbu, onye ohu w'a kpo Tiodasi puha, si n'ó wu oken-ihian, ihien no ke madu nnu no sonme e. Kani e gbu we e, ndi hu sonn'e no gbayiya; ohun a guu. ³⁷ Onwan e meguu, onye w'a kpo 'Judasí onye Galili' no puha ogen hu we gi gun ihian, ndi bu oda no sonme e. E gbuzikwo w'a, ndi son n'e a gbayiya.

38 O me nke okuni ri nwan ali, ndunmodun m jenko d'e ye unu wu onwan: la ni ndini to! Hatu ni we! Makeni, omeni ihien we bu obi mobu ihien we ri e me gha eka ihian bia, o k'a dan. 39 Kani, omeni o gha eka Osolobue bia, unu eri-eka kusu we; o ru e, onu e d'a lusunmede Osolobue ogun!”

Ya we no kwere ihien o ku.

40 A kpobanhan we ndi-ozu ahun pu-ichen, we no fian we mkpinsi, gba we mkpinsi-eka enya, si we kubehi oku efan Jesu; ya we no hatu we. 41 Ndi-ozu ahun pu-ichen no gha Ogwa Ndi-isi Nkikwama hu pu, a ghogho ni Osolobue weri we ke ndi ru ogo inarin ifenren make Efan Jesu. 42 Uhuohin ile, ke ime Ulo-nsu ke ulo-ulo, we hu a kuzi, e zi ozi ni Jesu wu Kraisti, Onye Hu Osolobue Tume, akusin we kaka akp'ohu!

Isi Nke Isin

Ndi Eyemeka Esa

1 Ogen hu, ke ndi ri e son Kraisti gi ri e buwaye oda, ndi Ju hun a su Griki (ya wu ndi te ri ali ihian) no kpeme—ni ndi Ju hun a su Hibru (ya wu ndi ri ulo) ari e keye ikpoho we di we nwun ihien runi we we gha e ke ihien-oriri hu w'e ke uhuohin-uhuohin. 2 Ya ndi-ozu pu-ichen mmebuo hu no kpogbama ndi ile kwere ni, si we, “O furuni ni enyi k'a nato ikuzi oku Osolobue d'e keme ihien-oriri. 3 Umune enyi, lehunme ni nwan enya ime igunrun unu, ni onu hofuha madu esa w'e ku oku we ohunma hun Mmon-nsu jun ime we a ki we, hun marin ihien ohunma-ohunma, ni enyi ye we orunni—

⁴ ẹnyi ẹ enwẹn ẹnyi e bu enwẹn ẹnyi che ime ekpere ẹ ikuzi oku Osolobue.”

⁵ Okuni nọ sọọ ndi ụka ile ụsọ; wẹ nọ họtụha okennyẹ ohu w'a kpọ Stivin', hụn nwọn okukwe ọda-ọda, hụn Mmọn-nsọ jun ime ẹ, a kị a; iya ẹ Fil-ipu ẹ Prokorosi ẹ Nikano ẹ Timonu ẹ Pamenasi ẹ Nikolasi onye Antioku. (Nikolasi ẹle onye Ju, kani o te fe ofufe ndi Ju.) ⁶ Ya wẹ nọ wepụha ndini ihun Ndi-ozii ahun pu-ichẹn, Ndi-ozii ahun pu-ichẹn nọ mę ni wẹ ekpere, bu ẹka kwasị wẹ.

⁷ Oku-Chuku hukwo a ghagbari, e ru ndi bu ọda ẹka, ndi kwerini hu e buwaye ọda ime Jerusalem; ndi nchụ-ẹjan bu ọda nọ gbehuto sọnmę Uzo Jesu.

A Nwunrun Wẹ Stivin'

⁸ Ogen hu, makeni ẹka Osolobue rikennę ime okennyẹ hu w'a kpọ Stivin', o hu a run oken orun-atumęnya ẹ ihien-ahima hụn ihian ile ri a hụn. ⁹ Kani ndi hu ime ndi Ju, ndi ulo-ofufe w'a kpọ “Ulo-ofufe ndi Ju węrigu ẹ enwẹn wẹ”, nọ lihi, dọnsomę ẹ. Ndin wu ndi Ju ghasomę Sairini ẹ Alexandria ẹ ndi ghazi Azuun Silisia ẹ Eshia bia. ¹⁰ Kani a sani wẹ ẹka sọn amamihien ẹ Mmọn-nsọ hụn Stivin' gi e ku oku se. ¹¹ Wẹ nọ gha azuun zi ndi wẹ zi d'a si, “Enyi nu ke Stivin' ri e ku aru, e kuja oku Mozizi ẹ Osolobue.” ¹² Wẹ nọ kpasu ndi ali ẹ Ndi-isi ẹ ndi nkuzi-Iwu, wẹ nọ jęnburu Stivin', nwunrun a, wẹhe ẹ Ogwa Ndi-isi Nkikwama. ¹³ Wẹ nọ kpọpụha ndi osheri-ntu, ndi osheri-ntu hu nọ si, “Okennyeni ara kujabehi oku ebeni ri nsọ ẹ Iwu Mozizi. ¹⁴ Enyi a nuole k'o si ni Jesu onye Nazaretini jęnkọ d'e tikpo ebeni, gbehuto odinali ile Mozizi tumesomęni ẹnyi.” ¹⁵ Ndi hu ile ri ime Ogwa

hụ nọ bu ẹnya zimeṣ Stivin', wẹ nọ hụn a ni ihun ẹ nọ kẹ ihun mmọn-ozì.

Isi Nke Eṣa

Oku Stivin' Gwa Ndi-isi Nkikwama

¹ Onyẹ-isi nchụ-ẹjan nọ jụ Stivin', si, “Ihiẹn ndịni wẹ rị e ku wụ ezioku?”

² Stivin' nọ za, si, “Umunẹ m lẹ ndi nedi ẹnì, gọn ni m ntin! Osolobue hụn nwọn ogho me nedi ẹnì kanì wụ Ebrahim hụn a ime alì Mesopotemia —ni Ebrahim d'e jẹn anì Haran d'e biri. ³ O nọ si a, ‘Latọ alì i lẹ ndi nke i, n'i si alì m jenkọ d'a ghoṣi i.’ ⁴ Ya k'ọ nọ la alì ndi Kal'di to, jẹn d'e biri anì Haran. Ogen nedi ẹ gi nwunhụn, Osolobue nọ zihẹ ẹ alini unu bi nwan— ⁵ bu o yen'e alì owule ime ẹ—osun'a ama-uku ohu de. O kwe ẹ nkwa n'o jenkọ d'e ye 'ya lẹ umu a iya, bu o k'e mu nwa ogen hu. ⁶ Osolobue nọ sizi a, ‘Umu i jenkọ d'a wu itumunye ime alì ozo; wẹ k'e gi wẹ henrin igbon, meja wẹ orogbo ahua nnu. ⁷ Kanì m k'e ye alì hu gi wẹ henrin igbon afunfun. Omegu, umu i k'a fuha, bia d'e fe m ebeni’—‘ya kẹ Osolobue ku. ⁸ Osolobue nọ kwademe nkwerigbama, tume ẹ egbata ya lẹ Ebrahim. Ahima nkwerigbamanì wu ikwa-ugun. Ebrahim a mu Aziki; nke akpu-uhuohin esato, o nọ kwa a ugun. Aziki nọ mu Jekopu, Jekopu nọ mu ndi nedi ẹnì mmebuo hu.”

⁹ “Umu Jekopu ndi ahun wu ndi nedi ẹnì nọ gi ẹnya-ufu re nwene wẹ wu Josefu ye ndi w'e si Ijptu. Kanì Osolobue nọ noyen'e; ¹⁰ o nọ zuopuha a ime nsongbu ẹ ile. O nọ m'e ni ihien ẹ suo Fero eze Ijptu, yezikwo Josefu amamihien pu-ichen ogen o gi puha

ihun Fero, nke wu ni Fero no tumo e n'o ki ani Ijiptu le ezi-le-ulo Fero ile.

¹¹ Omeguu, oken unwan no nwan muma ime ali Ijiptu ile le Kenan' ile, oken afunfun no bidon, d'e ru ni ndi nedi enyi we ahunzini ihien-oriri. ¹² Ogen Jekopu nedi we gi nu ni ihien-oriri ri ali Ijiptu, o no zi ndi nedi enyi we jen d'e nonlwa ihien-oriri. Onwan wu nke ibuzo we jen Ijiptu. ¹³ Ogen umune e gi bia Ijiptu hun me e mgbe ebuo, Josefụ no nwan me we marin ni 'ya ro, Fero nozi marin ndi nke Josefụ. ¹⁴ Ya Josefụ no zi ozi si nedi e le ebon we ile bia ali Ijiptu. We ile biani wu madu isen aria ogun-eno. ¹⁵ Jekopu no nwan jenne ani Ijiptu. Omeguu, o no nwunto ebeku, ke iya ke ndi nedi enyi we kani. ¹⁶ We no bukin we ile obodo Shekem, li we ye ime ili hu no ke okporo, hun ri Shekem, hun Ebrahim gi egbo nonnarin umu Hamo.”

¹⁷ “Ogen e rume hun Osolobue e gi mezu nkwa o kwe Ebrahim, ndi nke enyi no bakenme uba ime ali Ijiptu. ¹⁸ Omeguu, Fero ozo hun marinleni Josefụ no kima Ijiptu. ¹⁹ Ezeni wu hun gi aghigho son ndi nke enyi, mejama ndi nedi enyi we oda-oda, gi eka-iken me we lato umu we mu nke ohun, keni onwan gbu we. ²⁰ Ogenni ke we gi mu Mozizi. Mozizi ma mma, ihien e suo Osolobue. Ndi mun'a no gi nzuzue zun a iwe we ifon eto. ²¹ Ogen we gi nwan la a to, nwa-okpoho Fero no munrun a, zun a noke nwa-efo a. ²² We no kuzi Mozizi ihien ile ndi Ijiptu marin, o no wuru oken ihian—ke oku-onu ke orun.”

²³ “Ogen o gi ri nwa ahua ogunnai, o no ban a obi n'o jen d'a hun ndi nke we wu ndi Izrelu. ²⁴ O hun ke onye Ijiptu ri e meja onye ohu ime we, o no no

onye wẹ rị e meja ye azuun, meḡwarin'a, gbu onye Ijiptu hu rị e mejan'a. ²⁵ O te ro ni umune ẹ k'a ghota ni Osolobue rị e gi ẹ a zuopuha wẹ, kanị aghotanị wẹ. ²⁶ Eki e fon, Mozizi nọ hun ndi Izrelu ebuo ke wẹ rị a lu ogun. O cho n'o gbọn wẹ: o nọ si, 'Ikennyẹ, onu wu umune, ki unu rị a runi enwen onu ehụ?' ²⁷ Kanị hun cho oku nọ kwan a ye usuo, si, 'Onye tume i n'i kima enyi, a hannị enyi enen?' ²⁸ I cho n'i gbu m k'i don gbu onye Ijiptu ahun unyanhun?' ²⁹ Ogen Mozizi gi nu ihienni, o nọ gbasi Midiani d'e biri ebẹhu rike abiamabia, nọ ebẹhu mu ikennyẹ ebuo."

³⁰ "Ogen ahua ogunnaị gi ghafeguu, mmon-ozì nọ bia d'e kunrun ẹ ime atụ hun nokunme Ugu Sainai; ime okun rị e nwan ime aku-ofia ke mmon-ozì ahun gha gwa a oku. ³¹ Ogen Mozizi gi hun ihienni, o tu a enya, o nokunme ẹ n'o legha a ohunma, ya o nọ nu olu Di-nwonnienyi k'o gha ebẹhu si a, ³² 'Mme wu Osolobue ndi nedi i—Osolobue Ebrahim le Aziki le Jekopu.' Ehụ nọ mama Mozizi nni, egun anin'a lee enya. ³³ Di-nwonnienyi nọ si a, 'Gbupu akp'uku i, makeni ali i turu rị nsọ. ³⁴ A hunchanringuo m eje-afunfun ndi nke m rị a ta ime Ijiptu; a nuole m uden wẹ rị a sun; a biaole m nwan d'a zuopuha wẹ. Bia nwan ni m zijen i Ijiptu.' "

³⁵ "Mozizi nwen wẹ ju aju; onye nwen wẹ si, 'Onye tume i n'i kima enyi, a hannị enyi enen?', iya ke Osolobue zi nwan d'a wuru onye-okiki le onye-nzuopuha. O zi ẹ ghahani mmon-ozì hu o hun ime aku-ofia hu. ³⁶ Mozizi nọ gha ali Ijiptu dufuha wẹ—runko orun-atumenya le ihien-ahima ime ani Ijiptu le Ohimin ufie le ime atụ, orogbo ahua ogunnaị. ³⁷ Mozizini wu hun si umu Izrelu, 'Osolobue k'a

gha ime ndi nke unu wepuha ni onu onye-amuma k'o don wepuha m.' ³⁸ Mozizini wu onye hu ya le Igunrun ndi nke Osolobue ahun ri ime atu ogen ahun, iya le ndi nedi enyi we le mmon-ozu ahun gwa a oku elu Ugu Sainai; o no nahan Osolobue oku ri ndun o ye e ye enyi."

³⁹ "Kani ndi nedi enyi kani a ju n'e humekoni w'a isi; hun nke w'e gi me ihien o ku, a jude w'a; we no lakin ali Ijptu ime obi we. ⁴⁰ We no si Eronu, 'Meme ni enyi mmom ndi k'e duni enyi; makeni, enyi a marinzi ihien me Mozizini gha ali Ijptu dupuha enyi.' ⁴¹ Ogen hu ke we gi kpu nwa-efin, chuyen'e ejan; we no rime oriri, e gi ihien eka we meme a ghoghoh. ⁴² Ya ke Osolobue no gbakito we azuun, ha we ye ni we fema ihien ndi ri igwere. Ya ke ndi-amuma de ebahun we no de, si, 'Euu, ikpun-ulo Izrelu!

Mme ke unu gbusonmedeni anu ndi ahun,
 chuyesonmeni ejan ndi ahun
 ime atu
 orogbo ahua ogunna ra?

⁴³ Bu unu e buru unommon Moleki
 le kokise mmom onu wu Refani,
 mmom ndi unu kpu
 ni unu hun uzo e fe we;

m k'e gi ifiri e chu onu shikworu Babilonu*.' "

⁴⁴ "Ogen ahun we gi ri a ghahunme ime atu hu, ndi nedi enyi bu Odu Ashia-eri hu hun a ghosi ni we le Osolobue ri. We run a ke Osolobue don gwa Mozizi, ogen Osolobue gi si a run a no ri ke hun o ghosi a. ⁴⁵ Odu hu e ru eka ndi nedi enyi hun

* **Isi Nke Eṣa:43** M k'a chu unu ghafekworu Babilonu.

rị oḡen Joshua gi wu onye-ndu, we no bubanhan a ime ali hu Osolobue kwe nkwa. Ohun me oḡen we gi banhan d'a nafa ndi ali ndi hu Osolobue chupu ni we ani. O no nodi ebefu d'e ru oḡen Defidi. ⁴⁶ Defidi nwon ewere ebe Osolobue ri; o me ekpere, riu Osolobue n'o ni a tun ni 'ya wu Osolobue Jekopu ebe obibi. ⁴⁷ Kani Solomonu wu onye tun ni Osolobue ulo hu.

⁴⁸ Kani Onye Hu Kachanrinni ara bi ulo we gi eka tun—iya ke onye-amuma gi si,

⁴⁹ 'Osolobue si,

"Elu-igwee wu ukpo m;

uwa wu ihien m'a zoma uku.

Elee udi ulo k'i k'a tun ni m,

elebe ke m'a no zu iken?

⁵⁰ Ele mme mememe ihien ndini ile?" '

⁵¹ Unu ndi isi-iken, hun kwaleni ugun—ke ime obi ke ntin! Onu e gbondon Mmon-nso oḡen ile rike ndi nedi unu don me! ⁵² Elee onye-amuma ke ndi nedi unu kani kpokoleni? Uwe gbu ndi hun ku oku obibia Onye Ahun Ri Ochan wu Kraisti, unu e henriguo nwan ndi ren'e le ndi gbun'e; ⁵³ ndi nwehen Iwu Osolobue ye ndi mmon-ozu bia, kani unu emen'e!"

E Gi We Omuma Magbu Stivin'

⁵⁴ Oḡen we gi nu ihienni Stivin' ri e ku, oken onuma no bia we, nkesini we node ta n'a eka eze†.

⁵⁵ Kani, nke Stivin, Mmon-nso jun ime e, a ki a; o no lee enya enu-igwee, hun ogho Osolobue, hunzi Jesu k'o turu eka-nni Osolobue. ⁵⁶ O no si, "Lee ni!

† **Isi Nke Eṣa:54** Griki: tan'a nkwenren-eze

M ri a hun elu-igwee k'o kpupu: m rizi a hun Nwa nke Ihian ebe o turu aka-nni Osolobue!”

⁵⁷ Kani, we no gi aka kikin ntin, do oro ye onu, zunburu e. ⁵⁸ We no gha ime obodo dokpunpuha a; ya we no nwan mama a omuma—ogen ndi osheri hu wehen'e gi gbupusonmeguu ekwa we, yoto we uku okorobia ohu efan a wu Solu n'o lepu enya. ⁵⁹ Ogen we gi ri a ma Stivin' omuma, o no me ekpere, si, “Di-nwonna-enyi wu Jesu, nabanhan mmom m!” ⁶⁰ Ya o no gbu osekp, wesi olu elu, yi, “Di-nwonna-enyi, agunkwole njoni yeni we!” O kuguu onwan, o no nwunhun.

Isi Nke Esato

Solu E Kpokpo Ndi Uka

¹ Solu hu ebeku ogen we gi ri a magbu Stivin', e ye we ndu we gbu e.

Gha uhuhin hu jenne, we no kpokpome ndi uka ri Jerusalem oda-oda. We ile no gbayiya, gbashisonme egbere Judia le Sameria—wezuka ndi-ozu hu pu-ichen. ² Ikenny ndi a tu egun Osolobue no bia d'e buru ozun Stivin' d'e li; we no kwan ekwan ohunma-ohunma ni Stivin' a nwunhun. ³ Kani Solu hu a sukpo uka-Jesu, a gha ulo-ulo a dokpunfuha ikenny le ikpoho kwere ni Jesu, e we we e che ulo-ngan.

Uka E Bidon Ime Ali Sameria

⁴ Ogen hu, ndi hun gbayiani hu e zi ozioma ebe owule we ru. ⁵ Filipu no jen Isi obodo Sameria, gwa we banyeni Kraisti, Onye Hu Osolobue Tume. ⁶ Ogen igunrun ndi risonme ebeku gi nu ihien Filipu ri e ku, hunzi orun-atumenya o ri a run, we

nọ gọnkemę ę ntin, ⁷ makeni eje-mmọn rị ime ndi bu ọda hụ a pụhasonmę ime wę, yikọ oro; ndi ọrọ lę ndi nguro bu ọda hụ a dịnhin. ⁸ Oken ighoghọ nọ rị ime obodo hụ.

Saimonu Hun Gi Eje-iken A Run

⁹ Ogen ahun, o nwę okennyę ohu rị ime obodo hụ; efan a wụ Saimonu. Onyeni e gi eje-iken e mesonmę ihien a tų ndi Sameria ile enya; ọ hụ a nyan isi n'ọ wụ oken ihian. ¹⁰ Wę ile e gọnkemę ę ntin, gha onyę nta d'a pụ onyę uku, a si, "Okennyeni ya gi Iken Osolobue ahun w'a kpọ 'Oken-iken.'" ¹¹ Wę e gọn ę ntin makeni o tekemeke o gi iken eje-mmọn e mę ihien a tų enya. ¹² Kani, ogen wę gi kweri ihien Filipu rị e ku ebe ọ rị e ku oku ozioma Ali-eze Osolobue lę efan Jizos' Kraisti, wę nọ mę wę mirin-Chuku, kę ikennyę kę ikpoho. ¹³ Saimonu nwen nọ kwerizide; e meguu w'a mirin-Chuku, ọ nọ sonhunmemę Filipu; oken orun-atumęnya lę ihien ahima ndi ọ rị a hun Filipu rị a run hụ a tų a enya ọda-ọda.

¹⁴ Ogen Ndi-ozii hụ pụ-ichen hun rị Jerusalem gi nwan nų ni ndi Sameria a nabanhanole oku Osolobue, wę nọ zijenni wę Pita lę Jonu. ¹⁵ Ogen wę gi ru ebehü, wę nọ mę ni ndi kwerini ekpere keni wę nwonhen Mmon-nsọ— ¹⁶ (makeni o ke nwę onyę Mmon-nsọ biakwasị ime wę ile, wę gihu efan Dinwonni-enyi wụ Jizosi mę wę mirin-Chuku.) ¹⁷ Ya Pita lę Jonu nọ bu ęka kwasị wę, wę nọ nwonhen Mmon-nsọ.

¹⁸ Ogen Saimonu gi hun ni Ndi-ozii hụ pụ-ichen buhu ęka kwasị wę, e nwehen wę Mmon-nsọ, ọ nọ wehe egho n'o ye wę, ¹⁹ si, "Yezi ni mme nwen

ikenni, keni m buhu eka kwasi ihian, o nwonhen Mmon-nsọ.”

²⁰ Pita nọ si a, “Iyọ lẹ egbo i na iwi! Makeni i ro n’i k’a saeka gi egbo nonrin oyiye Osolobue!

²¹ Y’a ri ime ihienni, o nwonzikwonị ihien runi i ime e, makeni obi i ezinrinni ebe Osolobue ri.

²² Rogharikwo nwan hun i gi me eje-ihienni, y’e me ekpere, riọ Di-nwonni-enyi; ikenkwo o gbaghari i hun i gi ro ironi. ²³ Makeni a hunole m ni eje enya-ufu gi i, ni njo kenzikwo i egbun.”

²⁴ Saimonu nọ si Pita lẹ Jonu, “Dodo ni, me ni ni m ekpere, riọ Di-nwonni-enyi, make ihienni unu ku gha e me m.”

²⁵ Ogen Pita lẹ Jonu gi shiagunị Di-nwonni-enyi eri, ziguu ozi Di-nwonni-enyi, we nọ lakin Jerusalem. Ke we lako, we hu e zisonme ozioma ime obodo mesonme ekere-ekere bu oda risonme ali Sameria.

Filipu Lẹ Oken-Ihian Hu Gha Ali Etiopia Bia

²⁶ Ya mmon-ozii Di-nwonni-enyi nọ si Filipu, “Lih, gha azuun ndidan-mirin si uzọ hu gha Jerusalem si Gaza.” (Uzonị ri ime atu.)

²⁷ Ya o nọ lihi, jenne; o nọ kunrun onye ali Etiopia hun nwe oken-okwa; oken-okporo ro—o lunị nwunye*. Iya wu onye hun e donme egbo lẹ ihien ile okpoho wu eze ali Etiopia wu Kadesi nwe. O bia Jerusalem d’e fe ofufe. ²⁸ O lako nwan alako; o nodi ani ime ugbo-anyinyan a, gunko Ekukwo onye-amuma wu Azaya. ²⁹ Mmon-nsọ nọ si Filipu, “Jen d’e kunrun ugbo-anyinyan hu.”

³⁰ Ya Filipu nọ gbakunrun ugbo-anyinyan hu; o nọ

* **Isi Nke Esato:**²⁷ O nwe ikennyẹ ndi w’a wara, keni w’e fe ndi-nze ikpoho lẹ ndi ozo.

nụ ke okennyẹ hụ rị a gụn Ekukwo onye-amuma wu Azaya. O nọ ju a, si, “I hụ nwan a ghotā ihien i rị a gụn?”

³¹ Okennyẹ hụ nọ za, si, “Nani ke m'e dọn saeka ghotā omēni o nwōnni onye kowanị nị m'a?” O nọ rịọ Filipu n'o nyinhen d'e du ẹ nọdị ime ụgbọ-anyinyan hụ. ³² O rị a gụn ebẹhụ Ekukwo-nsọ nọ si, “Wẹ nọ duru ẹ

nọkẹ atunrụn wẹ dushiko
ebe wẹ nọ e gbu atunrụn;

ọ gba wẹ nkintin

nọkẹ ke atunrụn wẹ rị a kọ ẹnẹnren
dọn a gba nkintin.

³³ Wẹ nọ kpari ẹ;

wẹ nọ ma a ikpe—

bụ o nwōnni ihien o mē.

Onye jenkọ d'e kuzi oku umu a,

ebe o mēni e wepuguo wẹ ndun a enu uwa?”

³⁴ Oken-okporo hụ nọ si Filipu, “Dodo, gwa m, onye ke onye-amumanị rị e ku oku ẹ? 'Ya lẹ enwẹn ẹ ra onye ọzọ?’” ³⁵ Ya ke Filipu nọ gha ebẹhụ ọ rị a gụn zi ẹ ozioma Jizosi. ³⁶ Ke wẹ jenkọ nwan, wẹ nọ hụn mirin, oken-okporo hụ nọ si, “Lee mirin ebeni! Kini k'a han m emele mirin-Chuku?” ³⁷ [Filipu nọ si a, “Omēni y'e gigho obi i ile kweri, wẹ k'a saeka mē i mirin-Chuku.” O nọ za, si, “E kwerigho m nị Jesu Kristi wu Nwa Osolobue.”]

³⁸ Ya ọ nọ si onye rị a nyann'a ụgbọ-anyinyan hụ kusị; 'ya lẹ Filipu nọ banye ime mirin, Filipu nọ mē ẹ mirin-Chuku. ³⁹ Ogen wẹ gi gha ime mirin puha, idenmizi, Mmon-nsọ Di-nwōnni-enyi nọ juru Filipu; oken-okporo hụ ahunzin'a, ya oken-okporo nọ ghoghoma, jeme nke ẹ.

40 Nke Filipu, ebe o nozi hun enwen e wu obodo w'a kpọ Azotusu. O no jensonme, ziko ozioma ime obodo ile ri egberẹ hu d'e ru n'o puha Sizarĩa.

Isi Nke Itenei

Kẹ Solu Dọn Gbehuto Sọnmẹ Uzo Jesu (Orun Ndi-Ozi 22.6-16; 26.12-18)

¹ Kanị Solu hukwo a ban mban, e ku n'o k'e gbuchanrin ndi ile e son Di-nwonnini-enyi. Ya o no jemburu Onye-isi nchu-ejan, ² si a deye e ekukwo-ozii jenni ndi ulo-ofufe ndi Ju ile risonme Damas'kosi, keni, o hun onye owule hun e son Uzo-Jesu ebeku, o kenmehen we Jerusalem—ke ikennyẹ ke ikpoho.

³ Ogen o gi nwan jenkọ, nochimeme Damas'kosi, idenmizi, ukpe no gha elu-igwee nwunhunme e. ⁴ O no dan; o no nu olu hun si a, “Solu, Solu, ki hain i gi e kpokpo m?”

⁵ O no si, “Onye k'i wu, Di-nwonnini-m?” Olu hu no si, “Mme wu Jizosi hun i ri e kpokpo. ⁶ Ka lihi nwan, ni banye ime obodo, ebeku ke we k'a no gwa i ihien i jenkọ d'e me.”

⁷ Ikennyẹ ndi 'ya le we wi turuhu ebeku—oku anizini we ku, makeni we nu olu hu bu ahunni we onye owule. ⁸ Ya Solu no lihi oto: enya a hukwo e ti, kanị o leghazini uzo. We no kwondon e aka, we e ban obodo Damas'kosi. ⁹ O leghanị uzo, o rini, o ranị—orogbo akpu-uhuhin eto.

¹⁰ Ogen hu, onye ohu w'a kpọ Ananayasị ri ime Damas'kosi. Ananayasini ri ndi e son Uzo-Jesu. O no hun ohun ebe Di-nwonnini-enyi no si a, “Ananayasị!” O no za, si, “Di-nwonnini-enyi, lee m.”

¹¹ Di-nwonna-enyi no si a, “Lihi n'i j'en ogele ahun w'a kpọ Streti; i ru iwe Judasi, y'a ju ukwere okennyẹ ohu wu onye Tasosi hun w'a kpọ Solu. O ri e me ekpere kikenni, ¹² o hunole ohun ebe okennyẹ ohu efan a wu Ananayasi banhan, bu eka kwasị a, keni o leghamazi uzọ.”

¹³ Kani Ananayasi no za, si, “Di-nwonna-enyi, ndi bu oda a gwaole m oku okennyeni le eje-ihien ile o me ndi-nso i ri Jerusalem. ¹⁴ O ri nwan ebenei makeni onye-isi nchu-ejan e yeole a iken n'o gi nwunrun ndi ile a kpoku efan i.”

¹⁵ Kani Di-nwonna-enyi no si a, “Jenme, makeni okennyeni ke m hori n'o wuru ihien-orun m hun k'e we efan m jenni ndi ali ndi ozo wuleni ndi Izrelu le ndi-nze le ndi Izrelu; ¹⁶ mme le enwen m jenkọ d'a ghoşi a oken afunfun o jenkọ d'e gi ufiri efan m ta.”

¹⁷ Ananayasi no jenme. O ru ebegu, o no banye ime ulo ahun, bu eka kwasị Solu, si a, “Solu nweneg m, Di-nwonna-enyi wu Jesu hun i hun uzọ ogen i gi lala zihę m—keni i leghamazi uzọ leni Mmon-nso jun ime i.” ¹⁸ Ozigbo hu, ihien nọke okpukpu-azun no gha Solu enya danfuha, o no leghamazi uzọ. Ya o no lihi, we no me e mirin-Chuku; ¹⁹ o riguu ihien-oriri, ndun nozi ban a.

Ya le umu-azuun Kraisti ri Damas'kosi no nodi uhuhin ole-le-ole.

Solu E Zi Ozioma Ime Damas'kosi

²⁰ Ozigbo, o no kume oku Jesu ime unofufe ndi Ju risonme ebegu, a si we ni, “Okennyeni wu Jesu wu Nwa Osolobue!”

²¹ O tu ke we han nun'a enya, we hu a si, “Onwan ele okennyeni te ri e kpokpo ndi hun a kpoku efanni

ime Jerusalem? Elee ya k'ọ biani nwan ebene, keni ọ kenmenrin we jenni ndi-isi nchu-ẹjan?"

²² Kani Sọlu hu e zewaye ime ozi ọ ri e zi—nkesini ndi Ju bi Damas'kosi asani aka e son e do makeni ọ hu a ghosichanrin ni Jizosi we ri e ku oku e wu Kraisti, Onye Hu Osolobue Tume.

Solu A Wanahin

²³ O tebe, ndi Ju no rin'e ngo ni we gbu e. ²⁴ Kani Solu no nu ihien we romo. We hu e che nche onu-mgbon risonme obodo hu uhinhin le efinnai ni we gbu e. ²⁵ Kani ndi kweri oku e ri e son'e no gi ime uhinhin bu e che ime ukpali, gha oghere ri mgbon obodo hu do a ye azuun hun-ebọ.

Solu A Bia Jerusalem

²⁶ Ogen o gi ru Jerusalem, ọ no cho n'ọ banyeni ndi ri e son Uzọ-Jesu, kani egun e ri a tu we ile makeni ekwerini we n'ọ henringuo onye nke Jesu.

²⁷ Ya ke Banabasi no nwan we Solu jenni ndi-ozii ahun pu-ichen, kowa ni we ke Solu don hun Di-nwonna-enyi uzọ, kowazini we ni Di-nwonna-enyi a gwaguo Solu oku; ọ gwazi we ke Solu don ku oku efan Jizosi ime Damas'kosi, e ku e e kusi e iken.

²⁸ "Ya le we no wima ime Jerusalem, ni we ile wu ohu. Ọ hu e ku oku Di-nwonna-enyi, e kushi e iken.

²⁹ Ọ hu a gwa ndi Ju te ri ali ndi ozọ hun a su Griki oku Jesu, e son we a do—kani, we hu a cho ni we gbu e. ³⁰ Ogen ndi kweri ni Kraisti gi marin ni we ri a cho ni we gbu e, we no we e si Sizaria, gha ebẹhu zipu a si Tasosi.

³¹ Ya udon no rini ndi uka ri Judia le Galili le Sameria. Mmon-nsọ hu a gba we ume, we hu e

zekemę, e buwaye oda, e gi egun Di-nwonn-ęnyi e bi.

Pita E Jęn Lida lę Jopa D'a Run Orun Di-nwonn-ęnyi

³² Ogęn Pita gi ri e jęsonmę ebe ile d'a hun kę ndi ile kwerini nọ, o nọ jęzi d'e kunrun ndi kwerini bi obodo Lida. ³³ Ebehu k'ọ nọ hun okęnyę ohu efan a wu Enasi, hun dineni kete ahua esato enwain, makęni orọ kinmin ę. ³⁴ Pita nọ si a, “Enasi, Jesu Kristi a zuo i nwan; lihi n'i gbama bedi i!” Ya o nọ lihi otọ ozigbo hu. ³⁵ Ndi ile bi Lida lę Sharonu nọ hun Enasi n'o lihiguo, wę nọ roghari, sonmę Di-nwonn-ęnyi.

³⁶ Ogęn hu, o nwon okpoho ohu ri obodo Jopa hun e son uzo Jesu; efan a wu Tabita. (Onu Griki Tabita wu Dokasi—ya wu “Ele.”) O mę ogho oda-oda, e yezikwo ni ndi igbenyę eka ohunma-ohunma. ³⁷ Ogęn hu, emu nọ kuma a, o nọ nwunhun. Ogęn wę gi wuguu a ehü, wę nọ bu ę dinę ime mmughe ri ibe elu. ³⁸ Makęni Lida nokunmę Jopa, ogen ndi hun e son uzo Jesu gi nu ni Pita ri Lida, wę nọ zi ikęnyę ebuo d'a riọ a, si, “Dodo, biakenrin d'e kunrun ęnyi.” ³⁹ Ya Pita nọ lihi, sonmę wę. Ogęn o gi ru ebehü, wę nọ w'ę si mmughe hu ri ibe elu. Ndi ile di wę nwun nọ fihunmę Pita, a kwan ekwan, a ghosisonmę ę ewuru tueni lę ekwa ndi ozo Dokasi kpa ogen o gi ri ndun. ⁴⁰ Pita nọ si wę ile pu; o nọ gbu osekpü, mę ekpere. Ya o nọ gbehuto, bu ihun zime ozun hu, si, “Tabita, lihi.” Ya Tabita nọ shiapu ęnya. Ogęn o gi hun Pita, o nọ nodi ali elu bedi. ⁴¹ Pita nọ we eka a ye ę, yen'e eka lihi otọ. Ya Pita nọ kpọ ndi-nsọ ile lę ikpoho ndi ahun di wę nwun, we Tabita ghosi

wę, wę nọ hụn a n'ọ rizi nwan ndun. ⁴² Ihienni nọ kpogbari Jopa ile, ndi bu ọda nọ kwere ni Di-nwonnienyi. ⁴³ Pita nọ nọdi Jopa uhuhin ole-le-ole, iwe onye ohu w'a kpo Saimonu, hụn a kwa akpukpo.

Isi Nke Iri

Pita Le Konelusu

¹ Ime obodo Sizaria, o nwon okennyeh ohu efan a wu Konelusu. Onye a ki ndi-agma ro: o ki ndi-agma ogun-isen ime itu-agma w'a kpo Itu Itali.

² Okennyeni e gichanrin obi e ile e fe ofufe; 'ya le ezi-le-ulo a ile a tu egun Osolobue. O yesonme ndi igbennyeh ri ime ndi ali ahun ihien. O me ekpere, a kpoku Osolobue ogen ile.

³ Uhuhin ohu, ihien nọke okuloku eto nke efinnai, o nọ hụn ohun. Ime ohun ahun, mmon-ozu Osolobue nọ banhan, si a, "Konelusu!" ⁴ Ya Konelusu nọ bu enya tuma mmon-ozu hu, gi egun si a, "Di-nwonnim, ki ro?" Mmon-ozu hu nọ si a, "Ekpere i le ihien ile i ri e ye ndi-igbennyeh e ruguo ebe Osolobue ri nọke ihien w'e gi nyanhan i." ⁵ Zi we nwan Jopa d'e wehe okennyeh ohu efan a wu Saimonu hụn w'a kpo Pita; ⁶ o ri iwe Saimonu hụn a kwa akpukpo, hụn iwe e ri ehụ Ohimin." ⁷ Ogen mmon-ozu hu gwa a oku gi puguu, Konelusu nọ kpo ndi idibo e ebuo le onye-agma ohu hụn a tu egun Osolobue hụn ri ime ndi e jenn'eh ozi. ⁸ Ogen o gi gwaguu we ihien ile meni, o nọ zi we Jopa.

⁹ Eki e fon, ihien nọke okuloku mmebuo nke efinnai, ogen anwun gi a ri isi, ikennyeh ahun nọ rume obodo hu. Ogen hu ke Pita gizikwo shi enu ulo d'e me ekpere. ¹⁰ Egun a gunma Pita, o nọ choma

ihien o k'e ri. Ogen we gi ri e memeh ihien-oriri hu, idenmizi, o no nokesi uran buru e—bu ele uran. ¹¹ O no hun ke enu-igwee kpupu, hunzi ke ihien noka ekwa shiani gha elu lala rike si we dodon e ntin eno. ¹² Udi anu ile nwon uku eno le ndi ile a rini lezi nnunu ile e fe elu—richanrin ime e. ¹³ Ya o no nu olu si, “Pita, lihi, gbu n'i ri.”

¹⁴ Kani Pita no za, si, “Mba-o, Di-nwonni-enyi! Erituni m ihien runi mobu ihien enyi a so.”

¹⁵ Olu hu no biazin'a hun me e mgbe ebuo, si, “Akpokwole ihien Osolobue meguu n'o ri ochan ihien w'a so.” ¹⁶ Ihienni e mefu mgbe eto, we no weri ihien nwen ozigbo si elu-igwee.

¹⁷ Ihienni no gba Pita nghari-enya oda-oda. Ogen o gi ri e ro ihien hu o hun ke ndi-ozii hun Konelusuzi gihu ru ebegu, turu onu-mgbon, a ju ke elebe ke iwe onye w'a kpo Saimonu ri. ¹⁸ We no wesi olu we elu, ju ke Saimonu hun w'a kpo Pita hu ebegu.

¹⁹ Ogen Pita gi rikwo e ro ihien hu o hun, Mmonnsa no si a, “Lee e, ikennyeteo ri a cho i. ²⁰ Lihi nwan, n'i hidan d'e kunrun we. Etule, ka sonme we—ni mme zihewe.” ²¹ Ya Pita no buru ikennyeteo ndi hu, si, “Mme wu onye ahun onu ri a cho; ki hain unu gi bia?”

²² We no za, si, “Konelusuzi enyi. Onye a ki ndi-agma ro, o ki ndi-agma ogun-isen; o wu onye ezimume hun a tu egun Osolobue; ndi Ju ile e ku oku e ohunma. Mmon-ozii ri nsogwa a d'a kpo i, n'i bia iwe e keni o nu ihien i k'e ku.” ²³ Ya Pita no si we banhan, o no ye we ebe we k'a ranhin.

Eki e fon, o no lihi, sonme we; ndi hu ime ndi kwerini ri Jopa no sonme e. ²⁴ Eki e fonzi, we no ru Sizeria. Konelusuzi hu a tu enya we, obi e konrin e

elu; ọ kpokikomeguo ndi nke e le ndi wu ezigbo owo a. ²⁵ Ogen Pita gi bia, Konelesu no jen d'e kunrun e, gbun'e osekp, fe e. ²⁶ Kanj Pita no me e lihi oto, si, "Lih oto, ni ihian mmaka ke m wuhu." ²⁷ K'o don ri e son Konelesu e ku, o banye ime ulo, o no hun ni igunrun ihian a gbakikomeguo. ²⁸ O no si we, "Unu le enwen onu a maringho ni Iwu kwodon onye Ju k'e son onye ali ozo meko mobu jen iwe e. Kanj Osolobue a ghosiguo m m'a kpolo onye owule onye runi mobu onye we k'a so. ²⁹ Ya hain m gileni tu ke we bia d'a kpo m; m ri nwan a ju, ki unu kponi m?"

³⁰ Konelesu no za, si, "Nwene mgbeni taino, m ri iwe m e me ekpere, ihien no ke okuloku eto nke efinnai; ya okennyehi ohu no wuzo m ihun idenmizi. O yi ewuru ri e gbukeni. ³¹ O no si, 'Konelesu, Osolobue a nulo ekpere i, o nyanhanguo aka i ri e yeni ndi igbenyehi. ³² Zi nwan ozi jen Jopa d'a cho Saimonu hun w'a kpo Pita, o ri iwe Saimonu hun a kwa akpukpo, hun ri ehuh Ohimin.' ³³ Ya m no zi we d'a kpo i ozigbo. Y'e meke i gi bia. Enyi ile ri nwan id'enya Osolobue ebeni keni enyi gon ntin ihien ile Di-nwonna-enyi si i ku."

Ozi Pita Zi Iwe Konelesu

³⁴ Ya ke Pita no gwama we oku, si, "A hunguo m'a nwan ni Osolobue ara tu onye ihian wu. ³⁵ Kama, o nabanhan onye owule hun a tu egun e, e me ihien ri mma—a ra tu onye ali ihian wu. ³⁶ Unu a maringho ozi o zijenni ndi Izrelu hun wu ozioma hun e wehe udon, udon hun a bia ghahani Jesu Kristi Onye nwe ihien ile le ihian ile. ³⁷ Unu a maringhozi ihien ile me ime ali ndi Ju. Ime Galili k'o gha bidon—ogen

wę gi meguu mirin-Chuku ahun Jonu si ihian ile d'e me; ³⁸ ya wu ni unu a maringho ke Osolobue don tumę Jizos' onye Nazareti, gi Mmon-nsọ le iken gbajun e; le k'o don jenhunme, e me ihien-oma, a zuo ndi ile Ekwensu ri a lu, make ni Osolobue noyen'e. ³⁹ Enyi wu osheri ihien ile o me ime ali ndi Ju, ke hun o me ime obodo we kani wu Jerusalem. We no gbu e ghahani ihogbu e elu obe we gi osisi memę. ⁴⁰ Kani hun m'e akp'ohin eto, Osolobue no weli e. Osolobue no ni ihian hunsonme e, ⁴¹ kani ele ihian ile—kama enyi suo, enyi ndi Osolobue hopuhaguu, ni enyi wuru osheri, enyi wu ndi son e ri, son e ra, k'o ghaguu onwun lihi. ⁴² O nozi si enyi hun a ni enyi zi ihian ile ozini, gwa we ni iya wu Onye hun Osolobue tumę hun jenkọ d'e kin ndi ri ndun le ndi nwunni ikpe. ⁴³ Ndi-amuma ile shia n'a eri ni onye owule hun kwerini n'e e nwonhen mgbaghari njo ghahani efan a.”

Ndi Wuleni Ndi Ju E Nwonhen Mmon-nsọ

⁴⁴ Ebe okuni rikwo Pita onu, Mmon-nsọ no biakwasị we ile nu oku-Chuku hun Pita ri e ku. ⁴⁵ O no tu ndi ahun kwa ugu (ya wu ndi Ju) hun kwerini hun gha Jopa sonhen Pita enya ni Osolobue e hukpughozide ndi wuleni ndi Ju Mmon-nsọ ahun o si o k'e ye. ⁴⁶ Make ni, we nu ke we ri a su-asusu ndi ozo ri ichen-ichen, a ja Osolobue mma. Ya Pita no si, ⁴⁷ “Onye k'a si we emele ndini mirin-Chuku, ebe o meni e nwonhenguwo we Mmon-nsọ ke enyi don nwonhen” ⁴⁸ O no si we gi efan Jizos' Kraisti me we mirin-Chuku.

We no si a sonzi we nodi uhuhin ole-le-ole.

Isi Nke Mmanai

Pita A Kọwani Ndi Ghotafie N'e K'o Jen

¹ Ya ndi-ozì ahun pu-ichèn lè ndi ọzọ kwèrini rì Judia nọ nù nì ndi wụlèni ndi Ju a nabanhanguzi oku Osolobue.

² Kanì, oghèn Pita gi ru Jerusalem, ndi kwa ugun kwèrini nọ du ẹ kpemẹ, ³ sị, “Kì haìn i gi jèn nke ndi kwalèni ugun, sọn wẹ ri ihien-oriri!” ⁴ Ya Pita nọ gi uri-uri kọwamanì wẹ kẹ o dọn mẹ, sị,

⁵ “Ebe m rì e mẹ ekpere imẹ obodo Jọpa; ọ nọkẹsì ọran buru m—bù ẹlẹ ọran; m nọ hùn ọhùn. Imẹ ọhùn hụ, m nọ hùn ihien nọ kẹ ẹkwa shiani k'ọ gha elu-igwee lala rikẹ sị wẹ dọdọn ẹ ntin ẹnọ, ọ nọ ru ebe m rì. ⁶ Oghèn m gi lekpọ a, a hùn m anụ rì ichèn-ichèn nwẹ ụkụ ẹnọ lẹ anụ ndi e ri anụ lẹ ihien ndi a rini lẹ nnunụ e fee elu imẹ ẹ. ⁷ M nọ nù olu sị m, ‘Pita, lihi, gbu n'i ri.’ ⁸ Kanì, m nọ sị, ‘Mba Dinwọnni-enyi, makèni ihien runi mọbụ ihien enyi a sọ a bantu ni m ọnụ.’ ⁹ Kanì olu hụ a gha enu-igwee kuzi oku, za, sị, ‘Thien Osolobue meguu n'ọ rì ọchan, akpọkwọl'a ihien w'a sọ.’ ¹⁰ Ihienni e mepụ mgbe ẹtọ, wẹ nọ dọrì ihien hụ ile shi elu-igwee.

¹¹ Ozigbo hụ hura, ikennyẹ ẹtọ wẹ gha Sizaria zi ozi bịa nì m nọ ru ụlọ ebe enyi rì. ¹² Ya Mmọn-nsọ nọ sị m sọnmẹ wẹ, m'e tulẹ. Ikennyẹ isinni wụ umunẹ enyi imẹ Kraistì nọ sọnmẹzi m, enyi nọ banye iwe okennyẹ hụ. ¹³ Ọ nọ gwa enyi k'ọ dọn hùn mmọn-ozì ohu pụha, turu imẹ ụlọ a, sị a, ‘Zijen ihian Jọpa d'e wẹhẹ Saimonu hùn w'a kpọ Pita. ¹⁴ O k'e zi i ozi 'yù lẹ ikpun-ụlọ i ile k'e gi nwọn nzuọpụha.’ ¹⁵ Oghèn m gi kumẹ, Mmọn-nsọ nọ biakwasì wẹ k'ọ dọn biakwasì

enyi isi-ibuzo. ¹⁶ Ya m no nyanhan oku Di-nwonna-
enyi ku: k'o don si, 'Jonu gi mirin me mirin-Chuku,
kani Mmon-nsọ ke we k'e gi me onu mirin-Chuku.'

¹⁷ O me nwan ni Osolobue ye we udi oyiye ohu
hu o ye enyi ogen enyi gi kwere ni Di-nwonna-enyi
wu Jesu Kristi, onye wu mme hun m'e gi gbondon
Osolobue!?"

¹⁸ Ogen we gi nu ihien, o nwezini ihien we ku.
We no ja Osolobue mma, si, "Ya wu ni Osolobue e
yeguozide ndi wuleni ndi Ju oghere w'e gi gbeshuto
ime njo we, nwon ndun!"

Uka E Bidon ime Antioku

¹⁹ Ndi uka gbayiani ogen ukpokpo le ihien me
Stivin gi me rukwori Finishia, Saiprosi le Antioku,
ziko ozioma; kani ezini we onye owule mmani
ndi Ju suo. ²⁰ Kani, o nwegho ikennyu wu ndi
ali Saiprosi le Sarin' ri ime we hun ru Antioku,
gwazikwo ndi wuleni ndi Ju oku hu, zime we ozi Di-
nwonna-enyi wu Jesu Kristi. ²¹ Eka Di-nwonna-enyi
noyeni we, igunrun ihian no kwere, roghari, sonme
Di-nwonna-enyi.

²² Ogen ndi uka ri Jerusalem gi nu a, we no zi
Banabasi jen Antioku. ²³ Ogen o gi ru e, hun efoma
Osolobue k'o ri orun, o no ghoghọ; o no dun we
odun we wusonme ndi Di-nwonna-enyi gi e don-nya
le ndi gichanrin akpakali obi we e fe Di-nwonna-
enyi. ²⁴ Banabasi wu ezigbo ihian; Mmon-nsọ jun
ime e, a ki a; o nwon okukwe oda-oda. Ogen hu, ndi
bugbu enwen we oda no sonme Di-nwonna-enyi.

²⁵ Ya Banabasi no jenne Tasosi d'a cho Solu.
²⁶ Ogen o gi hun a, o no wehe e Antioku. Uwe le
ndi uka ahun hu e zugbama orogbo ahua; we hu

a kuzi ndi bu oda. Ime Antiokwu ke we no kpoma ndi kwerini Kraisti "Kristiens'," ya wu, "Ndi Nke Kraisti."

²⁷ Ogen hu, o nwe ndi-amuma gha Jerusalem bja Antiokwu. ²⁸ Ya ke onye ohu ime we hun w'a kpo Agabosi no lihi oto, bu amuma ghahani iken Mmon-nso, ni oken ugan k'a mugbari uwa ile. Ihienni o ku me ogen Klodiosi gi wu eze-kani ri a ki Rom. ²⁹ Ndi e son uzọ Jesu no kwerigbama ni onye-onye jen'ke wehe ke aka a han, ni we zijenni ndi kwerini hun bi ime Judia. ³⁰ Ya we no nwan tu ihien ke we don ku; we no we ihien we tu ye Solu le Banabasi jenni ndi-isi uka ri Jerusalem.

Isi Nke Mmẹbuo

Herodu E Kpokpo Jemisi Le Pita

¹ Ogen hu, Herodu wu eze no nwunrun ndi hu ime ndi uka, ken'o me we eje-ihien.

² O giguu o pia-agma gbu Jemisi nwehe Jonu, ³ o no hun ni ihienni suo ndi Ju usuo, o no nwan nwunrun Pita. (Ihienni me ogen Mmemme Bredi nwonleni yisti o gi a fu.) ⁴ Ogen o gi nwunrunguu Pita, o no bu e che ulo-ngan, we e che aka itu-agma eno ndi-agma eno-eno risonme. Herodu bu obi n'o k'e kin e ikpe id'anya ihian ile we meguu Mmemme-Nghafe hun ya le Mmemme Bredi nwonleni yisti o gi a fu wi. ⁵ Ya we no bu Pita to ulo-ngan; kani ndi-uka no wepuha obi we memen'e ekpere, a kpoku Osolobue banyen'e.

Mmon-ozu E Wepuha Pita Ime Ulo-ngan

⁶ W'a kpo a eki ke we k'e wepuha Pita, o ru ime uhinhin, Pita ri uran egbata ndi-agma ebuo. We gi

ègan èbùò kpòma a; o nwèzi ndi-agma rì ezi èhù ònùmùzò ùnò-ngan ahùn e che nche.

⁷ Idènmizi, mmòñ-òzi Di-nwònni-ènyì nò fopuha ebèhù; ukpè nò nwun ime mmughe hù wè kpòkin è ye ime ulò-ngan. Mmòñ-òzi hù nò kpa Pita èka èkùnkun, kpòtièn è, sì, “Lihi otò ozigbo!” Ya ègan ndi hù nò gha a olu-èka danfu. ⁸ Mmòñ-òzi hù nò sì Pita, “Kènmè akpùkpò-ukun i, y'e yiri akp'ùkù i.” Pita nò mè ihien ò ku. Ò nòzì sì Pita, “Yiri èkwa y'e yiye è elu è, y'e sònmè m.” ⁹ Pita nò sòn è gha ime ulò-ngan pù. Pita amarìn nì ihien wè rì e gi mmòñ-òzi ahùn e mè wù ènya-uke, o ro n'ò rì a hùn òhùn. ¹⁰ A ghafegù wè itu ibuzò lè nke èbùò rì e che nche, wè nò fùha ònù-mgbòn igwe hùn wè gha a pùha ime ngan hù, banye ime obodo. Ya kè ònù-mgbòn hù nò gi èka a gùnpù wè, wè nò pù, pùha ogele ohu. E jenzùkazi wè, idènmizi mmòñ-òzi hù nò na Pita tò.

¹¹ Ya ènya nò fòn Pita, ò nò sì, “O wegùò m nwan ènya nì Di-nwònni-ènyì zì mmòñ-òzi è d'a zuòpùha m èka Hèròdù lè ihien ile ndi Ju te rì a tù ènya a.”

¹² Hùn ò gihù ghòta ihien mènì, ò nò si iwe Meri, nne Jònu, ebe ndi bu òda gbakikomè e mè ekpere. Èfan Jònu wuzì Makì. ¹³ Ogèn ò gi dù èka ònù-mgbòn rì ezi, odibo ohu wù okpoho hùn w'a kpò Roda nò pùha d'a za. ¹⁴ Ogèn ò gi ghòta nì olu Pita rò, okèn ìghoghò nò jun è obi, nke wùnì hùn ò k'e gi gùnpù ònù-mgbòn hù, ò gbabanzì ime ulò d'a gwa wè nì Pita turu ònù-mgbòn. ¹⁵ Wè nò sì a, “Èra rì a pù ì!” Kanì ò hùkwò e ku è nì ezioku rò. Wè nò sì, “Mmòñ-òzi è rò.” ¹⁶ Kanì Pita hùkwò a dù èka. Ogèn wè gi nwan gùnpù ònù-mgbòn, a hùn w'a, ò nò tù wè ènya. ¹⁷ Ò nò gi èka sì wè gba nkintìn, ò nò kòwa nì wè kè

Di-nwōnni-ēnyi dōn wepūha a ime ụlō-ngan. O nōzị sị, “Gwa nị Jemisi lẹ ndị ụka hōdūnị ihienni.” Ya kẹ ọ nọ pụ, si ụzọ ọzọ.

¹⁸ Ogen eki gi fōn, oken isusu nọ rị ime igunrun ndi-agma te rị e che Pita nche makẹ ihien meni, wẹ gilēni marin k'o jēn.

¹⁹ Ogen Herōdu gi chōguu a, ọ hūnn'a; ọ nọ jukēmē ndi nche hū ọnū—ọ nọ sị wẹ gbu wẹ. Ya ọ nọ gha Judia pụ, si Sizaria d'a nōdị.

Onwun Herōdu

²⁰ Ogen hū, Herōdu rị e bu ni ndi Taya lẹ Sidonu olulu. Ya wẹ nọ zugbama d'a hūn a. E buguu wẹ ụzọ jēn d'a hūn Blastosi hūn e lefū ọgwa Herōdu ẹnya, keni o kweri yeni wẹ ẹka. Ya wẹ nọ nwan jēn d'e kunrun Herōdu d'a rịọ a nị ya lẹ wẹ dōn—makeni anị Herōdu rị a kị kẹ alị wẹ gha e nwehēn ihien-oriri.

²¹ Uhuohin wẹ kaye e ru, Herōdu nọ yiri ewuru-nze ẹ, nōdị alị ukpo ẹ, gwama ndi hū oku. ²² Ndi ahun hū e yi oro, a sị, “Oluni wū olu mmōn, ẹlẹ olu ihian-mmaka!” ²³ Ozigbo, mmōn-ozī Osolobue nọ titu Herōdu, makeni ọ narin ojija-mma hū hūn nkẹ o gi we ẹ ye Osolobue. Ohori nọ bu ẹ ri, ọ nọ nwunhūn.

²⁴ Kanị oku Osolobue hū a gha ihun, ndi bu-oda hū e kweri.

Banabasi Lẹ Solu E Kinhen Antiokū

²⁵ Ogen Banabasi lẹ Solu gi runggu ihien ahun wẹ bīa Jerusalem d'a rūn, wẹ nọ gha Jerusalem kinhen Antiokū. Ogen hū wẹ gi kinko, wẹ nọ weri Jonu hūn w'a kpozī Maki.

Isi Nke Mmeto

Ndi-uka E Zifu Banabasi Le Solu D'e Zi Ozioma

¹ O nwe ndi-amuma le ndi-nkuzi ri uka ri Antioke. Ndin wu: Banabasi, Simionu (w'a kpo Onye-ogi), Lushiosi (onye ali Sairin'), Maneni (hun ya le Herodu hun ri a kini wu onu gha ali lala) lezi Solu. ² Ogen we gi ri e fe Di-nwonni-enyi, e bu onu, Mmon-nso no si, "Wefuha ni ni m Banabasi le Solu, ni we hun uzọ d'a run orun m kpo we d'a run." ³ Ogen we gi buguu onu, meguu ekpere, we no bu aka kwasi Banabasi le Polu, zipu we.

Banabasi Le Polu E Zi Ozi Ime Ali Saiprosi

⁴ Mmon-nso e zipuguu Banabasi le Solu, ya we no si Selusia, gi ugbo-mirin gha ebegu si ani Saiprosi hun mirin nohunme. ⁵ Ogen we gi ru Salamisi hun ri ime Saiprosi, we no ku oku Osolobue ime ulo-ofufe ndi Ju risonme ebegu. We le Jonu wizikwo, keni o hun uzọ e yeni we aka.

⁶ Ogen we gi ghagbariguu ali hu mirin nohunme d'e rukwori Pafosi, we no kunrun onye ohu gi eje-iken a run. Onye Ju k'o wu, onye amuma-ntu; efan a wu Ba-Jizosi. ⁷ 'Ya le Govano ri a kini wu Sejos' Polosi ri. Sejos' Polosini wu onye nwe uche, o no zi we kpo Banabasi le Solu, make ni o cho n'o nu oku Osolobue. ⁸ Kan onye hu e gi eje-iken a run wu Ba-Jizosi hun w'a kpozikwo Elimasi (make ni efan a wuzikwo Elimasi) hu a papu oku we, a lili ma n'o me Govano hu wefu obi e, amangbe o kwerini Jizosi. ⁹ Kan Solu hun w'a kpozikwo Polu hun Mmon-nso jun ime e, a ki a, no bu enya zime onye hu gi eje-iken a run, ¹⁰ si a, "Nwa Ekwensu! Enenren ihien

ile Chuku cho k'i wu! Ero le eje-ihien ile ri ichen-ichen jun ime i! Y'a rukpobehiko ezioku Di-nwonni-enyi, e me e n'o ri ke ntu? ¹¹ Gon nwan ntin: aka Di-nwonni-enyi jenko d'e bitu i kikenni—enya k'e kpu i ishi, y'e leghakozu uzo ekere ogen!”

Ozigbo ahun, ebe ile no me Elimas' igirigi-igirigi, gba a ishi enya. O no bisonmeme aka, jenhunmeme, a cho onye jenko d'e kwodon e aka, e du e. ¹² Ogen Gowanu hu gi hun ihien meni, o no kwere ni Di-nwonni-enyi; nkuzi banyeni Di-nwonni-enyi tu a enya oda-oda.

E Zi We Ozi-oma Ime Antioku Ri Pisidia

¹³ Polu le ndi ya le we wi no gi ugbo-mirin gha Pafosi jenne Pega hun ri Pamfilia. Ebehu ke Jonu hun w'a kpo Maki no la we to, lakin Jerusalem.

¹⁴ We no jenshi ihun, gha Pega si Antioku hun ri Pisidia. O ru Uhuohin Izu-iken, we no banye ime ulo-ofufe ndi Ju, ya we no nodi ali. ¹⁵ Ogen we gi gungu Iwu Mozizi le ihien ndi-amuma de, ndi-isi unu-ofufe hu no zi ozi jenni we, si, “Umune, omeni unu nwe oku unu k'e gi gba ndini ri ebeni ume, ku ni nwan.”

¹⁶ Ya Polu no lihi oto, gi aka gwa we gba nkintin, o no kume, si,

“Unu ndi Izrelu le ndi ozo a tu egun Osolobue, gon ni ntin! ¹⁷ Chuku ndi Izrelu hori ndi nedi enyi kani, meme we ndi uku ogen hu we gi bi ani Ijptu, ya o nozi gi iken hi-ogbe gha ali Ijptu wepuha we. ¹⁸ O no dinchanin ihien ile we ri e me ime atu orogbo ahua ogunna. ¹⁹ Ogen o gi tikpogu ali esa ri Kenani, o no we ali we ye ndi Izrelu n'o henrin nke we. ²⁰ We no bi ebehu orogbo

ahua iri-kwasị-ogunnaị kwasị nnu. Omeguu, o no yesonme we ndi ahun hannị we enen d'e ru ogen onye-amuma wu Samuelu. ²¹ Ogen we gi si ni we cho eze, Chuku no ye we Solu nwa Kishi, onye ebon Benjamini. Solu no ki we orogbo ahua ogunnaị. ²² Ogen Chuku gi napuguu Solu eze, Chuku no tumę eze we wu Defidi. Ihienni ke Chuku ku banyeni Defidi, 'A hunguọ m'a ni Defidi nwa Jese wu udi ihian hun a suo ni m, onye hun k'e me ihien ile m cho.' ²³ Osolobue a ghaguọ ebon okennyeni wu Defidi wepuha ni ndi Izrelu Onye-nzuopuha wu Jizosi nọke k'o don kwe nkwa.

²⁴ Ni Jesu d'a puha d'e bidon orun a, Jonu e ziguole ndi Izrelu ile ozi we gi me mirin-Chuku we gi ghosi ni e roghariguọ we. ²⁵ Ogen orun Jonu gi guma, Jonu no si, 'Onye ke unu ro ni 'ya ke m wu? Ele m Kraisti. Mba. Kani, o nwe onye ohu lalani m memeguu, erudeni m hun a topu eriri akp'uku ri a uku.'

²⁶ Umune m, umu Ebrahim le ndi ozọ hun a tu egun Osolobue, e zihęguọ ni we enyi ozioma nzuofuhani. ²⁷ Kani, makeni ndi bi ime Jerusalem le ndi-ndu we amarın ni ya ro, makeni aghohazikwoni we oku ndi-amuma hun w'a gun Uhuohin Izu-iken ile, we no gbu e, gi e mezu oku ndi hu—bu a marın we. ²⁸ O suo n'a ni a hunni we ihien owule we gi ma a ikpe onwun, a si we Paleti 'ya gbu e. ²⁹ Ogen we gi mezuguu ihien ile we de banyenę ime Ekukwo-nsọ, we no gha osisi ahun (ya wu elu obe) wetu e, bu e che ime ili. ³⁰ Kani Osolobue no gha onwun weli e. ³¹ Orogbo akp'ohin ole-le-ole, o hu e we enwen e a ghosi ndi son e gha Galili bia Jerusalem. Ndinị wu nwan ndi osheri e ebe ndi nke enyi ndi Izrelu ri.

³² Enyi wehe ni onu ozioma, hun wu ni: nkwa hu Osolobue kwe ndi nedi enyi kani, ³³ a wuruguo nwan ihien o mezuni enyi wu umu we ghahani iweli Jesu—noke ke we donzikwo de e ime Ebu-oma nke ebuo, si,

‘I wu Nwa m;

a ghosiguo m tanni ni wu nwa m.’

³⁴ O me nke oweli o weli Kraisti ime onwun, nke wu ni o nwonni k'o k'a don rehi, Osolobue ku oku e ime Ekukwo-nsa, si,

‘M k'e meni i ihien ndi hu ri nso

hun m kwe Defidi nkwa a.’

³⁵ Ya hain o gi kuzi uzọ ozọ ime ebu-oma, si,

‘Y'a niko Onye-nsa i rehi.’

³⁶ O me nke Defidi, ogen o gi meguu uche Osolobue ogen nke e, o nwunhun, e li w'e ebe we liye ndi nedi e kani, o no rehi. ³⁷ Kani, onye hu Osolobue weli e rehini.

³⁸ Umune m, marin ni nwan ni we gi efan Jizosini e zi unu ozi mgbaghari njo; ³⁹ ni onye owule kwerinin'e k'a wanahin ikpe-omuma ya le ihien ile onye ahun me wi, bu Iwu Mozizi asako eka me onu wanahin.

⁴⁰ Kpachanpu ni nwan enya amamgbe ihien ndi-amuma ku gha e me unu. Ndi amuma si,

⁴¹ ‘Lee n'e, unu ndi emu!

Y'a tugbu onu enya

keni unu la ntikpo—

make ni m ri e me ihien

ogen nke unu,

ihien unu jenkoleni d'e kweri,

osun'a ni ihian gwa onu ya.’ ”

⁴² Ogen Polu le Banabasi gi puko, ndi hu no rio we ni we gwazi we ihien ndini Uhuohin Izu-iken lalani. ⁴³ Ogen we gi gbashiagu, ndi Ju bu oda le ndi wuleni ndi Ju hun e fe ofufe ndi Ju no sonme Polu le Banabasi. Polu le Banabasi no gba we ume, si we turukenme ime efoma Osolobue meni enyi.

⁴⁴ Uhuohin Izu-iken sonn'e, ebenu ile no jun, makeni ndi obodo hu ile e te d'e zuchanrin keni we nu oku Osolobue. ⁴⁵ Kani, ogen ndi Ju gi hun igunrun hu, enya no fuma we. We no papuma oku Polu, kume eje-oku. ⁴⁶ Kani Polu le Banabasi no ku e, kushi e iken, si, "O te ri mkpa ni we bu'zo gwagu u nu wu ndi Ju oku Osolobue. Kani, ebe o me ni unu a jugu a, ma enwen onu ikpe ni unu efuruni ndi e nwe ndun itebite, lee n'e, enyi k'e weri e nwan jenni ndi wuleni ndi Ju. ⁴⁷ Makeni ya ke Di-nwonna-enyi si enyi me. O si enyi,

'E tumegu m unu

ni onu wuru ukpe

ebe ndi ali ozo wuleni ndi Ju ri,

keni unu wehe nzuopuha ebe ile ri elu uwa.' "

⁴⁸ Ogen ndi wuleni ndi Ju gi nu ihienni, efu no suo we usuo, we no ja oku Di-nwonna-enyi mma. Ndi ile hun we hoto, ni uwe k'e nwe ndun-itebite no kweri. ⁴⁹ Erija ke oku Di-nwonna-enyi don ghagbarichanrin egeru hu ile. ⁵⁰ Ndi-Ju no kpasu ikpoho we marin amarin ime obodo hu hun e son ndi-Ju e fe Osolobue bu ele we ndi-Ju le ikennyu we marin amarin ime obodo hu, we ile no kpokpome Polu le Banabasi, chupu we egeru we. ⁵¹ Ya we no tichanfu ejan ri we ukutu ni we, gi gwa we ni emeni we ohunma; ya we no gha ani hu pu, shi Ikoniom'.

52 Ighoghọ lẹ Mmon-nso e jun ime ndi hun e son Jesu hun ri Antiokwu Pisidia.

Isi Nke Mmeto

Polu Le Banabasi E Zi Ozioma Ime Ikoniom

¹ Ihien ohu hu me ime Antiokwu ri Pisidia mezikwo ime Ikoniom. Ebehu, Polu le Banabasi banye ime ulo-ofufe ndi Ju, ku oku, nke wu ni ndi bu oda no kwereini Jesu—ke ndi Ju ke ndi wuleni ndi Ju. ² Kanj, omeguzi, ndi Ju kwereini no kpasu ndi wuleni ndi Ju, wiwi we obi, we no bu lumani ndi kwereini.

³ We nobie ebehu, e zi ni Di-nwonna-enyi ozi—e zi e, e zishi e iken. Di-nwonna-enyi no gi we runsomme ihien-ahima le orun-atumenya hun o gi ghosi ni ozi we ri e zi banyeni efoma o me wu ezioku. ⁴ Kanj ndi obodo hu kebe ekebe: ndi hu a noyeni ndi Ju, ndi hu a noyeni ndi-ozu hu pu-ichen wu Banabasi le Polu. ⁵ Ogen ndi hu ime ndi Ju le ndi wuleni ndi Ju le ndi-ndu we gi cho ni we meshi ndi-ozu hu pu-ichen iken, gi omuma magbu we, ⁶ ndi-ozu hu pu-ichen wu Banabasi le Polu no nu a; ya we no gbasu Likonia. We no jensonme obodo ndi ri ebehu—ke Litra ke Debe ke ali ndi nohunme ni we, ⁷ e zisonme ozioma.

Polu Le Banabasi E Zi Ozioma Ime Litra le Debe

⁸ Ime Litra, o nwe okennyehi ohu hun nodi anj; o jentuni ijen makeni o wu nguro keti w'a mul'a. ⁹ Okennyehi ahun hu e gon ntin ebe Polu ri e ku oku. Polu no bu enya tuma a, hun a ni o nwongho okukwe hun o k'e gi dnhin. ¹⁰ Polu no yi, “Gi ukw i ebwo wuzo otol!” Okennyehi hu no tusi elu, jenne ijen. ¹¹ Ogen ndi hu jun ebehu gi hun ihien Polu me, we no gi asusu Likonia yi oro, si, “Ndi

mmọn e giọlẹ ụdị ihian hidan d'e kunrun ẹnyi-ool!"
¹² Wẹ nọ kpọ Banabasi Zeusu, kpọ Polu Hemisi—
 makeni 'ya wu onye e kuni. ¹³ Ulo-mmọn wẹ nọ
 e fe mmọn ahun w'a kpọ Zeusu rihu mkpenren
 obodo hu. Ohen-mmọn Zeusu nọ wehe oken-efin
 bu oda le obobo onu-mgbon obodo hu, makeni iya le
 igunrun hu cho ni we chuyeni ndi-ozu hu pu-ichen
 ejan. ¹⁴ Kani ogen ndi-ozu hu pu-ichen wu Banabasi
 le Polu gi nu ihieni, wẹ nọ doka ewuru wẹ, yisonme
 oro, gaban ime igunrun hu, ¹⁵ si, "Ikennyẹ, ki
 unu ri e meni ihieni? Ẹnyi wuhu ihian mmaka
 nọke unu. Ẹnyi weheni onu ozioma, keni unu hun
 uzo gbehuto, la ihien ndini nwonleni-isi to puha d'e
 kunrun Osolobue ri ndun, hun ke elu-igwee le uwa
 le ohimin le ihien ile ri ime wẹ. ¹⁶ Ogen mbu, o
 hapuguo ndi ali ile ri ichen-ichen ni wẹ bi k'o suo
 wẹ. ¹⁷ Kani, o gibehini ihien-oma o ri e me a shia
 ni enwen e eri. O hu a gha enu-igwee e mesonme
 mirin e zueni unu, e yesonme unu mkpuru a ghoru
 ogen wẹ, e yesonme unu ihien-oriri hun unu gi e
 rijun efo, e me ighoghọ e jun onu obi." ¹⁸ Ke okuni
 ile Polu le Banabasi kude, o fukwo wẹ orun ni wẹ
 d'a s'eka gbondon wẹ achuyele ni wẹ ejan.

E Kinhen Wẹ Antioku Ri Siria

¹⁹ Kani ndi hu ime ndi Ju nọ gha Antioku le
 Ikoniom bia Litra. Wẹ nọ dori igunrun hu ye
 azuun nke wẹ. Ya wẹ nọ ma Polu omuma, dokpunfu
 a ime obodo hu, e ro n'o nwunhuguo. ²⁰ Kani,
 ogen ndi kwerini gi fihunme e, o nọ lihi oto, banye
 ime obodo hu. Eki e fon, ya le Banabasi nọ si Debe.

E Kin Wẹ Azuun Si Antioku Ri Siria

²¹ Ogen wẹ gi ziguu ozioma ime Debe, kpohaguni Jesu ndi bu oda, wẹ no kin-azuun, si obodo Listra, gha ebenu si Ikoniom, gha Ikoniom si Antioku ri Pisidia: ²² meko ihien ndi ri e son Uzo-Jesu ime obodo ndi hu gi zekenme; a gba wẹ ume, a si wẹ wuzo ime okukwe. A si wẹ, “Enyi k'a tariri afunfun bu oda emeni enyi jenko d'a banye Ali-eze Osolobue.” ²³ Ogen wẹ gi ghagbariguu uka ndi ri ebenu, tumesonmeguni wẹ ndi-isi, wẹ no gi ekpere le ibu-onu ha wẹ ye aka Di-nwonna-enyi hun wẹ kwerini. ²⁴ Ya wẹ no ghasi Pisidia pu Pamfilia. ²⁵ Ogen wẹ gi ziguu ozioma ime Pega, wẹ no jenne Atalia. ²⁶ Ya wẹ no gi ugbo-mirin gha Atalia kin-azuun si Antioku ebe wẹ no bu wẹ che aka Osolobue ni wẹ d'a runma orunni wẹ runguu nwan. ²⁷ Ogen wẹ gi ru Antioku, wẹ no kpogbama ndi uka, gwa wẹ ihien ile Osolobue gi wẹ run le k'o don kpopu ni ndi ali ndi ozo uzo okukwe. ²⁸ Wẹ no son ndi kwerini ri ebenu nodi ekere.

Isi Nke Mmisen

Ndi-isi Uka Ri Ali Ichen-ichen E Zu Ime Jerusalem

¹ Ogen ahun, o nwe ndi gha Judia bia Antioku, a kuzi ndi uka, a si, “Mani onu kwa ugun gi mezu odinali Mozizi tume, unu a sako aka nwon nzuopuha.” ² Ogen Polu le Banabasi gi duguu wẹ kpe oda-oda, songuu wẹ do oku hu ohunma-ohunma, ya ndi uka no han Polu le Banabasi le ndi ozo ime ndi kwerini jen Jerusalem d'e kunrun ndi-ozu ahun pu-ichen le ndi-isi keni wẹ ku okuni. ³ Ya ndi uka no zifu wẹ. Ogen wẹ gi jenko, wẹ no banyesonme ali Finishia le ali Sameria, gwasonme wẹ ke ndi ani

ndi ozo ri ichen-ichen wuleni ndi Ju don ri e roghari, e sonme Jesu; ozini no me ndi kwerini ghoghoda. ⁴ Ogen we gi ru Jerusalem, ndi-uka le ndi-oz ahun pu-ichen le ndi-isi no nabanhan we, ya we no gwa we ihien ile Osolobue gi we run. ⁵ Kani ndi hu ime ndi kwerini hun ri itu ndi Farisi no lihi oto, si, "We ka gwariri ndi ali ozo wuleni ndi Ju ni we k'a kwari ugun, tizikwoni we iwu we donme Iwu Mozizi."

⁶ Ya ndi-oz ahun pu-ichen le ndi-isi no zugbama ni we leban okuni enya. ⁷ Ogen we gi dobe okuni, Pita no lihi oto, si we, "Umune m, unu a maringho ke Osolobue don hopuha m ime unu mbu-mbu, gi m me ndi ali ozo nu ozioma, kweri. ⁸ Osolobue hun marin obi ihian ile no shia ni we eri ghahani iye we Mmon-nsa k'o don ye enyi. ⁹ O nwonna ihien o si n'o ri ichen egbata enyi le we, makeni o chanchanpuzikwo obi we makeni we kweri ekweri. ¹⁰ Ki hain nwan unu gi a nwan Osolobue ghahani ibu oken ibu e che ndi kwerini olu; ibu hun o meni ke enyi ke ndi nedi enyi kani asani aka bu?" ¹¹ Pita no siji, "Mba! Enyi kweri ni ke enyi don nwe nzuofuha ghahani efoma Onye-nweni-enyi wu Jesu ke we donzikwo nwe."

¹² Ndi hu ile zu ebuhu no gba nkintin, e gon ntin ke Polu le Banabasi ri a gwa(zikwo) we ihien-ahima le orun-atumanya Osolobue gi we runsonme ime igunrun ndi ani ndi ozo wuleni ndi Ju.

¹³ Ogen we gi kuguu, Jemisi no si, "Umune m, gon ni m ntin. ¹⁴ Simionu* e kuguo ke Osolobue don meni ndi ali ozo efoma, keni o hun uzo gha ime we

* **Isi Nke Mmisen:14** Erija ke ndi Ju don a kpo Saimonu.

wepuha ndi k'a wu nke e. ¹⁵ Ihienni le ihien ndi-amuma ku ime Ekukwo-nsọ dangbama. Makeni, ime Ekukwo-nsọ, ndi-amuma de, si,

¹⁶ 'Thienni meguu,

m k'e kinhen;

m k'a tundonzi ulo† Defidi,

hun dani;

m k' a tundonzi ihien wiwini;

m k'e me e rizi k'o ri mbu,

¹⁷ keni ndi ali ndi ozo ile hoduni

hun uzo bia d'e kunrun Di-nwonni-enyi—

ke ndi ali ndi ozo ile ahun

hun m k'a kpọ d'a za efan m.

Di-nwonni-enyi hun me we marin ihien ndini

¹⁸ ketekete ri e ku e.'

¹⁹ Ya wu, ihien m ri e ku wu ni enyi esongbuko ndi ani ozo ahun wuleni ndi-Ju hun ri e roghari d'e kunrun Osolobue. ²⁰ Kama, enyi k'e dejen ni we ekukwo, si we hu erile ihien owule we gi rua mmọn, makeni o ru a ru; w'a gherele; w'e rile anu owule we rukwon olu; w'e rile edeke. ²¹ Makeni, kete elee-mgbe, ndi a kuzi Iwu Mozizi akoni ime obodo owule—gha agbo d'e ru agbo; we huzikwo a gun ni ihian ile ya ime ulo-ofufe ndi Ju ri obodo ri ichen-ichen Uhuohin Izu-iken owule."

Ekukwo-ozì Wẹ Dejenni Ndi Wuleni Ndi Ju Ri E Sọn Jesu

²² Ya ndi-ozì ahun pu-ichen le ndi-isi le ndi uka ile ri ime Jerusalem nọ kwerigbama ni we hanpuha ihian ime we, ni we sọn Polu le Banabasi jen Antioku. Madu ebuoni ke we hanpuha: Judasi hun w'a

† **Isi Nke Mmisen:**16 Emosi 9.11 Ali-eze

kpo Basabasi le Sailasị—we ebuo wusonme ndi-isi ndi-isi ime ndi kwerini. ²³ We no we ekukwo-ozi ye we. Ihiẹn we de ime e wu:

“Enyi ile wu umune unu gba de ehuhuo-ozini, ke ndi-ozii ahun pu-ichen ke ndi-isi; enyi ri e dejenni umune enyi ndi wuleni ndi Ju, hun risonme Antioku le Siria le Silisia. Enyi e kele unu!

²⁴ Ebe o me ni enyi a nugo n'o nweguo ndi gha ebe enyi ri bia d'e kunrun unu, kusonme oku ri e ye unu mmakp'ehu, e me obi erule onu ali, bu enyi ezini we, ²⁵ enyi e kwerigbamaguo nwan hanpuha ndi k'a nokin enya enyi, ni we sonhen ezi umune enyi wu Banabasi le Polu— ²⁶ ndi hun bu ndun we che ob'eka make ufiri Di-nwonni-enyi wu Jesu Kristi.

²⁷ Ya ke enyi zini nwan Judasi le Sailasị, keni we gizi onu we gwa unu ihiẹn ndi hu enyi de. ²⁸ Makeni o hugho Mmon-nsọ le enyi le enwen enyi mma ni enyi ebuyeko onu ibu ozo—wezuka ihiẹn ndini ri mkpa: ²⁹ erile ni ihiẹn-oriri we gi ruu mmon le edeke le anu we rukwon olu; agherele ni. Unu na ihiẹn ndini we to, o k'a rini unu mma. Nodi ni ohunma.”

³⁰ Ya we no zipu we; we no si Antioku. Ogen we gi kpogbamaguu ndi uka hu ile, we no we ekukwo-ozi hu ye we. ³¹ Ogen we gi gunguu a, we no ghoghọ makeni ozi rin'a gba we ume. ³² Judasi le Sailasị, hun wuzikwo ndi-amuma, no gizi oku bu oda gba ndi kwerini ume, me we zekenme. ³³ Ogen we gi nobe ebegu, ndi kwerini no gi udon zi we lanị ndi zihę ni we. ³⁴ [Kani Sailasị no si n'o k'a nodi ebegu.] ³⁵ Polu le Banabasi esonni ndi ahun lama, kama, we no nodi ime Antioku. We le ndi ozo bu oda no nodi ebegu a kuzi, e zi ozi Di-nwonni-enyi.

Polu le Banabasi E Kebe

³⁶ A nọbe wẹ, Polu nọ si Banabasi, “Bia ni ẹnyi kin-azuun d'a hun umune ẹnyi ime Kraisti ndi risonme obodo ile ẹnyi nọ zi ozi Di-nwonni-ẹnyi, ni ẹnyi hun ke wẹ ri.” ³⁷ Banabasi te cho ni wẹ weri Jonu hun w'a kpọ Maki. ³⁸ Kani Polu achoni ni wẹ weri onye na wẹ to ime Pamfilia, hun sonleni wẹ run orun wẹ jen d'a run. ³⁹ Wẹ nọ donkenme okuni, nke wu ni onye owule nọ jenme nke e. Banabasi nọ weri Maki, wẹ nọ chori ugbo-mirin, buli, shi Saiprosi. ⁴⁰ Kani Polu nọ weri Sailasi. Ndi uka nọ ha a ye eka Di-nwonni-ẹnyi ke n'o yen'e eka. ⁴¹ O nọ jensonme ime Siria le Silisia, meko ndi uka risonme ebeku zekenme.

Isi Nke Mmisin

Timoti E Sonme Polu le Sailasi

¹ Polu e rugu Debe, o nọ si Listra. Ime Listra, o nwe onye ohu kwerini w'a kpọ Timoti; nne e wu onye Ju kweri ni Jesu; kani nedi e wu onye Griki. ² Ndi kwerini ri Listra le Ikoniom e ku oku Timotini ohunma. ³ Polu cho ni Timoti sonme e; ya o nọ gi ifiri ndi Ju ri Listra le Ikoniom ebeku weri e d'a kwa a ugun—make ni wẹ ile amaringuo ni nedi e wu onye Griki, ele onye Ju.

⁴ Wẹ nọ nwan ghasonme obodo-obodo, gwako ndi uka iwu ndi hu ndi-ozu ahun pu-ichen le ndi-isi ri Jerusalem ye, a si wẹ hunkwọ a ni wẹ e donmecharin wẹ ile. ⁵ Ya uka ndi hu nọ zekenme ime okukwe, e buwaye oda uhuhin-uhuhin.

Ohun Polu Hun Ime Trasi

⁶ Wẹ nọ fetu Azuun Frigia lẹ Galeshia, ebe o mę ni Mmọn-nsọ a sịguọ wẹ ekukwole oku-Chuku ime Azuun Eshia. ⁷ Ogen wẹ gi ru ebe wẹ gha a banye Mishia, wẹ nọ męmę ni wẹ banye ime Azuun Bitinia, kanị Mmọn nke Jizos' anini wẹ. ⁸ Ya wẹ nọ ghafe Mishia jęnme Trasi.

⁹ Imę uhinhin ahun, Polu nọ hun ohun: hun ke okęnye ohu, onye Masędonia turuhu, a riọ a, sị, “Bia Masędonia d'e yeni ęnyi ęka ndo-o!” ¹⁰ Ogen o gi hunguọ ohun hu, ęnyi nọ kwademe ozigbo-ozigbo ni ęnyi fetu Ohimin banye Masędonia, makęni ęnyi gi ę don ni Osolobue sị ęnyi d'e zi ndi ri ebęhu ozioma.

Lidia E Roghari, Sọnme Jesu

¹¹ Ya ęnyi nọ banye ugbọ-mirin ghaferi Trasi, shi Samotresi; eki e fon, ęnyi nọ ru Niapolisi. ¹² ęnyi nọ gha ebęhu si Filipi, obodo ri mkpa ime Azuun Masędonia. Ndi Rom keti-keti uwe bi obodo Filipi. ęnyi nọ nọbie ebęhu.

¹³ O ru Uhuohin Izu-iken, ęnyi nọ gha ime obodo pu, si mkpenren iyi, ebe ęnyi ro ni iya wu ebe w'a nọ e mę ekpere, ęnyi nọ nọdi ali gwama ikpoho ndi gbakikome ebęhu oku. ¹⁴ Okpoho ohu w'a kpo Lidia hun e sọn ndi Ju e fe Osolobue, hu e gon ęnyi ntin. Onye obodo Tiatira ro; o re ękwa ananranini hun e nwun ufie-roni, ufie-roni. Di-nwonnini-ęnyi nọ shiapu obi ę n'o gi ihien Polu ri e ku don. ¹⁵ Ogen wẹ gi meguu 'ya lẹ ikpun-ulo a mirin-Chuku, o nọ riọ ęnyi, sị, “Omęni unu e kwerigho ni m wu onye kweri ni Di-nwonnini-ęnyi, bia ni iwe m d'a nọdi nwan.” Nke ę nọ bun.

A Tu Wẹ Polu Lẹ Sailasi Ye Imę Ulo-ngan

¹⁶ Uhuoḥin ohu, ebe ɛnyi jenko ebe wẹ a noḍi e me ekpere, ɛnyi no hun nwa-agboo ohu wu igbon, hun eje-mmom o gi a hun uzọ ri ime e. O gi ihienni a kpa-hani ndi nwonn'e egbo oda-oda. ¹⁷ Nwa-agbooni hu e sonhunme Polu le ɛnyi ndi uwe le Polu wi. O nobe, o dobefu oro, si, "Nḍini wu ndi-idibo Osolobue hun kachanrinni! We ri a gwa onu ke unu k'a don nwon nzuofuha." ¹⁸ O mepu ihienni akp'ohin ole-le-ole, o nizin Polu din; Polu no gbehuto, si mmom hu, "M ri e gi efan Jizosi Kraisti a si i gha ime e puha!" O no puha ozigbo.

¹⁹ Kani ogen ndi nwonn'e gi hun a ni ihiem we gi a kpa egbo a la, we no kwondon Polu le Sailasi, dokpun we si ime afia d'e kunrun ndi-isi okiki. ²⁰ Ogen we gi weguru we ru eka ndi-isi okiki, we no si, "Ikennyem ndini ri e ye obodo ɛnyi nsongbu; ndi Ju ke we wu, ²¹ we ri a kuzisonme odinali hun iwu ɛnyi ndi Rom si ɛnyi anabanhanle, ɛnyi emele." ²² Igunrun hu no son we buluman we. Ndi-isi okiki no si we gbupu we ekwa, gbu we mkpinsin. ²³ Ogen we gi gbugu we mkpinsin oda-oda, we no tu we ye ulo-ngan, si onye e du ndi-ngan chedon we ohunma-ohunma. ²⁴ O no me ihiem ndi-isi si a me, bu we che mmughe hun richanrin ime-ime unon-gan. O no kpodon we uku che aba.

²⁵ O ru ime abali, Polu le Sailasi hu e me ekpere, a bu ebu, a ja Osolobue mma; ndi-ngan hu e gon we ntin. ²⁶ Idenmizi, oken ali-omahie no bidon, mahie oda-oda—nke wu ni iyeto ulo-ngan no mehunme; ozigbo ahun, uzọ ile no gunpu, egan we gi kpodon onye owule a ganpuhanrin. ²⁷ Ogen onye hu e du ndi ngan gi tenhin, hun a ni uzọ ngan ri oghe, o no

sepuha oṣia-agma a n'o gbu enwen ẹ, makeni o ro ni ndi ngan a gbaṣuṣu.

²⁸ Kani Polu no yi oken-oro, si, “Egbukwole enwen i! Enyi ile hu ebeni!” ²⁹ Ya okennyẹ hu no si we buhe ukpe; o zunbanhan, gbu ni Polu le Saɪlasi osekp, ehū hu a ma a nni. ³⁰ Ya o no wepuha we ezi, si, “Ndi nwonni m, k'i m'e me ni m nwon nzuofuha?” ³¹ We no si a, “Kweri ni Di-nwonni-enyi wu Jesu, i k'e nwon nzuofuha—ke 'yu ke ezile-ulo i!” ³² We no gwa 'ya le ndi ile ri iwe ẹ oku nke Di-nwonni-enyi*. ³³ O no weri we ime abali hu d'a chanchan we ebe we rusonme ehū, we no me 'ya le ikpun-ulo a ile mirin-Chuku ozigbo-ozigbo. ³⁴ Ebehu k'o no we we si ime ulo iwe ẹ, bupuha ni we ihien-oriri; o hu a ghoghō n'o kweriguṣo ni Osolobue—'ya le ikpun-ulo a ile.

³⁵ Eki e fon, ndi-isi okiki no zi ndi ewuru-ogi d'a si onye hu e du ndi ngan, “Hapu ikennyẹ ndi hu ni we lama.” ³⁶ Onye-ndu ndi-ngan hu no we ozi hu jenni Polu, si a, “Ndi-isi okiki zihẹ ozi, si we hatu onu ni onu lama. Puhā ni nwan ni unu gi udon lama.” ³⁷ Kani Polu no si, “E gbuguṣo we enyi ili id'anya ihian ile bu e lebanni we oku enya; a tuguṣo we enyi umu-di-alī Rom† ye ulo-ngan; we cho nwan ni we gi nzuzue hatu enyi? Mba! We gi eka we bia d'e wepuha enyi.” ³⁸ Ndi ewuru-ogi no bu okuni jenni ndi-isi okiki. Ogen ndi-isi okiki gi nu ni we wu umu-di-alī Rom, egun no tuma we. ³⁹ Ya we no bia d'a riṣo we. We no wepuha we, si we gha obodo hu pu—a

* **Isi Nke Mmisin:32** oku Osolobue † **Isi Nke Mmisin:37** Ogen hu, onye ani owule a s'eka a wuru nwa-di-alī Rom omeni ndi mu n'a wu umu-di-alī Rom mọbu n'o fe ani-eze Rom ohunma mọbu n'o gi egbo nonrin ẹ.

gwa wę, a gwadonzi. ⁴⁰ Ogen wę gi ghaguo ụlọ-ngan faha, wę nọ si iwe Lidia. A hụnguu wę ndị kwerini, gbaguu wę umę, wę nọ gha ebęhụ pu.

Isi Nke Mmęsa

Nsogbu Hụn Biani Polu Wę Imę Tęsalonika

¹ Ogen Polu lę Saịlasi gi ghaguu imę Amfipolisi lę Apolonia, wę nọ ru obodo Tęsalonika. Ụlọ-ofufe ndi Ju ri ebęhụ. ² Polu nọ jęnme ụnọ-ofufe hu k'o don e mę ebe ile. O hu e jęn e Ụhụohin Izu-iken, Ụhụohin Izu-iken. Eriira k'o jęn e mgbe eto. Hụn ahun ile o ri e jęn, o hu e gi usonron-usonron e gi ihien ri imę Ehuhuo-nsọ a gwa wę oku, ³ a kowa ni wę, a ghosi wę ni Ehuhuo-nsọ ku e ni Kraisti, Onye hu Osolobue tume, k'a ta afunfun, n'o k'a ghazikwo onwun lihi. O hu a si wę, “Jesuni m ri a gwa onu oku e wu Kraisti, Onye hu Osolobue tume.” ⁴ Ndi hu imę wę nọ kweri, wę nọ sonme Polu lę Saịlasi. Ndi Griki bu oda hun e fe ofufe ndi Ju lę ikpoho ndi wę marin amarin bu oda nozi kweri. ⁵ Kanị enya nọ fuma ndi Ju, wę nọ chori ndi isi-mgbaka ri imę afia, wę nọ yeni wę eka kpokikome ndi bu oda, bu isusu che imę obodo hu. A zunban wę imę ulo iwe Jasın' d'a cho Polu lę Saịlasi, keni wę wepuha wę weye ndi ali. ⁶ Kanị ahunni wę wę; wę nọ dokpunrun Jasın' lę ndi hu imę ndi kwerini jenni ndi-isi obodo hu, e yi oro, a si, “Ikennyę ndini ri e bu uwa isi a kpoma ali a biaziole ebeni, ⁷ Jasın' a na wę ye ulo! Wę ile ri a dan iwu eze-kanị wu Siza, e ku n'o nwe eze ozorini w'a kpo Jesu.” ⁸ Ogen ndi obodo hu lę ndi-isi wę gi nu ihienni, obi eruzini wę ali. ⁹ Wę nọ be Jasın' lę

ndị ọzọ nhan; a naguu wẹ wẹ ẹka mbe, ya wẹ nọ hatu wẹ nị wẹ lama.

Ndị Beria Shiapu Efo Nụ Ozioma

¹⁰ Ozigbo ahun, ndị kwerini nọ gi ime uhinhin ahun zifu Polu lẹ Saịlasi si obodo Beria. E ru w'e, ya wẹ nọ si ime ulo-ofufe ndi Ju. ¹¹ Ndi Ju ri Beria ka obi wẹ a shiapu kari ndi ri Tesalonika. Makeni, wẹ gichanrin obi we ile nabanhan oku hu, e leban enya Ehuhuo-nsọ uhuhohin ile keni wẹ marin ke ihien ndi hu Polu ku wu ezioku. ¹² Ufiri e, ndi bu oda ime wẹ nọ kweri—ke ikpoho bu oda wẹ marin amarin wulen ndi Ju ke ikennyẹ bu oda wulen ndi Ju. ¹³ Kani, ogen ndi Ju ri Tesalonika gi marin ni Polu e kuole oku Chuku ime Beria, wẹ nọ biazị ebẹhu d'a kpasu ndi ri ebẹhu. ¹⁴ Ya ndi kwerini ri ebẹhu nọ zipu Polu si ali ri ehụ Ohimin; kani Saịlasi lẹ Timoti nọ nodiguu Beria ebẹhu. ¹⁵ Ndi hun dupu Polu nọ du e rukworị obodo Atensi; o nọ zi wẹ gwa Timoti lẹ Saịlasi biakenrin d'e kunrun e, ya wẹ nọ la a to.

Ozi Polu Zi Ndi Oka-ekukwo Ime Atensi

¹⁶ Ogen Polu gi ri e che Timoti lẹ Saịlasi ime Atensi, izize hu e ze e makeni o hun ni ali hu ile wu mmon-mmon. ¹⁷ O nọ gi ifiri e, o nọ gwama ndi Ju lẹ ndi wulen ndi Ju hun e fe ofufe ndi Ju oku Jesu ime ulo-ofufe ndi Ju, e son wẹ a do a, a nozikwo ime afia a gwa ndi owule ri ebẹhu oku uhuhohin ile.

¹⁸ Ndi hu ime ndi hun a cho ani oku hun ri itu ndi Epikuria lẹ itu ndi Stoiki nọ son e doma. Ndi hu ime wẹ si, “Kini ke onye ita-le-okuni ri e ku?” Ndi ọzọ si, “O nọ ke si o ri e ghoru mmōn ohun.” (Wẹ ku erira makeni o ri e zi ozioma banyeni Jesu, e ku oku igha onwun lihi.) ¹⁹ Ya wẹ nọ w'e jẹn ogwa hu w'a kpo

Eropagosi, si a, “Kowa ni nwan ęnyi ihien ọhunni i ri a kuzi. ²⁰ ęnyi anutuni ihien ndini i ri e ku; ęnyi cho nwan ni ęnyi ghota we.”

²¹ O nweni ihien ndi obodo Atęsi ile le ndi obia bi ebęhu gi nwan oęen we e me kari iku ihien ọhun le inu ihien ọhun.

²² Ya Polu no wuzo ihun ndi ri oęwa Eropagosi, si, “Ndi Atęsi, a hunole m'a ni unu e feke ihien we e fe efee—ke ihun ke azuun. ²³ Makeni, oęen m gi ghako ime obodo unu, m hu e lekpo ihien ndi onu e fe; m no hun ulo-mmọn we deye ihieni: ‘Onwan wu nke mmon hu ęnyi marinleni.’ Ihien hu onu ri e fe, hun unu marinleni, ya ke m ri nwan a gwa unu oku e.

²⁴ Osolobue hun ke uwa le ihien ile ri ime e, Onye hun nwe elu-igwee le uwa, ara bi ime unọ-mmọn we gi eka tun; ²⁵ w'a ra gi ihien gha eka ihian bia e fe e, nọke si o nwe ihien ri a kon'a. Mba, makeni 'ya le enwen e wu hun e ye ihian ndun le umeren le ihien ile. ²⁶ O gha onye ohu wepuha ndi ali ile ni we bigbari elu uwa ile, o no tumesonme ni we oęen nke we le ali we k'e bi. ²⁷ O me ihieni keni we hun uzọ cho Osolobue—ikenkwọ a hun w'a ebe we ri e bisonme eka a cho a—kani, o nokunme onye-onye ime ęnyi anokunme. ²⁸ Makeni ‘Ime e ke ęnyi no a ri ndun; ime e ke ęnyi no e jenhunme; ime e ke ęnyi no a ri.’ O nweghode ndi nke unu e deni hun de e, si, ‘Ezie, ęnyi nwen wuzikwo umu a.’

²⁹ Ebe o me ni ęnyi wu umu Osolobue, ele hun ęnyi e gi e ro ni Osolobue ęnyi no ke goru mobu ona (siva) mobu omuma—ihien ndi hu we gi ako-le-uche le iroro ihian kpụ. ³⁰ Osolobue fepu ęnya oęen ihian gileni marin a. Kani, o sięuọ nwan ihian ile ri ebe ile

wę roghari. ³¹ Makeni, ọ kayeguo uhuoḥin o jenko d'e gi kin uwa ikpe zinrinni ghahani okennyę ohu o tume. O meguo ihian ile marin onye okennyę hu wu ghahani iweli e ogen o gi nwunhunguu.”

³² Ogen wę gi nu banyeni igba onwun weli ihian, ndi hu ime wę no kpa a ye emu; kanı ndi ozo si, “Enyi cho ni gwazi enyi oku ihienni.” ³³ Ya Polu no gha iko hu pu. ³⁴ Kanı ikennyę ndi hu ime wę no ban n'a, kweri ni Jesu. Onye ohu ime wę wu Diyonishusu onye ohu ime ndi e zu oghwa Eropagosı, ya le okpoho ohu w'a kpo Damarisi, lezi ndi ozo wę ile wi.

Isi Nke Mmesato

Polu A Run Orun Jesu Ime Korenti

¹ Ihienni e meguu, Polu no gha Atensi pu, si obodo Korenti. ² Ebehu k'o no hun onye Ju w'a kpo Akwila, onye Azuun Pontusu, hun 'ya le nwunye e wu Prisilia gba gha ali Itali bia ebehu nke ohun, makeni eze-kanı wu Klodiosı Siza si ndi Ju ile gha Rom pu. Ya Polu no jen d'a hun wę. ³ Makeni udi orun ohu ke ya le wę a run, o no du wę nodi, a rungbama orun—orun w'a run wu imeme ihien wę gi e memę odu. ⁴ Uhuoḥin Izu-iken ile, o hu e jen ulo-ofufe ndi Ju d'a gwa wę oku, a lili ma n'o me wę kweri—ke ndi Ju ke ndi wuleni ndi Ju.

⁵ Ogen Saılası le Timoti gi gha Masedonia bia, Polu no gi ogen e ile e zi ozioma, a kowa ni ndi Ju ni Jesu wu Kraısti. ⁶ Ogen wę gi buluma n'a, kparime e, ya o no zinzi fu uzunzun ri a ekwa to ni wę gi gwa wę n'e meole wę eje-ihien, si wę, “Edeke onu ri unu isi! Eka m ri ochan! Gha kikenı jenme, e

buru m ndi wuleni ndi Ju.” ⁷ Ya o no gha ebehu pu, si iwe okennyeh ohu w'a kpo Taiotosi* Jostusu, hun wuleni onyeh Ju bu o fe ofufe ndi Ju. Iwe Taiotosi ri e son ulo-ofufe hu. ⁸ Kriposi wu onyeh-isi ulo-ofufe hu no kwerini Di-nwonnienyi, 'ya le ezi-le-ulo a ile; ndi Korenti bu oda hun nu ozioma Polu ri e zi nozi kweri, we no me we mirin-Chuku.

⁹ Uhinhin ohu, Polu no hun ohun ebe Onyeh-nwenienyi no si a, “Atule egun; ka kume, agbakwole nkintin, ¹⁰ make ni m noyeni i anoyeni. O nwonnienyi k'e metu i aka, ru i ehuh, make ni m nwon ndi bu oda ime obodoni.” ¹¹ Ya o no nodi ebehu ahua ohu le ifon isin, a kuzi we oku Osolobue.

¹² Kanigogen Galio gi wu Govano ri a kidonni ndi Rom ime Azuun Akaya, ndi Ju no kigbama, maye Polu, w'e jeh ogwa Govano. ¹³ We no si Govano, “Okennyeh ri a si ihian gi uzo ozo wuleni hun Iwu ku feme Osolobue.” ¹⁴ Kanigogen Polu gi chohu n'o kume, Galio no si ndi Ju, “Omehi oku idan iwu obodo ro mobu ni we me ihien wu eje-ihien nkesi, nke m'e te yeni unu ndi Ju onu. ¹⁵ Ebe o me nwan ni oku ihien onyeh ku le efan ihian le oku iwu unu ro, gi ni aka onu leban a enya; ekinko m udi ikpe ndini!” ¹⁶ Ya o no chupu we ime ogwa. ¹⁷ Ya we ile no kwondon Sostenesi wu onyeh-isi uno-ofufe ndi Ju, gbu e ili ihun-ezi ogwa hu, kanig Galio e feyedeni we enya.

Polu E kinhen Obodo Antioku

¹⁸ Polu a nobe Korenti, ya o no si ndi kwerini ri ebehu nodi ohunma, o no banye ugbo-mirin shi ani

* **Isi Nke Mmesato:7** mobu: Taiotosi

Siria. Iya le Prisila le Akwila wi. E ru we obodo Senkre, o no ko ntutu, o gi mezu nkwa o kwe. ¹⁹ E ru we Efesosi, o no na we to ebeku: kan ya le enwen e no jenguu ulo-ofufe ndi Ju d'a gwa we oku. ²⁰ Ogen we gi si a nodizi, o no ju; ²¹ kan, ogen o gi pukọ, o si, "Mk'e kinhen, omeni uche Osolobue ro." O no gi ugbo-mirin gha Efesosi jenne.

²² Ogen o gi ru Sizaria, ya o no si [Jerusalem] d'e keleguu ndi uka, o no kin[zi] azuun lasi nwan Antiokwu.

²³ Ogen o gi obe ebeku, o no pu, jensonme ebe ri ichen-ichen Azuun Galeshia le Frigia, a gba ndi ile kwerini ume.

Orun Apolosi Run Ime Efesosi le Korenti

²⁴ Ogen hu, onye Ju ohu w'a kpo Apolosi, hun we no Alexandria mu no bia Efesosi. Okennyeni ma ku oku ohunma-ohunma, marinzi Ehuhuo-nsọ oda-oda. ²⁵ A kuziguo w'a Uzọ-Di-nwonna-enyi; o nwekenme adudu o gi e zi ozi; o kuzi banyeni Jesu ohunma. Kan mirin-Chuku Jonu suo k'o marin. ²⁶ O no kusime iken ime ulo-ofufe ndi Ju. Kan, ogen Prisila le Akwila gi nu nkuzi e, we no weri e shi usuo d'a kowan'a Uzọ Osolobue ohunma. ²⁷ Ogen Apolosi gi cho n'o fetu si Azuun Akaya, ndi kwerini no ye e ndu, de ehuhuo jenni ndi kwerini ri Akaya si we nabanhan a. Ogen o gi ru Akaya, o yekenne ni ndi hun ri ebeku Osolobue yeguni aka kweri aka. ²⁸ Makeni o no id'anya ihian ile za ndondo ile ndi Ju ri a do, zachanrin a, gi Ehuhuo-nsọ ghosichanrin ni Kraisti hu Ehuhuo-nsọ ri e ku oku e wu Jizosi.

Isi Nke Mmitenei

Polu A No Ime Efesosi Run Orun Jesu

¹ Ogen Apolosi gi ri Korenti, Polu no ghashi akpakali, ghafe obodo bu oda, puha Efesosi. Ebehu k'o no hun ndi ri e son Uzo-Jesu. ² O si we, "Unu e nwehengho Mmon-nsọ ogen onu gi kwere?" We no si, "Mba, enyi e ke nutude ni Mmon-nsọ ri a ri." ³ Ya o no si we, "Elee mirin-Chuku ke we me nwan unu?" We no si, "Mirin-Chuku Jonu." ⁴ Polu no si, "Jonu gi mirin me ndi rogharini mirin-Chuku, a gwa we kwere ni onye hu lalani ogen ya le enwen e gi memegu—ya wu, we kwere ni Jesu." ⁵ Ogen we gi nu ihienni, we no gi efan Di-nwonna-enyi wu Jesu me we mirin-Chuku. ⁶ Ogen Polu gi bu eka kwasi we, Mmon-nsọ no biakwasi we, we no suma asusu ndi ozọ ri ichen-ichen, bume amuma. ⁷ (We ile ri ihen nọke madu mmebuo.)

⁸ Polu no jenne ulo-ofufe ndi Ju. Orogbo ifon eto, o hu e jen d'a gwa we oku, e ku banyeni Ali-eze Osolobue, e kusi iken, e me e n'o we-enya, keni we kwere. ⁹ Kani ogen ndi hu ime we gi gba isi-akwanran, ju n'e kweriko we, kujama oku Uzo-Jesu id'anya ihian ile ime unu-ofufe hu, Polu no la we to. O no weri ndi kwere ni pu d'a kuzime we uhuhin ile ime ulo hu onye w'a kpọ Tairanosị a ndi a kuzi nkuzi. ¹⁰ O me ihienni orogbo ahua ebuo, nke wu ni ndi ile bi Azun Eshia no nu oku Di-nwonna-enyi, ke ndi Ju ke ndi wuleni ndi Ju*.

Umụ Skiva

* **Isi Nke Mmitenei:10** Griki: ndi Griki

11 Osolobue gi Polu runsonme orun-atumenya pu-ichen, 12 nke wu ni, we weride ekwa we gi e finchan obanje le ewuru-orun metuguu Polu ehụ jenni ndi oria, emu we a la, eje-mmom a gha ime ndi we ri ime we pu.

13 Ya ke ndi hu ime ndi Ju hun a ghahunme a chupu eje-mmom no cho ni we gi efan Di-nwonnienyi wu Jesu chufu eje-mmom: we hu a si eje-mmom ndi hu, "M gi efan Jesu hun Polu ri e ku oku e a si unu pu!" 14 Umụ-ikennyē esa onye Ju ohu w'a kpọ Skiva ri ndi ri e me ihien. Skiva wu onye ohu ime ndi nchu-ejan kan. 15 Kan eje-mmom hu no si we, "A maringho m Jesu; a maringhozi m Polu—kan onye ke unu wu?" 16 Ya Okennyē ahun eje-mmom hu ri ime e no wukwasị we, kari we aka, me we mm'onuma, nke wuni oto ke we gi gha ulo hu gbapu, we le ehụ o rusionme we. 17 Ndi ile ri Efesosi, ke ndi Ju ke ndi wuleni ndi Ju no nu ihien; egun no tuma we ile; efan Di-nwonnienyi wu Jesu no nwekenme ogho.

18 Ozozị, ndi hu ime ndi kwerini no fuha id'enya ihian ile, koma onu eje-ihien ndi we te ri a run. 19 Ndi hun te gi iken eje-mmom a run le ndi a gwọ eje-ogun no kponhensonme ekukwo ndi we gi a run ihien ndi ahun d'a dun okun id'enya ihian ile. Ogen we gi gbako onu egbo ehuhuo ndi hu, o gba ihien no ke egbo orun akp'ohin nnu isen-kwasị-ogun-isin. 20 Ya ke oku Di-nwonnienyi no ghakenme ihun, weri onodi ohunma-ohunma.

Obodo Efesosi E Susuhu

21 Ogen ihien ndini gi meguu, Polu no kwademe obi e ime Mmōn-nsō n'o jenguu Masedonia le Akaya

n'o k'a gha ebèhụ jèn Jerusalem. Ọ nozi si, “M jèngụ Jerusalem, m k'e ruziri Rom.”²² Ya ọ nọ zi madu ebụọ ime ndi ri e yen'e ẹka—Timoti le Erastosi—si Azuun Masedonia; iya le enwen e no nodizi ime Eshia ekere.

²³ Ogen hu ke oken nsongbu gi puha ime Efesosi make Uzo-Jesu. ²⁴ O nwe okennyè ohu w'a kpo Demetriosi hun a kpu uzun-ola-siva, e gi e a kpusonme ulo-mmọn we n'e fee mmọn w'a kpo Atemisi. Orun a e weheni ndi a kpu uzun orun oda-oda. ²⁵ O nọ kpokikome ndi a kpu uzun le ndi ozo we ile gba a run udi orun hu, si, “Ikennyè, onu a maringho ni orunni ke enyi gi a ban ihien. ²⁶ Bu onu e gigho nwan ntin unu nu, gi enya hun ni Poluni e gigu o ihienni o ri e ku, ni mmọn we gi ẹka memẹ ele mmọn, dori ndi bu oda; ele ime Efesosi suo k'o ri e me ihienni, kanị, o d'a ghagbaride Azuun Eshia ile. ²⁷ Oken eje-ihien ri e me. Eledẹ eje-efan ihienni k'e ye orun enyini suo, kanị ulo-uku mmọn-onyenyen uku wu Atemisi k'a wu tan ihien mmaka; ogho a, hun ihian ile ri ime Eshia le uwa ile gi e fe e, a fapu!”

²⁸ Ogen we gi nu ihienni, olulu e bume we, we nọ yime oro, a si, “Mmọn-uku ke Atemisi ndi Efesosi wu!” ²⁹ Ya obodo hu nọ susuhu; we nọ zunpuha, dokpunrun Gayosi le Aristakosi, ndi Masedonia we le Polu a wi e jenhunme, si ebe ihian ile a nọ e zu. ³⁰ Polu te cho ni o jèn ime igunrun hu, kanị ndi e son Uzo-Jizosi anin'a.

³¹ Ke ndi hu ime ndi-isi Azuun Eshia hun wu ndi osi Polu nọ zijen n'e ozi, ri o a, y'a makwole-ama ru ebèhụ we nọ e zu.

³² Ime igunrun hu, ndi hu ime we hu e yi ihien ohu, ndi hu ime we hu e yi ihien ozo—make ni

isusu jun ime igunrun ndi ahun zuni; imerinme ime we amarin ihien we gbakikomeni. ³³ Ebe o me ni Alezanda ke ndi Ju nupuha ihun, ndi hu ime ndi ahun zuni no si Alezanda ya *kume*. Alezanda no gi eka gwa we gba-nkitin, choma n'o kinrin onu a idenya igunrun ahun. ³⁴ Kani hun we gihu marin n'o wu onye Ju, we no gi olu ohu yime, "Okemmon ke Atemisi mmon ndi Efesosi wu!" We ile hu e yi ihienni ihien noke orogbo mgbahunme okuloku ebuo!

³⁵ Ogen akan-we obodo hu hun ri a kidonni ndi Rom obodo hu gi meguu igunrun hu ile gba nkintin, o no si, "Ndi Efesosi, onye wu onye ahun marinleni ni ndi obodo Efesosi ke ulo-uku mmon uku wu Atemisi ri eka, ni eka we ke Atemisi we kpu hun gha igwere dan rizikwo? ³⁶ Ebe o me ni w'a ra ru uka ihien ndini, o furu ni unu gba nkintin. O furuni ni onu me ihien owule unu lebanleni enya. ³⁷ Makeni, unu e weheguo nwan ndini ebeni bu o nwonni ihien we zu ime ulo-mmmon; e kujani we oku mmon-onyennyen enyi.

³⁸ Omeni Demetriosi le ndi orun-nka ya le we wi nwe onye we k'e kpe, enyi nweonme uno-ikpe, ndi Govano hun a kini huzi a; we jenne ebegu d'e kpe we. ³⁹ Kani, omeni o nwonghozi ihien ozo unu ri a cho kari onwan, ya wu ni ogwa ihian ile e zu† ke we a no leban a enya. ⁴⁰ Makeni, ihienni me tanni nwon iken buhe ni enyi oku ebe ndi-okiki ri. O ru e du we enyi kpe ni enyi ri a lu ni enyi weri enwen enyi—makeni o nwonni ihien enyi k'a saeka ku ni iya buhe isusuni." ⁴¹ Ogen o gi kuguu ihienni, ya o no

† **Isi Nke Mmitenei:**39 hun e zu mgbe eto ahua

gbashia ndi ahun ile zuni.

Isi Nke Ogun

Polu E Jen Masedonia Le Ali Grisi D'e Zi Ozioma

¹ Ogen isusu hu gi kusiguu, Polu no zi ozi kpokikome ndi e son Uzo-Jesu; o gbaguu we ume, siguu we nodi ohunma, o no la we to si Masedonia. ² Ogen o gi ghagbariguu azuun hu ile, kuguu ihien bu oda o gi gba ndi kwerini risonme ebeku ume, o no puha ali Grisi*; ³ o no nodi ebeku ifon eto. Ogen o gi nwan cho n'o gi ugbo-mirin lakin Azuun Siria hun Jerusalem ri ime e, ogen hu hura ke ndi Ju gi ri n'e ngo, o no gweru si n'o ghashi Masedonia lakin ya wu Siria. ⁴ Iya le ndini we wi: Sopata nwa Pairosi, onye Beria; Aristakosi le Sekondusu, ndi Tesalonika; Gayosi onye obodo Debe; le Timoti; lezi ndi Eshia wu Taikikosi le Trofimosi. ⁵ Ndinu we no bu uzo jenne Trasi d'e cheri enyi. ⁶ Ogen Mmemme Bredi Nwonleni Yisti a ghafeguu, enyi nwen no gi ugbo-mirin gha Filipi buni, hun m'e akp'ohin isen, enyi no kunrun we ime obodo Trasi; enyi no nodi ebeku izu-uka.

Polu E Jenzi Trasi

⁷ O ru uhuhin ibuzo ime izu-uka (ya wu nwan uhuhin-uka), ogen enyi gi nogbama ni enyi ri Oririnsu, Polu no gwama we oku; ebe o me ni eki fonhu, o lama, o no kusonme ya wu oku d'e ru ime abali. ⁸ We donmesonme ukpe bu oda ime mmughe hu ri elu hun enyi no zu. ⁹ Okorobia ohu w'a kpo Yutikosi nodi ali enu windo. Ogen Polu gi kuberi oku,

* **Isi Nke Ogun:2** Grisi wu ali ndi Griki; Azuun Akaya k'o ri.

ezigbo uran nọ tuma Yutikọsị; uran hụ nọ buru ẹ, ọ nọ gha windo ulọ hụ mę wẹ ẹtọ ime elu, dan. Ogen wẹ gi bịa d'e weli ẹ, a hụn w'a n'ọ nwunhụngụọ. ¹⁰ Polu nọ hidan, ọ nọ hunya, fiedon Yutikọsị, sị, “Atule ni egun, ni ọ hụ ndun†.” ¹¹ Ya Polu nọ shi ibe elu hụ ẹnyi nọ e zu. Ogen o gi bebeguụ bredi Oriri-nso, keguu a, ẹnyi e riguu, ọ nọ kusonmezi, eki e we fon, ọ nọ jenme. ¹² Wẹ nwen nọ weri nwata-okennyẹ hụ le ndun lama, obi nọ ruchanrin wẹ alị.

A Gha Wẹ Trasi Si Miletusu

¹³ Ẹnyi nwen nọ banye ugbo-mirin jenmeguu obodo Asosi, ebe Polu jenko d'a nọ banye ni ẹnyi ime ugbo-mirin hụ. Ẹnina ke Polu sị ni ẹnyi mę ẹ—makeni ọ cho n'ọ gha akpakali. ¹⁴ Mgbe o gi kunrun ẹnyi ime Asosi, ẹnyi le iya nọ wiri gi ugbo-mirin hụ si Mitailini. ¹⁵ Ẹnyi nọ gi ugbo-mirin gha ebẹhụ pu, eki e fon, ẹnyi nọ ru nchetari ihun obodo Kiosị; eki e fonzi, ẹnyi nọ ru obodo Samosi; eki e fonzi, ẹnyi nọ ru Miletusu— ¹⁶ makeni Polu a kwademeguo ni ele o k'a banye Efesosi, amangbe ọ gha e bie ime Eshia—ọ ri a hūhū n'ọ kere n'a ru Jerusalem uhuhin Mmemme-Pentikosu—omeni ọ ri nfe.

Oku Polu Gwa Ndi-isi Uka Ri Efesosi

¹⁷ Polu nọ gha Miletusu zi wẹ d'a kpo ndi-isi uka Efesosi bịa d'e kunrun ẹ. ¹⁸ Ogen wẹ gi bịa, ọ nọ sị wẹ, “Unu le enwen onu a maringho ke m don bi ogen ahun ile m gi ri ime igunrun onu—ghakworị uhuhin ibuzo m zo ukụ ye ime Eshia; ¹⁹ ke m

† **Isi Nke Ogun:**10 Ẹkukwo Ndi-nze Nke Ebuo 4.32-36

don weluachanrin enwen m ani, gi enya-mirin fe Dinwonni-enyi, e dingbucharin nsongbu ile biani ni m make ngo ndi Ju risonme ni m. ²⁰ O nwonni ihien owule m marin k'e yeni unu aka, e seri m isi; alatoni m ikuzi onu id'enya ihian ile le ulo-ulo, ²¹ a gwa ke ndi Ju ke ndi wuleni ndi Ju oku iroghari buru Osolobue le ikwerini Di-nwonni-enyi wu Jesu.

²² Kani, m jenkọ nwan Jerusalem nọke onye Mmon-nsọ tu eriri ye olu sekpunko; a marin m ihien k'e kunrun ni m ebeku. ²³ Ihien m marinhụ wu ni ime obodo owule, Mmon-nsọ ri a gwa m ni ngan le nsongbu ri e che m. ²⁴ Kani o nwonni ihien m kpo ndun m, sukpan ni m gbaguu oso† Osolobue si enyi gba, runguu orun Di-nwonni-enyi wu Jesu buche m aka—orun izisonme ozioma banyeni ohunma Osolobue me.

²⁵ A maringho m nwan ni o nwonni onye owule ime unu ile m no ime igunrun we zisonme ozi Alizee hun jenkọ d'a hunzi ni m.

²⁶ M ri nwan a gwa unu n'o nwonni onye owule ime unu edeke e ri m isi. ²⁷ Make ni, a gwachanringuo m onu ihien ile wu uche Osolobue, esekinni m enwen m azuun. ²⁸ Ya wu, lefu ni nwan enwen onu le igunrun atunrun hun Mmon-nsọ buche unu aka enya. O tumeguọ unu ndi-ndu keni unu du aka Osolobue, hun Osolobue gi edeke Nwa a§ nwehen. ²⁹ A maringho m ni m puguu, eje-eworo k'a bia ime unu d'e ripu igunrun atunrun hu. ³⁰ Ndi hu ime onu jenkọ d'a rukpomade ezioku keni we gi e dori ndi e son Uzọ-Jizosi. ³¹ Ya wu, munrun

† **Isi Nke Ogun:**24 nkuzi, obibi le agungun Jesu tumeni ndi nke e 1 Ndi Korenti 9.24-27; 2 Timoti 2.5, 4.7 § **Isi Nke Ogun:**28 edeke ya le enwen e

nị ẹn्या; nyanhan nị nị ezuni m iken ọrọgbọ ahua ẹtọ, kẹ uhinhin kẹ efinnai, ebe m rị e gi ẹn्या-mirin a dọ onye ọwụlẹ ẹka-ntin.

³² M rị nwan e we unu e che ẹka Osolobue le ozi banyeni ohunma a, ozi e hun k'a s'eka me unu sue ime okukwe rike ulo we n'a runshi elu—me unu ri ndi k'e nwehen ihien we k'e ye ndi ile we don nso.

³³ O nweni onye ọwụlẹ egho e mọbu goru e mọbu ẹkwa a na m ẹn्या. ³⁴ Unu le enwen onu a maringho ni m gi ẹka m luru ihien mme le ndi mme le wi gi bi. ³⁵ E giguọ m ihienmi ile ghosi onu ihien unu e leri, n'o furu ni ẹnyi gi irun erira e yeni ndi zeleni le ndi igbennye ẹka, a nyanhan oku Di-nwonna-ẹnyi wu Jesu le enwen e ku, si, 'Iyeni ka ngozi e wehe kari inarinni.' ”

³⁶ Ogen Polu gi kuguu, ya le we no sekpu ali, o no me ekpere. ³⁷ We ile hu a kwan ekwan, a kwanshi elu, e fiedon Polu, e su e onu. ³⁸ Ihien kacharin we a fu wu ni o si ni a hunkozi w'a; ya we no du e d'e ru ebe ugbo-mirin ri.

Isi Nke Ohu-kwasi-ogun

Polu E Jemẹ Jerusalem

¹ Ogen ẹnyi gi ghaguu ebe we ri pu, ẹnyi no gi ugbo-mirin jemẹ, ghafe ozigbo ru obodo Kosi; eki e fon, ẹnyi no ru Rodisi; ẹnyi no gha ebegu si Patara.

² Ebegu ke ẹnyi no chorị ugbo-mirin jenkọ Finishia, ẹnyi no banye, jemẹ. ³ Ẹnyi e ru ebe ẹnyi no leghama ali Saiprosi, ẹnyi no nu e ye azuun eka-ekpen ẹnyi, ghasi ndidan-mirin ali Saiprosi nyanshi ali Siria; ẹnyi no nwan kusi ali Taya—makeni ebegu ke ugbo ahun jenkọ d'a no butu ibu. ⁴ Ẹnyi no

chori ndi ri e son Uzo-Jesu ri ebeku, son we nodi izu-uka ohu. Ghahani iken Mmon-nsọ we nọ si Polu ya ejenle Jerusalem. ⁵ Kani, oge enyi le we gi nogu, enyi nọ pu, jennezi ebe enyi jenko. We ile le inyenme we le umu we nọ gha ime obodo hu dupuha enyi, duru enyi d'e rukwori mkpenren mirin. Enyi ile nọ sekpu ali mkpenren mirin ebeku me ekpere, ⁶ enyi nọ si ibe enyi nodi ohunma. Enyi nọ banye ugbo-mirin jenne, we nwen nke nọ lama.

⁷ Oge enyi gi ghagu Taya pu, enyi nọ ru Tolemaisi; enyi nọ kele umune enyi ime Kraisti ri ebeku, son we nodi akp'ohin ohu. ⁸ Eki e fon enyi nọ pu, enyi nọ ru Sizaria; ime Sizaria, enyi nọ shi iwe Filipo hun e zisonme ozioma d'e son e nodi. Filipo ri Madu Esa hu we hopuha ime Jerusalem oge mbu. ⁹ Umụ Filipo eno wu igbagba e bu amuma. ¹⁰ Enyi nodi ebeku akp'ohin ole-le-ole.

Oge hu enyi gi ri ebeku, onye-amuma ohu w'a kpọ Agabosi nọ gha Judia bia. ¹¹ O nọ bia d'e kunrun enyi, weri akpukpo-ukun Polu, gi e kenne enwen e uku le aka, o nọ si, "Mmon-nsọ si, 'Enina ke ndi Ju ri Jerusalem k'a don kenne onye nwon akpukpo-ukunni, w'e che aka ndi wuleni ndi Ju.' "

¹² Oge enyi gi nu ihenni, enyi le ndi ozo ri ebeku nọ rioma Polu make o gha e jenne Jerusalem. ¹³ Polu nọ si, "Ki unu rida e me ihenni—a kwan ekwan, e tiwa m obi? A kwademegu m ni m jenko Jerusalem—osun'a ni we jenko d'e gbu m ebeku make ufri efan Di-nwonna-enyi wu Jesu—eleda ni we kenne m suo." ¹⁴ Ebe o meni enyi asani aka gbekuto obi e, o nwonzini ihien enyi ku kari isi, "Uche Di-nwonna-enyi ya me."

¹⁵ Enyi a noberi ebeku, enyi nọ kwademe, si

Jerusalem. ¹⁶ O nwe ndi ri e son Uzo-Jesu gha Sizaria hun sonmezi enyi, weri enyi si iwe Nnasin ebe enyi k'a nodi. Nnasin wu onye ohu ime ndi ibuzo kwerini, onye ani Saiproso k'o wu.

Ihiyen Ndi-isi Si Polu Ya Meni Uka Ri Jerusalem

¹⁷ Ogen enyi gi ru Jerusalem, ndi hun kwerini no nabanhan enyi ohunma-ohunma. ¹⁸ Eki e fon, enyi le Polu no wiri d'a hun Jemisi; ndi-isi uka ile rizikwo ebenu.

¹⁹ Polu e keleguu we, o no gi uri-uri kowachanrin ni we ihien ile Osolobue gi orun 'ya wu Polu me ime ndi ali ndi ozo wuleni ndi Ju.

²⁰ A nuguu w'a, we no ja Osolobue mma. Ya we no si a, "Polu nwe enyi, y'a hunole nwan ndi Ju madu nnu ole-le-ole kwerini; we ile nwe adudu Iwu Mozizi—w'a gi e gu egu kaka. ²¹ A gwaguo we we ni i ri a kuzi ndi Ju ile hun bisonme ali ndi ozo we lato Iwu Mozizi, a si we a kwazile umu we ugun, w'e donmezile omenali ndi Ju.

²² Ki enyi e me nwan? We k'a nuriri ni y'a biaguo.

²³ Me nwan ihienni enyi jenkwo d'a gwa i. O nwon ikennyee eno ri ebeni gi efan Osolobue kwe nkwa.

²⁴ Weri ikennyee ndini, 'yu le uwe wiri jen d'e mezu omenali idon-nsor: y'a ku ni we ugwo w'e gi kopu we ntutu. Ihian ile k'e gi e marin ni ezioku a ri ime ihien we nu ni 'ya k'i ri e me, a marizikwo we ni 'yu le enwen i e bi ke Iwu Mozizi don ku. ²⁵ Kanj, nke ndi wuleni ndi Ju hun kwerini, enyi e zijenguo ni we ekukwo-ozu gwa we ihien enyi kwerigbama we sikwo d'e me. Enyi si we erile ihien owule we gi rua mmon; w'e rile edeke mobu anu owule we rukwon olu; w'a gherere."

²⁶ Ya Polu no kwere. Eki e fon, o no weri ikennyere ndi hu d'e mezu omenali we gi e don nsọ. Ogen ya le we gi mezuguu omenali idon-nsọ, o no banye ime Ulo-nsọ d'e me we marin akp'ohin ole idon-nsọ hu siko d'a noru, we kebe chu ni onye-onye ime we ejan.

A Nwunrun We Polu Ime Ulo-nsọ

²⁷ Kani, akp'ohin esa hu e d'e zuguu, ndi hu ime ndi Ju gha Eshia bia no hun Polu ime Ulo-nsọ. We no kpasu igunrun hu ile, we no kwondon Polu, ²⁸ yime oro, a si, “Ndi Izrelu! Bia ni-o! Onwan wu okennyere hu hun e jensonme ebe ile, a kuzi onye owule, e kuja oku ndi Izrelu le Iwu enyi wu Iwu Mozizi le Ulo-nsọ. Eleda ohun suo, o webanhanguzi nwan ndi wuleni ndi Ju ime Ulo-nsọ, meru ebeni ri Nso!” ²⁹ (We ku ihienni makeni we hun Trofimosi onye Efesosi le Polu ime obodo, we ro ni Polu e webanhanguo a ime Ulo-nsọ.)

³⁰ Obodo hu ile no susuhu, ihan ile no zunpuha. We no kwondon Polu, dokpupu a, kpokinsonme onumuzo Ulo-nsọ ozigbo. ³¹ Ogen we gi ri a cho ni we gbu Polu, ozi no ru onye-isi-agma kani a ki itu-agma ndi Rom hun ri Jerusalem ntin ni Jerusalem ile e susuhu. ³² Ozigbo ahun, onye-isi-agma kani hu no werisonme ndi-agma le ndi a ki ndi-agma ogunisen, ogun-isen hun ri okpuru e, gi oso kpotu, zunban ime igunrun ahun. A hun we ndi-agma hu, ya we no gbubehi Polu. ³³ Onye-isi-agma kani hu no jemburu Polu, nwunrun a. O no si we gi egan ebuo kpoma a; ya o no si we, “Onye wu okennyeni? K'o me?” ³⁴ Igunrun hu hu e yi oro: ndini hu e yi ihiyen ohu, ndini hu e yi ihiyen ichen: onye-isi-agma

kani hu asazini eka chopuha ihien hun meni makeni isusu hu e hike. Ya o no si ndi-agma a we Polu si ime baraki, ebegu uwe wu ndi-agma bi. ³⁵ E jenu we nkponyi we gha e nyinban, ya ke ndi-agma hu no buru Polu makeni enya tume igunrun hu. ³⁶ Igunrun ahun hu e son we, e yi, “Gbu n'e! Gbu n'e!”

Polu E Kinrin Onu A

³⁷ Ogen ndi-agma hu gi ri a cho ni we weri Polu si ime ebegu we bi, Polu no si onye-isi-agma kani hu, “N'i cheri ni m gwa i oku?” Onye-isi-agma kani hu no ju a, si, “Y'a su Griki? ³⁸ Ya wu, ele 'yu wu onye Ijptu hu buluman ndi ri a kini, kiri ndi ikpatan nnu iri ahun shi ime atu?” ³⁹ Polu no si, “M wu onye Ju. Tasosi ri Azun Silisia ke we no mu m. M wu nwa di-ali Tasosi, obodo ri mkpa. Dodo, ni m gwa ndini oku.” ⁴⁰ Hun onye-isi-agma kani hu gi ye e efe n'o ku, Polu no wuzo enu nkponyi, fe eka ni we gba nkintin. Ogen we gi gbaguu nkintin, Polu no gi asusu we wu Hibru gwa we oku.

Isi Nke Ebuo-kwasi-ogun

¹ “Umune m le ndi-nedi enyi, gon ni ntin ni m kinrin onu m!” ² Ogen we gi nu k'o ri a su asusu we wu Hibru, we no gbakemwe nkintin. Ya Polu no kume: ³ “M wu onye Ju. Tasosi ri ime Azun Silisia ke we no mu m, kani ime Jerusalem ebeni ke we no zun m. Gamalielu zun m. We zun m zunru m ani ebe Iwu ndi-nedi enyi kani ri; m'e te dunni Osolobue ke okun leke ke onu ile don ri a dunna tanni. ⁴ M kpokpo ndi ri e son Uzon, kpokpo we ru onwun. M'a kpoma ke ikennyee ke ikpoho egan, a tu

wę e ye ime ụlọ-ngan. ⁵ Onyę-isi nchụ-ẹjan lę Ndi-isi k'e ri-ęka shiani m ęri. M narinde wę ękukwo m wekoni ndi Ju ri Damas'kosi keni m d'a kpoma ndi ri ebęhu ri e son Uzoni ęgan, wehe wę Jerusalem d'e ye afunfun.”

Polu E Ku K'o Dọn Gbehuto
(Orun Ndi-Ozi 9.1-19; 26.12-18)

⁶ “Ogen m gi jenkọ, e rume m ęhu Damas'kosi ogen hu anwun gi e ru isi, ukpe ohu nwungbu enwen ę nọ gha elu-igwee nwunkpu m idenmizi. ⁷ A dan m, m nọ nọ olu hun ri a si m, ‘Solụ, Solụ, k'i ri e kpokpo ni m?’ ⁸ M nọ za, si, ‘Onyę k'i wu, Di-nwonna-m?’ O nọ si m, ‘Mme wu Jesu onyę Nazareti—hun i ri e kpokpo.’ ⁹ Ndi hun mme lę wę wi a hungho ukpe hu, kanị aghotani wę ihien olu onyę hun ri e kuni ri a gwa m. ¹⁰ Ya m nọ si, ‘Di-nwonna-m, kini kę m k'e me?’ Di-nwonna-ęnyi nọ si m, ‘Lihi otọ n'i shi Damas'kosi—ebęhu kę wę k'a nọ gwa i ihien ile Osolobue keton'i i jenkọ d'e me.’ ¹¹ Ebe o meni asazini m ęka legha ụzọ—makeni ukpe hu e nwunkenmeke, ndi mme lę wę wi nọ kwondon m ęka, duban m ime Damas'kosi.”

¹² “Ime obodo hu, o nwon okennye ohu w'a kpo Ananayasi, hun e fekenme ofufe nọke kę Iwu don ku. Ndi Ju ile bi ebęhu e ku oku ę ohunma. ¹³ O nọ bia d'e kunrun m, turuye ni m, si, ‘Solụ nwene m, leghamazi ụzọ!’ Ozigbo, m nọ leghamazi ụzọ, m nọ hun a. ¹⁴ Ya o nọ si, ‘Osolobue ndi-nedi ęnyi a horiguo i n'i marin uche ę, n'i hun Onyę hu Ri Ochan, nuzikwo kę o gi olu ę gwa i oku. ¹⁵ Makeni i jenkọ d'a wu osheri ę, hun jenkọ d'e we ozi ę jenni ụwa ile, a gwa wę ihien i hun lę ihien i nu! ¹⁶ K'i ri

nwan e che!? Lihi ni we me i mirin-Chuku, keni we chanchanpu i njo i, ebe i kpokuko efan a.' ”

Kę Osolobę Dọn Kpọ Pọlu

¹⁷“Ogę m gi luagụ Jerusalem, ebe m ri ime Ulo-nsọ uhuohin ohu e me ekpere, idenmizi, o nọke si uran buru m bu ele uran. ¹⁸ M nọ hun ohun. M nọ hun Jesu k'ọ ri a si m, 'Me nwan n'i gha Jerusalem pu ozigbo, makeni, anabanhanko we ihien i jenko d'e ku banyeni m.' ¹⁹ Ya m nọ si, 'Di-nwonnienyi, we le enwen we a maringwo ni m'e jensonme ulofufe ile, e gbu ndi kwerini n'i ili, a tu we ngan; ²⁰ a maringhozi we ni m wuzo usuo a kwadon onwun osheri i wu Stivin', ogę hu we gi ri e gbu e, ni mme kwondon ni ndi ri e gbun'e ewuru we.' ²¹ Ya o nọ si m, 'Jenme! M k'e zi i jen ebe teni d'e kunrun ndi ali ndi ozo wulen ndi Ju.' ”

²² Igunrun ahun hu e gon Polu ntin d'e ru ebe o nọ ku okuni, ya we nọ yime, “Wefu ni onye nọ enina ime uwan! O furuni onye w'a ni ri ndun.” ²³ We hu e yi, e fe ekwa we, a buosi uzunzun elu. ²⁴ Ya onye-isi-agma kan hu nọ si ndi-agma a webanhan Polu ime ebegu we bi; si we fian a mkpinsin n'ọ hun uzo ku ihien hain ndi Ju gi ri a hi a hunni ile, e yi udi oroni. ²⁵ Kan ogę we gi kenmegu a ni we fian ihien, Polu nọ si onye ohu turu ehụ nsue hun a ki ndi-agma ogun-isen, “Iwu ndi Rom e kwerigho ni onu fian nwa-di-ali Rom' ihien bu ahangbuni w'e enen owule?” ²⁶ Ogę hun a ki ndi-agma ogun-isen gi nu ihienni, o nọ jenburu onye-isi-agma kan hu, si a, “K'i cho n'i me? Okennyę hu wukwo nwa-di-ali Rom!”

27 Ya ke onye-isi-agma kanị hu nọ jẹn d'e kunrun Polu, si a, "Gwa m, i wu nwa-di-ali Rom'?" Polu nọ si a, "Eghee." 28 Onye-isi-agma kanị hu nọ si, "Egho m ku ni m d'a wuru nwa-di-ali Rom' e hiekwoo!" Kanị Polu nọ si, "We mude m nwa-di-ali Rom." 29 Ozigbo hu, ndi ile te k'a fian Polu mkpinsi, n'o ku ihien meni, nọ seri isi we; egun hu a tu onye-isi-agma kanị hu nke makeni o hunguọ ni Polu wu nwa-di-ali Rom bu o te kpomaguo a egan.

E We We Polu Jẹn Ogwa Ndi-isi Nkikwama Izrelu

30 Makeni onye-isi-agma kanị hu cho n'o marin ihien ndi Ju ri kpe ni Polu, ogen eki gi fon, o nọ kpọpọ Polu egan, kpọzu ndi-isi nchu-ejan le ndi-isi ile. Ya o nọ wehe Polu, bu e tume ihun we.

Isi Nke Eto-kwasi-ogun

1 Polu nọ bu enya tuma Ndi-isi Nkikwama hu, si, "Umune m, e giọle m obi ri ochan bi elu m id'anya Osolobue d'e ru tanni." 2 Ya onye-isi nchu-ejan wu Ananayasa nọ si ndi nokunme Polu fian a ihien onu. 3 Ya Polu nọ si a, "Osolobue k'a fian 'yu nwen ihien; usuo-ejan we gi ihien ochan tekin k'i wu! Inodi oche ebegu e gi Iwu e kin m ikpe, bu i hu a dan Iwu ebe i nọ si we fian m ihien?" 4 Ndi hu nochime Polu nọ si a, "Egun a ni kpari onye-isi nchu-ejan Osolobue?" 5 Polu nọ si, "Umune m, a marin m ni onye-isi nchu-ejan ro; makeni e deguo w'a ime Ekukwo-nsọ, si, 'Ekujale oku onye-ndu onu.' "

Polu E Gi Ako Wanahin

6 Ogen Polu gi marin ni ndi hu ime we wu ndi itu Sadusi, ndi hu wu ndi Itu-Farisi, o nọ yi oro, si, "Umune, m wu onye Farisi, onye itu ndi Farisi. We

rị nwan e kin m ikpe make olil'anya nị ndị nwunni jenkọ d'e lihi!" ⁷ Ogen o gi ku okuni, ndi itu-Farisi le ndi itu-Sadusi risonme ime Ndi-isi Nkikwama hu no doma, Ogwa ahun no kebe. ⁸ (Makeni ndi itu-Sadusi a si ni ndi nwunni elihiko, a sizi ni ke ndi mmon-ozi ke mmon ari. Kani, ndi Itu-Farisi kwerichanrin ni ihien etoni ri ari.) ⁹ Erege de isusu no bidon. Ndi hu ime ndi-nkuzi Iwu hun ri itu ndi Farisi no lihi oto, doma okuni, si, "Enyi ahunni eje-ihien owule okennyeni me. Onye ma ke mmon* mibu mmon-ozi gwa a oku?!" ¹⁰ Ogen isusu hu gi kenren, egun a bia onye-isi-agma kani hu ni w'e d'a dokika Polu, ya o no si ndi-agma a we jen d'e gi iken napuha we Polu, webanhan a ime ebe ahun we ndi-agma bi.

¹¹ Ime uhinhin hu, Di-nwonni-enyi no nwonpuha, wuzoyeni Polu, si a, "Kwondon obi i! Makeni, k'i don shia ni m eri ime Jerusalem, erira k'i k'a don shiazị ni m eri ime Rom."

E Rini We Polu Ngo Ni We Gbu E

¹² Eki e fon utuntun, ndi hu ime ndi Ju no zugbama, kun Osolobue, si eriko we, arako we, d'e ru ni e gbugu we Polu. ¹³ We kari madu ogunna zu izuni. ¹⁴ Ya we no jemburu Ndi-isi nchu-egan le Ndi-isi, si we, "Enyi e kunguo Osolobue, kwe nkwa ni isi wu isi—enyi eriko ihien owule d'e ru ni enyi e gbugu Polu. ¹⁵ Unu le Ndi-isi Nkikwama, zi ni nwan ozi jenni onye-isi-agma kani ndi Rom, n'o wehe ni unu Polu. Ku n'e nokesi unu cho ni unu lebankem me oku e enya; enyi nwen a kwademegu ni enyi gbu e o gini d'e ru ebeni."

* **Isi Nke Eto-kwasị-ogun:9** Ekwọ iyi we koma ke we ri e ku ebeni.

16 Kani okorobia ohu nwenę Polu okpoho mu nu ngoni we ri. Ya o no jęnme baraki hu ndi-agma bi d'a gwa Polu. We no ni a banye d'a gwa a. 17 Polu no kpọ onye ohu ri ebęhu hun ri ndi a ki ndi agha ogun-isęn, ogun-isęn, si a, "We okorobiani jęnni onye-isi-agma kani, n'o nwon ihien o k'a gwa a." 18 Hun a ki ndi agha ogun-isęn no weri e d'e kunrun onye-isi-agma hun kani, si, "Onye-ngan hu wu Polu kpọ m, si m wehe n'i nwata-okęnyęni n'o nwon ihien o k'a gwa i." 19 Onye-isi-agma hun kani no kwondon nwata hu eka, we e si usuo, ju a, si, "K'i nwon y'a gwa m?" 20 O no si a, "Ndi-ndu ndi Ju e kwerigbamaguo ni we k'a si i wehe Polu Ogwa Ndi-isi Nkikwama ekile. We k'e me ke si Ndi-isi cho ni we lebankęnme oku e ęnya. 21 Kani, egonkwole we ntin, makęni ikęnyę we hun warị ofia e che e kari ogunnai. E kunguo we Osolobue, ni eriko we, arako we d'e ru mgbe we gbugu e; a kwademe guo we nwan e che n'i kweri wehe e." 22 Onye-ndu-agma hun kani no si a, "Agwakwole onye owule ni 'y'a gwaguo m okuni." Ya o no zi nwata-okęnyę hu la.

E We We Polu Jęnni Govanọ Wu Felisi

23 Ebehu ke onye-isi-agma hun kani no kpọ madu ebuo hun a ki ndi agha ogun-isęn, ogun-isęn, si we, "Kwademe ni ni unu jęn Sizaria: weri ni ndi-agma ogun-iri e gi uku e jęn, ndi-agma iri kwasị ogun-etọ ndi e gi ęshin a lu agha lezi ndi-agma ogun-iri ndi e gi obo a lu agha. Kwademe ni ni unu gi okuloku itenei ukinkinni jęnme. 24 Kwademezi ni ni Polu ęshin hun o k'e nyin, onu e du e jęnni Govanọ wu Felisi, anikwole ni ihien owule me e." 25 Ya onye-isi-agma ahun kani no de ekukwo-ozı. Ihięnni k'o de:

26 “Mmē wu Klōdīōsī wu Laisiasī rī e dejenī Gōvanō wu Fēlīsī; e kele m'i. 27 Ndi Ju ile kwōndōn okennyēni, a chō nī wē gbu ē. Ogen m gi marin nī nwa-dī-alī Rom rō, ya m nō weri ndi-agma d'a gbapūha a.

28 Makeni m chō nī m marin ihien hū wē rī a ma n'a ikpe, m nō wē ē jēn Oḡwa Ndi-isi Nkikwama wē. 29 A hūn m'a nī oku Iwu wē kē wē rī a man'a a ikpe— n'o nwōnni ihien o mē hūn w'e gi tū a ngan mōbū gbu ē. 30 Ogen ozi gi ru m ntin nī wē rin'ē ngo, m nō sī nī m zihē n'i y'ē ozigbo. A gwagwō m ndi-ikpe ē wē d'e kunrun i, nī wē nō idēnya ī ku ihien wē sī nī ya k'o mē.”

31 Ya ndi-agma hū nō mē k'o dōn gwa wē: wē nō gi imē uhinhin wē Pōlū sikwōrī Antipatrisi. 32 Eki e fōn, ndi gi ukū nō lakin, hapū ndi gi ēshin nī wē lē Pōlū wīrī. 33 E ru wē Sizarīa, wē nō wē ēkukwō— ozi hū ye Gōvanō, wē Pōlū che ihun ē. 34 O gungū ēkukwō— ozi hū, o nō jū Pōlū kē onyē elee Azūn k'ō wu imē alī-eze Rom. Ogen o gi nū nī onyē Azūn Silisīa rō, 35 o nō sī, “M k'a nū ōnū ī ogen ndi-ikpe ī e gi bīa.” O nō sī ndi-agma chedōn ē imē oḡwa a, oḡwa hūn Herōdū tūn ebēhū.

Isi Nke Eno-kwasị-ogun

Ikpe Hūn Rī Egbata Ndi-Ju Lē Pōlū

1 Hūn mē ē akp'ōhin isēn, Ananayasī wu onyē-isi nchū-ējan lē ndi hū imē Ndi-isi lēzi ōka-iwu w'a kpō Tetulosī nō bīa oḡwa Gōvanō. Wē nō kpe Pōlū ēka Gōvanō. 2 Ya wē nō kpōpūha Pōlū. Tetulosī nō kinmē ihien wē rī e kpe n'ē, sī,

“Onye ikpen ile rini, okiki i e weheguo ni enyi udon kete-ele-mgbe; iroro-oma y'a tu e donzimeguo ni ndi alini ihien. ³ Ogen ile le uzo ile ke efo gi a suokenme enyi usuo make ihien ndini. ⁴ Kani achoni m ni m rike i ogen, m ri a rigo nwan n'i me ohunma gonzi enyi ntin ke i don e me mbu, ni m be oku nke-nke.

⁵ Enyi a hunguo a ni okennyeni e yesonme nsongbu oda-oda. O ghasonme, e se isusu ebe owule ndi Ju ri enu uwa ile. O wuzikwo onye ohu ime ndi-ndu itu Onye-Nazareti ahun. ⁶ O te rizi a chode n'o meru Ulo-nsq, ya enyi no nwundon e. [Nke enyi e te gi Iwu enyi kin e ikpe, ⁷ kani onye-isi-agma kani wu Laisasi no gi ikpen bia d'a napu enyi 'ya, si ndi ikpe e bia d'e kunrun i.] ⁸ I ju a ajuju, 'yu le enwen i k'a saeka marinkwama ihien ile enyi ri e ku ni ya k'o me.”

⁹ Ndi Ju no kwadon Tetulosi, si ni ihien ndini ile wu ezioku.

Polu E Kinrin Onu A Ihun Felisi

¹⁰ Ogen Govanog gi fe aka gi si Polu ya ku nwan, ya Polu no si, “A maringuo m n'o meole ahua olele-ole i wu oka-ikpe alini; ya wu, efo ri a suo m usuo ikinrin onu m ebe i ri. ¹¹ I k'a saeka chopuha n'o karini akp'ohin mmebuo kete m'e jenle Jerusalem d'e fe ofufe. ¹² O nwonni onye owule we hun mmele iya ri a do ndondo ime Ulo-nsq; o nwonni ndi we hun m ri a kpasu—ke ime unofufe ke ime obodo hu ile. ¹³ Asako we aka ghosi ni ihien we ri nwan e ku ni 'ya ke m me wu ezioku. ¹⁴ Kani m k'a saeka gwa i ni ihien ohuni wu ezioku: Uzog hu we ri e ye eje-efan ke m gha e fe Osolobue ndi nedi enyi kani; m kweyeni ihien ile we de ime Iwu Mozizi le hun

wę de ime ękukwo ndi-amuma. ¹⁵ M nwon olil'ęnya ime Osolobue—olil'ęnya ohu hu hun ndini le enwen wę nwon ime Osolobue: ni ke ndi ezi-omume ke ndi njo jęnkọ d'a gha onwun lihi. ¹⁶ Ufiri ę ke m gi a nwan ikęn m oęę ile, igi hun a ni obi m ri ochan ebe Osolobue le ihian ri.”

¹⁷ “O teguo m biademe Jerusalem; ya m nozi nwan bia ni m ye ndi nke m ihien ndi w'e gi yeni ndi igbennye ęka, leni m hun uzọ chu-ęjan. ¹⁸ Iya ke m ri nwan ke wę hun m ime Ulo-nsọ: o me nke omenali idon-nsọ, a riguo le m uchan oęę wę gi hun m; o nwonni igunrun mme le wę wi; o nwonzikwoni isusu rini. ¹⁹ Kanı o te nwongho ndi Ju gha Azuun Eshia bia ri ebęhu, k'o furu nwan wę le enwen wę bia ebeni d'e ku onu wę id'ęnya i, omeni o nwon ihien wę si ni 'ya ke m me! ²⁰ Mọbu ya judele ndini ri ebeni ke elee eje-ihien ke wę hun ni ya ke m me oęę m wuzo ihun Oğwa Ndi-isi Nkikwama, ²¹ mmanı ihien ohuni m yi oro ku ke m wuzo ihun wę: ‘Unu ri e kinkwo m ikpe tanni makeni m kweri ni ndi nwunni jęnkọ d'e lihi!’ ”

²² Kanı Govano wu Felisi, hun marınchanringuu banyeni Uzọ-Jesu, no bu ikpe hu si ihun, si wę, “Unu jęnkọ d'e cheri ni onye-isi-gha kanı wu Laisiası bia m kebe han ni unu enen.” ²³ O no si onye-isi agha hun a ki ndi agha oęun-isen ya hun a ni wę kwodon Polu, ka wę e yen'e efe ękere, a ni ndi owu a a bia d'a hun a, e ye ę ihien ri a mkpa.

Polu A Gwa Govano le Nwunye E Oku-Chuku

²⁴ O mepu akp'ohin ole, Felisi le nwunye ę wu Drusila no bia. Drusila wu onye Ju.

Felisi nọ zi wẹ kpọ Polu. Wẹ nọ gónmẹ ẹ ntin k'ọ rị a gwa wẹ oku ikweri ni Kraistị wu Jizosi. ²⁵ K'ọ don rị e ku oku ezigbo obibi Chuku chọ lẹ ikwondon-enwen-ihian lẹ Okinkin-ikpe lalani, egun nọ tuma Felisi. O nọ si, “I k'e jenmeguu, m nwon efe a kpọzi m'i.” ²⁶ O huzi a tu enya ni Polu jenkọ d'e ye ẹ egho; o hu e gi ufiri ẹ e zisonmẹ wẹ d'a kpọ Polu mbu-le-ebu, e son ẹ e ku oku. ²⁷ Ahua ebu a ghafeguu, Poshosi wu Festosi nọ henrin Gwanọ, nokin enya Felisi. Makeni Felisi chokọ ni ndi Ju ku n'ẹ ohunma, ya o nọ la Polu to ime ngan.

Isi Nke Isen Kwasi Ogun

Polu A Si We We Oku E Jenni Eze-kani Wu Siza

¹ Hun me ẹ akp'ohin eto Festosi bia d'a kima Azuun ahun, o nọ gha Sizaria jen Jerusalem. ² Ebehu ke ndi-isi nchu-egan lẹ ndi-isi ndi Ju nọ kinghosi a oku Polu, rio a ³ n'ọ me ohunma zihẹ ni wẹ Polu Jerusalem. Makeni e riguo wẹ ngo wẹ e gi gbu Polu uzọ, o lalani. ⁴ Festosi nọ za wẹ, si, “Sizaria ke wẹ buto Polu, bu m kinko ebehu egwa. ⁵ Ya wu, ndi isi unu wẹ sonmẹ m jen Sizaria, ni wẹ lẹ okennyẹ hu d'e kin, omeni o nwon eje-ihien owule o me.” ⁶ Ogen Festosi gi songuu wẹ nodi—o nokarini akp'ohin esato mobu iri—o nọ si Sizaria. Eki e fon, wẹ nọ bia ogwa a. O nọ nodi elu Oche Okinkin-ikpe, zi wẹ d'e wehe Polu. ⁷ Ogen Polu gi puha, ndi Ju hu gha Jerusalem' bia nọ fihunmẹ ẹ, kinmẹ eje-ihien bu-oda jogbu enwen ẹ wẹ si ni 'ya k'ọ me, bu asani wẹ aka ghosi ni ezioku ro. ⁸ Kani Polu nọ kin onu a, si, “Adanni m iwu ndi Ju mobu iwu Ulo-nsọ mobu iwu eze-kani wu Siza.”

⁹ Kani Festosi cho n'o meyi ndi Ju, ya o no juma Polu, "Y'a chogho n'i jen Jerusalem, ni we no id'anya m kin i ikpeni ebegu?"

¹⁰ Polu no si, "Ogwa eze-kani wu Siza tume ke m ri hunni, ebe furu we k'a no kin m ikpe. O nwonni eje-ihien owule m me ndi Ju—'yu le enwen i a maringho ohun ohunma-ohunma. ¹¹ Omeni m me eje-ihien hun w'e gi gbu m, ari m a cho uzọ m'e gi wanahin onwun. Kani, omeni o nweni ihien w'e kwondon aka ime ihien ndi we si ni 'ya ke m me, o nwonni onye jenko d'a saeka bu m che we aka. We ni m jenni eze-kani wu Siza n'o gi aka a kin m ikpe!"

¹² Ogen Festosi le ndi a dun a odun gi tugbamaguu iroro, ya Festosi no si Polu, "Y'a siguo we we i jenni eze-kani wu Siza; Siza ahun k'i buruko."

E Wehe We Polu Ihun Eze Wu Agiripa Le Okpoho W'a Kpo Benaisi

¹³ Akp'ohin ole-ne-ole a ghaguu, eze hun ri a ki ndi Ju wu Agiripa le (okpoho w'a kpo) Benaisi no bia Sizaria d'a si Festosi anua. ¹⁴ Ogen ahun we gi nodi ebegu akp'ohin ole-le-ole, uhuhuhin ohu, Festosi no wepuha ni eze hu oku Polu, si, "O nwon okennyehi ohu Felisi lato ime ulo-ngan; ¹⁵ ogen m gi ri Jerusalem, ndi-isi nchue-egan ndi Ju le ndi-isi ndi Ju no wepuha oku e, si m ma a ikpe. ¹⁶ Kani, m no si we ni enyi ndi Rom' a ra we onye we kpe ye ndi kpen'e, bu 'ya le ndi kpen'e e ke turu kin elee-m elee-i, o hun oghere kinringuu onu a.

¹⁷ Ogen we gi nwan zu ebeni, e tuhu ni m ogen owule, kama, eki e fon, m no zi we kpo ogwa, nodi ali elu Oche Okinkin-ikpe, zi we wehe okennyehi hu.

18 Ndi kpe n'ẹ nọ lihi ọtọ kinmẹ, kanị ẹlẹ ọdị eje-ihien m ro ni ya ri e se ke we kin. 19 Kama, we nọ kinsonmẹ oku ofufe hun we le Polu ri a do le oku okennyẹ ohu w'a kpo Jizosi, hun nwunhunguni, kanị Polu hu e ku e e kushi iken n'o ri ndun. 20 Amarinzi m ihien m k'e mę gi chofuha ani oku ndini, ya m nọ ju Polu k'o choghọ n'o jen Jerusalem, ni we nọ ebẹhu kin e ikpe banyeni ihien ndini we si ni 'ya k'o mę. 21 Kanị oge Polu gi si enyi na a to ebene d'e ru ni eze-kanị wu Siza e gi eka a leban oku e enya, ya m nọ si we kwondon e d'e ru mgbe m saeka zi e jenni Siza." 22 Agiripa nọ si Festosi, "Nke o suo m ni m gi ntin m nu onu okennyeni." Festosi nọ si a, "Ekile y'a nu onu a."

23 Eki e fon nwan, Agiripa le Benisi nọ gi oken ogho ndi-nze banhan ime-ulo uku hu, we le ndi-isi-agma kanị le ndi we marin amarin ime obodo hu wi banhan. Festosi nọ zi ndi orun a d'e webanhan Polu, we nọ webanhan a. 24 Festosi nọ si, "Eze wu Agiripa le ihian ile ri ebene, lee ni okennyeni ndi Ju ile ri e kpe eka m, ke ime Jerusalem ke ebene, e yi oro, a si n'o furuzini n'o ri ndun. 25 Kanị ahunni m njo o mę hun we e gi ma a ikpe onwun. Kanị, hunni o si enyi we e jenni eze-kanị wu Siza, e kwerigho m ni m jenkọ d'e zi e jenn'e. 26 Bu ahunni m nwan ihien m'e kwondon eka hun m'e gi dejenni nna m wu Siza ekukwo banyen'e. Agiripa, iya hain m gi nwan wepuha a ebene unu ile ri, tumadu ebe 'yu le enwen i wu eze ri, keni m hun ihien m k'e kwondon eka de ya wu ekukwo-ozu, enyi juguu a ajuju. 27 Make ni, o jogbu enwen e ni m zi onye-ngan jenni eze-kanị bu o nweni ihien m hun ku ni iya ke we si ni ya k'o mę."

Isi Nke Isin-kwasị-ogun

Pọlụ E Kinrin Onụ A Ebe Agịrịpa Rị

¹ Agịrịpa nọ sị Pọlụ, “I nwọn iken kinrin onụ ị.” Ya Pọlụ nọ tịnpụ ẹka, kinme ẹnina:

² “Eze wụ Agịrịpa, m weri ẹ nị m nwe isi-oma ebe o me ni ihun i ke m jenko d'a nọ kinrin onụ m tanni banyeni ihien ile ndi Ju ri e ku nị ya ke m me; ³ make ni y'a maringwo omenali ndi Ju ile le ihien ndi hun e se ni we oku, mari n a ru ali. Dodo, nwe nwan ndidi gon m ntin.

⁴ Ndi Ju ile a maringho ke m don bi gha ali lala, ke ime ali m ke ime Jerusalem. ⁵ Omeni we te k'e ku ezioku, a maringwo we ketekete nị m te wu onye itu-Farisi, itu kachanrin e ze ime ofufe enyi le ni m'e bi obibi ndi Itu-Farisi. ⁶ Kani we ri nwan ebeni e kin m ikpe make ni m ri e lee enya ihien hun Osolobue kwe ndi nedi enyi we kani nkwa; ⁷ ihien hu* ikpun-ulo mmebuo ndi nke enyi ri e lee enya a, e gi ufiri e e fekenme Osolobue ukinkin le efinnai. Eze, olil'enyani m nwon wu eje-ihien hu ndi Ju sikwo ni ya ke m me! ⁸ Ki ha n o gi a fukem me unu ndi ri ebeni orun ikweri ni Osolobue e weli ndi nwunni?”

⁹ “Ezioku-ezioku, mme le enwen m te ro n'o furu ni m me ihien owule m k'e gi gbondon efan Jizosi onye Nazareti. ¹⁰ Ohun ke m me ime Jerusalem. Ogen hu, m'a narin ndi-isi nchu-egan iken, a tu ndi kwerini Jesu e ye ime ulo-ngan; edede ohun suo, we cho ni we ma we ikpe-onwun, e biye m aka. ¹¹ Imerinme ogen, m'a ghasonme uno-ofufe ile, e ye

* **Isi Nke Isin-kwasị-ogun:7** Nkwa Hu hun

wẹ afunfun, a lili ma ni m me we ku aru ghahani ikuja oku Jesu. Olulu we bu m oda-oda, nke wu ni m'a chu we e rude obodo ndi ri ani ozo d'e kpokpo we.”

*Polu A Kowa K'o Don Gbehuto
(Orun Ndi-Ozi 9.1-19; 22.6-16)*

¹² “Ebe m no a chu we erira, m no narin ndi-isi nchu-egan iken le ekukwo jenko Damas'kosi.

¹³ Eze, e ru m uzo, ogen anwun gi a ri isi, ya m no hun ukpe nwunnahin enya-anwun k'o gha enu-igwee nwunhunme mme le ndi 'me le we wi.

¹⁴ Enyi ile no dan. Ya m no nu olu gi asusu Hibru si m, 'Solu, Solu, k'i ri e kpokpo ni m? I ri a ruhu enweni ehunoke oken-efin ri a gba egbe di-nwonn'e uku.' ¹⁵ M no si, 'Di-nwonna-m, onye k'i wu?' Ya Di-nwonna-enyi no shari m, 'Mme wu Jesu hun i ri e kpokpo. ¹⁶ Kani, lihi n'i turu oto. Ihien hain m gi me i n'i hun m wu keni m tume i n'i wuru odibo m le osheri hun jenko d'a gwa ndi ozo ihien ndi i hun le ihien ndi m jenko d'a ghosi i. ¹⁷ M k'a gbapuha i aka ndi nke i—ya wu ndi Izrelu, gbapuha i aka ndi ali ndi ozo hun m ziko i d'e kunrun. ¹⁸ M ziko i d'a shapu we enya, keni we hun uzo gha ime ishi gbehuto si ime ukpe; gha okpuru Ekwensu puha d'e kunrun Osolobue; keni Osolobue gbaghari we njo, ye we onodi ime ndi hun we don nsọ, ndi ahun we don nsọ makeni we kweri ni m.' ”

Polu E ku Oku Orun A

¹⁹ “Eze wu Agiripa, ufiri e, apani m oku ihien m hun ime ohun hu gha elu-igwee bia. ²⁰ Kani, m no zime ozi hu ime Damas'kosi. E ziguu m ndi ri Damas'kosi ya, m nozi zi e ime Jerusalem le egbere

Judia ile, e zizi m ndi ali ndi ozo ya, a si we gha ime njo we gbewoto, buruhe Osolobue, memehienu k'a ghosi ni e gbewotoguo we. ²¹ Ufiri ihienni ke ndi Ju gi kwodon m ime Ulo-nso, a cho ni we gbu m. ²² Kani d'e rukwo nwan tanni, Osolobue hu e yeni m aka; ya ke m gi wuzo ebeni a shia eri, a gwa ke onye uku ke onye nta okuni; ihien ohu hu ndi-amuma le Mozizi ku n'o jenkwo d'e me ke m ri e ku oku e, o nwonni ihien ozo: ²³ ni Kraisti k'a tariri afunfun; n'o k'a wuru onye ibuzo k'a gha onwun lihi; ni, noke onye ibuzo gha onwun lihi, o jenkwo d'e wehe ni ke ndi ali enyi ke ndi ani ndi ozo ozi ukpe."

²⁴ Hun Polu gi ri e kin onu a enina, Festosi no weshi olu elu, yi, "Era ri a pu i, Polu! Oken-ekukwo i marin ri a pu i era!"

²⁵ Kani Polu no si, "Festos' ikpen ile rini, era ari a pu m! Onye owule enya don k'a marin ni m ri e ku ezioku. ²⁶ Eze wu Agiripa le enwen e a maringuo ihien ndini! Obi ru m ali igwapu a oku, e gigho m'a don n'o nwonni ihien w'a kon'a ime ihien ndini, makeni onwan e meni nzuzue. ²⁷ Eze wu Agiripa, y'e kwerigho ihien ndi-amuma ku? A maringho m ni y'e kwerigho."

²⁸ Agiripa no si Polu, "I cho n'i me m wuru onye nke Kraisti ozigbo-ozigbo?"

²⁹ Polu no shiri, si, "Ihien m ri a rijo Osolobue wu onwan: k'o me egwa-o, k'o meni egwa-o, ni edede yu suo, kani, ke iyu ke ndi ozo ile ri e gon m ntin tanni hun uzwo ri ke mme—wezuka egan ndini we kpoma m!"

³⁰ Ebeku ke eze le Govano wu Festosi le Benisi le ndi ozo we le we gba ri oche no lihi oto. ³¹ Ogen we gi pukwo, we hu a si ibe we, "O nwonni ihien

okennyeni rị e mē hūn w'e gi gbu ẹ mọbụ bu e che ime ụlọ-ngan.” ³² Agiripa nọ sị Fẹstọsị, “Nke w'a hatu okennyeni ye omēni ẹlẹ hūn ọ sị wẹ we oku ẹ jenni eze-kanị wụ Siza.”

Isi Nke Esa-kwasị-ogun

E Gi Wẹ Ugbọ-mirin Buru Polu Jemē Rom

¹ Ogen wẹ gi kubepu a ni enyi k'e jen Itali, wẹ nọ we Polu lẹ ndi hu ime ndi-ngan che ẹka onye-isi-agma w'a kpọ Juliosị, hūn a kị ndi-agma ogun-isen ime itu-agma-uku ndi Rom' ahun w'a kpọ “Itu Eze-Ogostosi.” ² Enyi ile nọ banye ugbọ-mirin gha Adramitum bja, hūn rị a kwademe n'o jensonme alị rị ichen-ichen rị Azuun Eshia risonme ehụ Ohimin hūn wẹ nọ a banye ugbọ-mirin. Ugbọ hu nọ buru enyi. Enyi lẹ Aristakosi onye Tesalonika hūn rị Azuun Masedonia wi. ³ Eki e fon, enyi nọ ru Sidon'. Juliosị nọ gi ẹka rị mma son Polu, ni a jen d'a hūn ndi owu a ni wẹ ye ẹ ihien rị a mkpa. ⁴ Enyi nọ gha ebẹhu buli si ohimin, a ghasonme ehụ alị Saiprosi—makeni ufere enyi kunrun rị e bukin enyi azuun, ọ nini enyi gbasonme ahanmahan ohimin. ⁵ Ogen enyi gi ghafeguū ehụ alị Silisia lẹ Pamfilia, enyi nọ fūha Mira hūn rị Azuun Lisia. ⁶ Ebẹhu kẹ onye-isi ndi agha hu nọ hūn ugbọ-mirin gha Alezandria jenko Itali, ya ọ nọ bu enyi ile che ime ẹ.

Ijen A Fuma Orun

⁷ Enyi nọ gbama ẹkẹrẹ-ẹkẹrẹ akp'ohin ole-ne-ole—ọ fukemkẹ enyi orun ni enyi d'e ru Nidosi. Ogen ufere gileni ni enyi jenshi ihun ib'eka ahun, enyi nọ ghasonme mkpenren Samonu hūn rị alị Kriti.

Mirin nòhunmẹ alì Kriti. ⁸ Ẹnyi hụ a gha mkpẹnren-mkpẹnren, kanì ọ fukẹnmẹ ẹnyi orun ọda nì ẹnyi d'e ru ebe w'a kpọ “Ebe-Richanrìn-Ugbo-Mma”, hùn nòchime Lasià. ⁹ Makẹni ẹnyi e riguọ oge ọda-ọda, nke wu nì ndì Ju e buguode onu ahun w'e bu*—ya wu, oge eje-ebi gi a kpọ ohimin hụ e ruguole, ẹnyi sị nì ẹnyi jẹnmezi, ijẹn jenkọ d'a jọ njo, Polu nọ dun wẹ odun, sị,

¹⁰ “Ekele m unu ile; a hunguọ m'a nì ẹnyi jenkọ d'a banye eje-onodi omeni ẹnyi jẹnmezi, ihien bu ọda jenkọ d'e huzikwo; elede ibu le ugbo suo, kanì kezì ndun ẹnyi.” ¹¹ Kanì onye-isi-agma ahun gi ihien onye-isi ugbo le onye nwon ugbo ku don kari oku Polu. ¹² Ebe o mọ ni ebeni ugbo-mirin a nodi a ri mma hun w'a nodi oge winta, udu mirin-oyi-ochan hun a kpu okpukpu, ndi ka ọda nọ kweri n'ọ ka mma nì ẹnyi jẹnme. Wẹ ri a tu ẹnya nì, ikenkwo, wẹ k'a saeka ru Finik'si d'a nodi ebẹhu oge mirin-oyi-ochan hụ. Finik'si wu ebe ugbo e zientọ alì Kriti, o bu ihun zime ib'eka ndidan ẹnya-anwun.

Eje-ebi A Kpoma

¹³ Oge ufere reberere hun a gha azuun ndidan-mirin a bia gi feme, wẹ nọ ro ni a hun wẹ ihien wẹ ri a cho; wẹ nọ tofu ugbo hụ ebe wẹ lime ẹ, ghasonmẹ usuo-usuo ehụ alì Kriti. ¹⁴ Kanì o ke me-eme, oken ufere hun a kpokenmeni nọ kpoma. “Nọt-ista” ke w'a kpọ ufere hụ, makẹni ọ gha azuun ugu e feshi azuun owuwa-ẹnya-anwun. O gha ib'eka Kriti fehe. ¹⁵ O nọ kpokenmẹ ugbo hụ, ọ nizini wẹ gbeshoto

* **Isi Nke Eṣa-kwasị-ogun:9** ib'eka Septemba le Octoba

ugbo hu zime ufere hu. Ya enyi no la ugbo toni ufere hu, o no buru enyi jenne!

¹⁶ Enyi no kaban azuun ndidan-mirin ali ohu me ekere w'a kpo Koda hun ri etintinnai Ohimin ahun. Ohun e zueme ugbo hu ekere. Enyi no lilima wezuhan ugbo-nta ri ugbo hu ebe w'a no saeka dobanhan a, kani o fu enyi orun oda-oda. ¹⁷ We no dobanhan ugbo-nta hu ime ugbo. Ebehu ke we no gi eriri kenhunme ugbo, kenkenme e. Make ni egun ri a tu we amangbe w'a sunkunma ejan ubom-Ohimin ri mkpenren Setisi†, we no gbatopu eriri we gi kenme igwe hu nyinni w'a kpo drag'anko, nu igwe hu ye ime mirin—make ugbo hu ghazi a gbakennin. Ya ufere no buru we le ugbo jenne. ¹⁸ Ebi hu a kpokenme enyi, e buhunme enyi, nke wu ni, ogen eki gi fon, we no tuma ibu e ye ime mirin. ¹⁹ Hun m'e akp'ohin eto, o no ru hun we gide gi eka we kpon ihien we gi a run orun ime ugbo-mirin ye ime mirin. ²⁰ Ogen o gi me ni enyi ahunni ke enya-anwun ke kokise akp'ohin ole-ne-ole, bu ebi rikwo a kpokenme enyi, enyi enwenzini olil'anya ni enyi jenkod'a hun isi puha.

Polu A No Ime Nsongbu Hu Kasi We Obi

²¹ Make ni w'e ke ri ihien-oriri kete-ele-mgbe, Polu no turu oto ime igunrun we, si, “Ikennye, nke onu e gon m ntin nodi Kriti. Omeni unu te gon m ntin, iwini ile e ke ti nwan. ²² Kani, m ri nwan a rio unu, kwondon ni obi unu make ni o nwonni onye owule ime unu jenkod'a nwunni—ugboni suo jenkod'a na iwi. ²³ Make ni mmoozi Chuku bia d'e kunrun m hun uhinhin—Chuku

† **Isi Nke Eṣa-kwaṣi-ogun:17** hun ri mkpenren ani Libia

ahun m wu nke e, Chuku ahun m ri e fe. ²⁴ O si m, 'Polu! Atule egun, i k'e tururiri ihun Siza. Ozozi, Osolobue e meguon'ì ohunma donmen'i ndi 'yu le we ri ime ugbo, anwunko we.' ²⁵ Kwonkenme ni nwan obi unu, ikennyè, makeni m won okukwe ime Osolobue n'o jenkò d'a ri ke we don gwa m. ²⁶ Kanì ugboni k'a zunbanriri akpakali, kusi."

²⁷ Ime uhinhin hun m'e akp'ohin mmenò, ogeṅ ebiri-mirin hu gi buko ugbo enyi elu Ohimin Adria‡, o ru ihien nòke etintinnai abali, o no ri ndi a run ime ugbo ke si ali ri nsue. ²⁸ Ya we no gi eriri we kenmeye igwe lele ke mirin mihan, we no hun n'o k'e luepu ogwe-nku eno; a gbaberi we, we no lelezi e, we no hun a n'o minruzini erira, n'o k'e luepu ogwe-nku eto suo. ²⁹ Makeni egun ri a tu we ni enyi jenkò d'a sunkunma omuma, we no gbatopu eriri anko§ eno ri ibe azuun hun we gi e lime ugbo hu, ni, ikenkwo o hun uzo zudon ali; we hu e me ekpere ni eki fon keni we *legha uzo*.

³⁰ Kanì, ndi a run orun ime ugbo hu no wetu ugbo-nta ye ime mirin, choma ni we gi nzuzue gha ime ugbo pu, gi ugbo-nta ahun wanahin; we hu me ke si we ri a gbatopu anko ri ihun ugbo. ³¹ Ya ke Polu no si Kaptin hu le ndi-agma a, "Mani ikennyeni nodi ime ugboni, onu ile k'a nwun." ³² Ya ke ndi-agma hu no bepù eriri we gi kwondon ugbo-nta hu, mirin no buru ugbo-nta hu.

³³ Uz'utuntun biri-biri, Polu no rio we ri ihien-oriri, si, "Tanni me e akp'ohin mmenò unu ri enina, obi eruni unu ani, unu e rini ihien-anaì. ³⁴ Dodo ni

‡ **Isi Nke Eṣa-kwaṣi-ogun:27** Iya ke w'a kpo nwan Ohimin Mediterenia. § **Isi Nke Eṣa-kwaṣi-ogun:29** igwe me onu suen-suen-suen we gi e zudon ali

nwan, ri ni ihien-oriri, o k'e yeni unu eka ri ndun wanahin, make ni o nwonni onye owule ime unu jenkọ d'e tuhu ke akpu ntutu ohu ri a isi.”³⁵ Ogen o gi kuguu onwan, o no weri bredi, ye Osolobue ekele id'anya we ile, beri, rime. ³⁶ Ya ndun no ban we ile, we le enwen we no rime ihien-oriri. ³⁷ (Enyi ile ri ime ugbo hu ri madu eno aria ogun-mmeno.)³⁸ Ogen we ile gi rijunchanringuu efọ, we no tu oka-witi hodụ ime ugbo ye ime mirin make ugbo gha a nyinzi.

Ugbo Hu E Tikpochanrin

³⁹ Eki e fon, we no legha ali ihun—bu ndi hu a marin ali o wu, kani we no hun ngugu-mirin—ebe mirin no tu onu hi ogbe. Ejan ri mkpenren ngugu-mirin ahun. Ya we no bu obi ni we k'a nyanban ugbo ebegu, omeni o k'a ni we me. ⁴⁰ We no tofu anko ndi hu ye ime mirin. Ebegu ke we nozi tolu lu eriri ndi hun kwondonsome amala we gi a nyan ugbo ahun, we no se eriri gi wesi ekwa ri ibe ihun hun ufere gi e bu ugbo enu, zime ni ufere *keni ufere hun uzọ e bushi ugbo hu ihun*. We no nyanrin ugbo hu don ihun ngugu-mirin hu keni ugbo we kusi mkpenren e. ⁴¹ Kani, ibe ihun ugbo hu no zunban ebe jogbu enwen, sunkunma ejan, to ebegu; ebiri-mirin no kpukpoma ibe azuun a. ⁴² Ndi-agma hu te no cho ni we gbukwama ndi-ngan hu, amangbe w'e gu mirin pu akpakali, wanahin.

Onye Owule A Wanahin

⁴³ Kani, make ni Kaptin ndi-agma hu cho n'o zuopuha Polu, o ninu we me ihien we ro. Kama, o si ndi saeka gu mirin we buzo tuban ime mirin gusi akpakali; ⁴⁴ si ndi hoduni we sonme we, ndi

hu ime we e kwondon ibe-osisi, ndi ozo e kwondon ibe ihien ndi ozo gha ugbo hu kpagipuha. Eriira ke onye owule me ru ali mmaka; o nwonni onye nwunhunni.

Isi Nke Esato-kwasi-ogun

Ihien Polu Me Ime Ali Mota

¹ Ogen enyi gi hunguu isi fuha, enyi no marin ni efan ali hu mirin nohunme wu Mota. ² Ndi ali hu no me ni enyi efoma pu-ichen: gi ifiri mirin ri e zueni le oyi ri a tuni fiye ni enyi okun nyanma, nabanhan enyi.

³ Polu no kpari nkun. Ogen o gi ri e bu we e che okun hu, uwowo okun hu no chupuha agwo, agwo hu no fifiri Polu aka. ⁴ Ogen ndi ani hu gi hun agwo hu k'o konrin e aka, we no si ibe we, "Ezie-eze, okennyeni wu izighe. Osuon'a n'o wanahinguo ohimin, eje-ihien o me hukwo e son e, o niko a ri ndun." ⁵ Polu no fe agwo hu ye ime okun hu, agwo hu a run'a ehụ. ⁶ We no tuma enya ni ehụ Polu fun mobu n'o dan idumuzi, nwunhun. E cheberi we, we no hun a n'o nwonni ihien me n'e, we no kuhuto onu, kume n'o wu mmou.

⁷ Onye-isi ali hu wu okennyehi ohu w'a kpo Pobliosi. Iya nwon ali ndi nokunme ebe ahun enyi ri. O no nabanhan enyi, lee enyi obia akp'ohin eto. ⁸ Ogen ahun, nedi Pobliosi dine edine, emu ri a ku a: ehụ-okun ri e nwun e; o rizikwo a nyun—a nyunde edeke. Polu no jen d'a hun a, me n'e ekpere, bu aka kwasi a, o no dinhin. ⁹ Onwan e meguu, ndi ozo ile emu ri a ku ime ani hu no bia, o no zuochanrin we ile. ¹⁰ We no mesonme ihien bu-oda gi ye enyi ogho. Ogen enyi

gi chọ nị ẹnị pụ, wẹ nọ bu ihien ile rị ẹnị mkpa cheni ẹnị ime ugbo-mirin.

Enyi A Gha Mota Si Rom

¹¹ Ogen ifon eto gi ghafeguu, ẹnị nọ banye ugbo-mirin ohu hun nodi Mota ogen mirin-oyi-ochan, jemma. Ugboni gha Alexandria bia, efan wẹ deye e wẹ gi marin a wu “Ejime”, efan mmom ebuo ahun wẹ marin amarin. ¹² Enyi nọ kuban obodo Sirakusu, nodi ebehu akp'ohin eto. ¹³ Enyi nọ buli, gha ebehu si Regiomu. Eki e fon, ufere nọ gha azuun ndidan-mirin fehe, bushime ẹnị ihun; nkesini ogen eki gi fonzi hun me e akp'ohin ebuo, ẹnị nọ ru obodo Putioli. ¹⁴ Enyi nọ hun ndi kwerini ri ebehu. Wẹ nọ si ẹnị d'e du wẹ nodi izu-uka. Enina ke ẹnị don ru Rom. ¹⁵ Ogen ndi kwerini ri Rom gi nu ni ẹnị bia abia, wẹ nọ ghakwori ebe wẹ ri bia d'e kunrun ẹnị Afia Apiosi le ebehu Odu Uku Eto hu w'a nodi e ri, a ra, ri. Ogen Polu gi hun wẹ, o nọ kele Osolobue, ndun nọ ban a.

Ihien Polu Me Ime Rom

¹⁶ Ogen ẹnị gi ru Rom, wẹ nọ ni Polu biri nke e, ya le onye-agma hun e che n'e. ¹⁷ Hun m'e akp'ohin eto, o nọ kpo ndi-ndu ndi Ju ri ebehu. Ogen wẹ gi biagu, o nọ si wẹ, “Umune m, o nwonni ihien m me ndi nke ẹnị, etikponi m omenalị ndi nedi ẹnị, kani a nwunrun wẹ m ime Jerusalem, we m ye ndi Rom. ¹⁸ Ndi Rom a juguu m ajuju, wẹ nọ chọ ni wẹ hatu m, makeni o nwonni ihien owule m me hun w'e gi ma m ikpe onwun. ¹⁹ Kani, ogen ndi Ju gi ju, si w'a hatule m, o nwonni ihien ozo hodụ ni m me wezuka isi wẹ we m si ogwa eze-kani wu Siza—eleni m nwon ikpe m k'e kpe ndi ali m. ²⁰ Ya hain m gi si ni m cho

nị m hụn ụnụ, gwa ọnụ oku, mę ọnụ marin nị oku olil'ęnya ahun ęnyi ndi Izrelu ile nwe ke m gi ri ime ęganni."

²¹ We nọ si a, "Ęnyi e nwehenti ehuhuo-ozu ọwule gha Judia bia banyeni i; o nwonzikwoni nweę ęnyi ọwule ime ndi ri a gha ebęhu a bia hun kujatu oku i. ²² Kani, ęnyi cho ni ęnyi nu ihien i ri a kuzi: make ni, o mę nke itu Jizosi onye Nazaretini, ęnyi a maringho ni we ri e kuja oku e ebe ọwule."

²³ We nọ kaye uhuhon we jenko d'a bia d'e kunrun e.

O ru uhuhon hu, we nọ ruhe ebęhu o ri. Gha utuntun d'e ru ęnyasi, o hu a gwa we oku Ali-eze Osolobue, a lili ma n'o gi ihien Ekwkwonso ku mę we kweri ni Jesu—ke ihien ri ime Iwu Mozizi ke ihien ndi-amuma ku. ²⁴ Ndi hu ime we nọ kweri ihien o ku, kani ndi ozọ a ju n'e kweriko we.

²⁵ We we nọ dosonme ndondo. Ni we d'a lama, Polu nọ kuzi oku ohu: o si, "Ezioku ke Mmon-nsọ ku oge n o gi gwa ndi nedi unu kani oku ghahani onye-amuma wu Azaya, si,

²⁶ 'Jen d'e kunrun ndini, d'a gwa we, si,

“unu k'a nu, kani
unu aghotako;

onu k'e lee ile,
kani onu ahunko
ihien unu ri e lee.

²⁷ Make ni obi ndini arizi a ghota;

ntin we e kingu;
a nyunmagu we ęnya,
amangbe w'e gi ęnya we legha uzọ,
gi ntin we nu ihien,
gi obi we ghota, gbehuto,

a zuo m we.” ’

²⁸ Marị nị nwan nị e ziguo we ozi nzuopuhani gha aka Osolobue bia jenni ndi ali ndi ozo; we k'e gon ntin!”

[²⁹ Ogen o gi kuguu ihieni, ndi Ju hu no dionsonme ndondo lama.]

³⁰ Polu bi nke e ebegu orogbo ahua ebuo; o hu a nabanhan ke we han ri a bia d'a hunn'a; ³¹ o hu e zi ozi Ali-eze Osolobue, a kuzi banyeni Di-nwonnienyi wu Jesu Kristi, e kusi e iken, o nwonna onye gbondonn'e.

**Elu Ọhụn: Ekwkwọ-Nsọ (Azụn Ọhụn rịn'a)
Revision of New Testament in Ika**

copyright © 2010 Wycliffe

Language: Ika

Translation by: Wycliffe

Ika (ikk) Nigeria

In Nigeria the word Ika is not only the name of the Ika people, but is also used to designate a local government area in the Akwa Ibom State. The Ika people are a sub group of the Igbo people. It is interesting to note that Ika is the name of a town in Croatia is one of the eight Annang local government areas of the local government areas in Akwa Ibom State. An alternative name for the Ika people is Ika-Annang. There appears to be another dialect of Ika that is spoken in Delta State of Nigeria.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 9789789037056

Revision

The New Testament

in Ika

© 2010, Wycliffe. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-08-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

31b0248e-272a-5dee-8226-bcc00c54d9b1